

การศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบ
แห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าว
และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

โดย

นางถวิล เพิ่มเพียรสิน
แรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

เรื่อง การศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นางถวิล เพิ่มเพียรสิน **หลักสูตร** วปอ. **รุ่น** ๕๗

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาอุปสรรค ในการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน รวมถึงการดำเนินงานระยะต่อไป การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารทางวิชาการ ข้อมูลผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานในภาพรวมของกระทรวงแรงงาน ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เป็นปัญหาที่แยกกันไม่ออกและเรื้อรังมานาน ตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ในปัจจุบัน ซึ่งทุกรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหามาโดยตลอด แต่การปฏิบัติไม่ได้เป็นไปตามนโยบายเป็นเพียงการแก้ไขเฉพาะหน้าในแต่ละส่วนราชการที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน กระทบต่อความมั่นคง สังคม สาธารณสุข และความเป็นอยู่ของคนไทยโดยรวม จึงต้องอาศัยความร่วมมือของส่วนราชการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างๆ แต่ยังมีข้อจำกัดในตัวเองเรื่องระยะเวลา การขาดการบูรณาการ การทำงาน การขาดความรับผิดชอบต่อผลกระทบทางด้านสังคมและความมั่นคง สำหรับความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในเรื่องการนำนโยบายสู่การปฏิบัติทำได้ดี แต่ก็มีปัญหาในเรื่องการขาดบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ งบประมาณ และการประสานงานด้านข้อมูล ความเข้าใจในนโยบายส่งผลต่อผู้ปฏิบัติเกิดความไม่แน่ใจในการดำเนินงาน จึงไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือรัฐบาลต้องจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการค้ามนุษย์ ให้เป็นระบบทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่ยั่งยืน เนื่องจากหากดูแลไม่เป็นระบบ จะเกิดการละเมิดสิทธิแรงงานต่างด้าวและปัญหาการค้ามนุษย์ต่อเนื่องไปไม่มีที่สิ้นสุด และกำหนดประเด็นเรื่องแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ เป็นวาระแห่งชาติต่อไป และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ภาคอุตสาหกรรมจำเป็นต้องวางแผนการผลิตในอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการผลิตให้มากขึ้น จะเป็นอีกทางหนึ่งที่จะลดการใช้แรงงานต่างด้าว

คำนำ

แรงงานต่างด้าว แม้จะมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะแรงงานในภาคเกษตรกรรมและงานในระดับล่าง เนื่องด้วยปริมาณของวัยทำงานของไทยลดลง เป็นวัยพึ่งพาเพิ่มขึ้นและอัตราการเกิดลดลง ทำให้แรงงานในระดับล่างของไทยขาดแคลน แต่ก็เป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเช่นเดียวกัน ดังนั้นการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน จึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติโดยตรง

ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะการศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานเนื่องจากจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติโดยตรง สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่ได้กำหนดไว้ทุกประการ

(นางถวิล เพิ่มเพียรสิน)
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร วปอ. รุ่น ๕๗
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว	๕
ความหมายของการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน	๘
ความหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ	๙
แนวคิด ทฤษฎีการย้ายถิ่นและการอพยพแรงงานต่างประเทศ	๙
แนวคิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	๑๕
นโยบายรัฐกับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่ผ่านมา	๒๒
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๐
สรุป	๓๔
บทที่ ๓ คำสั่งและประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง	๓๖
คำสั่งและประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวและ การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน	๓๖
คำสั่งและประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ	๔๓
มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๕๘	๔๔
สรุป	๔๘

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔	๔๙
การขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและ	
การค้ามนุษย์ด้านแรงงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)	
ผลการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)	๔๙
สรุป	๗๗
บทที่ ๕	๗๘
สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	๗๘
ข้อเสนอแนะ	๘๒
บรรณานุกรม	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔-๑	การลงทะเบียนบริษัทจัดหางานแก่คนงานไทยไปทำงานต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗	๕๑
๔-๒	การไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐเป็นผู้จัดส่ง	๕๒
๔-๓	ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS)	๕๖
๔-๔	การลดค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว	๕๗
๔-๕	การจดทะเบียนแรงงานประมงตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖	๕๙
๔-๖	การจดทะเบียนภายใต้ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ ตามแนวทางของ คสช.	๕๙
๔-๗	การจดทะเบียนเรือประมง	๖๐
๔-๘	การตรวจป้องปรามเพื่อลดความเสี่ยงการค้ามนุษย์	๖๒
๔-๙	เปรียบเทียบกฎกระทรวงฉบับ ๑๐ กับกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงาน ประมง ทะเล (ฉบับใหม่)	๖๘
๔-๑๐	บัญชีท้ายประกาศ	๗๓

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
๔-๑ ผลการจดทะเบียนคนต่างด้าว ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ระหว่างวันที่ ๒๖ มิถุนายน - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗	๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายงานระดับโลกประจำปี ๒๕๕๗ ที่จัดทำโดยองค์การสหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม (United Nations on Drugs and Crime: UNODC) ระบุว่าปัญหาการค้ามนุษย์เป็นปรากฏการณ์ระดับโลกอย่างแท้จริง ระหว่างปี ๒๕๕๓-๒๕๕๕ พบผู้เสียหายอย่างน้อยใน ๑๒๔ ประเทศจาก ๑๕๓ ประเทศทั่วโลก ส่วนใหญ่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่พบเป็นหญิงและเด็กถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ บังคับใช้แรงงานและเพื่อวัตถุประสงค์อื่น

ในส่วนของประเทศไทยด้วยสภาพภูมิประเทศของไทยซึ่งมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายพันกิโลเมตร และยังเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมในภูมิภาค รวมทั้งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย ทำให้แรงงานจำนวนมากจากประเทศเพื่อนบ้านเคลื่อนย้ายเข้ามาหรือเคลื่อนย้ายผ่านประเทศไทย ทั้งที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมายเพื่อหางานทำที่มีรายได้ดีกว่าในประเทศของตน อีกทั้งผู้ประกอบการของไทยและประเทศที่สามก็มีความต้องการแรงงานต่างด้าวมาทำงานบางประเภทที่คนในชาติไม่นิยมทำ เช่น งานกรรมกร งานในอุตสาหกรรมประมงและประมงต่อเนื่อง จึงเกิดขบวนการนำพาหรือหลอกลวงทั้งจากประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง เช่นเดียวกับแรงงานไทยและคนไทยจำนวนไม่น้อยก็ต้องการเคลื่อนย้ายไปทำงานในต่างประเทศ ทั้งที่เดินทางโดยสมัครใจและที่ถูกหลอกลวงว่าจะได้รายได้ ที่มากกว่าตลอดจนค่านิยมทางวัตถุ จากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ จึงทำให้คนไทยและคนต่างด้าวจำนวนหนึ่งตกเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ทั้งในประเทศตนเองและประเทศอื่น

จากสถิติการดำเนินคดีในปี ๒๕๕๗ พบว่าประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่าน โดยมีผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ รวม ๕๙๕ คน เป็นคนไทย ๒๗๔ คน ลาว ๑๐๘ คน เมียนมา ๘๓ คน กัมพูชา ๒๙ คน และสัญชาติอื่น ๑๐๑ คน ผู้เสียหายที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีส่วนใหญ่เป็นคนไทย ผู้เสียหายที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนเมียนมา ผู้เสียหายจากการนำคนมาขอทานส่วนใหญ่เป็นคนกัมพูชา และผู้เสียหายส่วนใหญ่ อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อมูลที่ได้จากผู้เสียหาย พบว่าบุคคลที่ติดต่อผู้เสียหายเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่เป็นนายหน้าที่ผู้เสียหายไม่รู้จักมาก่อน สถานที่ติดต่อส่วนใหญ่เป็นสถานที่ทำงานหรือบ้านเกิดของผู้เสียหาย เมืองชายแดนในประเทศต้นทาง เมืองชายแดนในประเทศไทย ศูนย์กลางการเดินทางในประเทศไทย โดยผู้เสียหายชาวเมียนมา ส่วนใหญ่ใช้เส้นทางจุดผ่านแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จังหวัดระนอง และด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนผู้เสียหายชาวลาว ใช้เส้นทางสะพานมิตรภาพไทย-ลาว จังหวัดหนองคายด่านช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี และด่านจังหวัดมุกดาหาร และผู้เสียหายชาวกัมพูชาใช้เส้นทางจุดผ่านแดน ด่านอรัญประเทศ ปอยเปต

จังหวัดสระแก้ว ช่องฟ่อนปรน บึงตระกุน จังหวัดสระแก้ว สำหรับผู้เสียหายชาวไทย ส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าภาคอื่น มีปลายทางที่จังหวัดชลบุรี รองลงมาคือ สมุทรปราการ สมุทรสาคร และกรุงเทพฯ

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตระหนักถึงสภาพปัญหาของการค้ามนุษย์และได้นำข้อมูลจากรายงานการค้ามนุษย์และข้อเสนอแนะของ UNODC องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องและสหรัฐอเมริกา เพื่อนำไปเป็นแนวทางดำเนินงานแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ของไทย ภายใต้หลักการ ๕P (ด้านนโยบายและกลไกการ ขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ ด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ ด้านการป้องกัน ด้านความร่วมมือกับทุกภาคส่วนและความร่วมมือระหว่างประเทศ) ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙) โดยยึดหลักการสำคัญ คือ การคุ้มครองผู้ด้อยโอกาสและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นคนไทยและคนต่างด้าวที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกัน การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ และปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับ

การค้ามนุษย์ เพราะถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง และได้ยกระดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์เป็นนโยบายเร่งด่วนลำดับต้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ทุกส่วนราชการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎหมาย เน้นย้ำให้นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้ ให้การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมของมนุษย์ และป้องกันไม่ให้ประชากรกลุ่มเสี่ยงทั้งคนไทยและคนต่างด้าว ตกเข้าสู่การค้ามนุษย์ รวมทั้งได้ประสานความร่วมมือกับประเทศต้นทางและปลายทาง เพื่อให้การป้องกันครอบคลุม กลุ่มประชากรเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ เพื่อแก้ไขปัญหาลูกข่ายต่างด้าวทั้งระบบและการค้ามนุษย์ โดยดำเนินการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงมิให้แรงงานตกเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ รวมทั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย และแต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ๑. อำเภอสอยดาว จังหวัดตาก ๒. อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ๓. พื้นที่ชายแดน จังหวัดตราด ๔. พื้นที่ชายแดน จังหวัดมุกดาหาร และ ๕. อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงของประเทศ และกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชน อีกทั้งเป็นการแก้ปัญหการค้ามนุษย์และแรงงานบังคับที่ต้นเหตุ

และจากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ได้กำหนดนโยบายให้การค้ามนุษย์เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขโดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจัดการปัญหาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ เช่น ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การทารุณกรรมต่อแรงงานข้ามชาติ การจัด

ระเบียบแรงงานต่างด้าว การท่องเที่ยวที่เน้นบริการทางเพศกับเด็ก และปัญหาขบวนการ โดยมีการปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับที่จำเป็น และเพิ่มความเข้มงวดในการระงับตรวจสอบ เป็นต้น

จากนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และนโยบายรัฐบาลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสถานการณ์ สภาพปัญหา อุปสรรค ผลการขับเคลื่อนนโยบายฯ ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาอุปสรรค ในการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน รวมถึงการดำเนินงานระยะต่อไป

๒. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในระยะต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตเฉพาะการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาล โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในขอบเขตภารกิจหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายในภาพรวมกระทรวงแรงงานเป็นหลัก (หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานที่ขับเคลื่อนนโยบายฯ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม) รวมทั้งภารกิจที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานที่ไปร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น ๆ ในเชิงบูรณาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ออกแบบการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด จากเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ เอกสารวิจัย และตำราต่าง ๆ รวมทั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คำสั่ง/ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ข้อมูลผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานในภาพรวมของกระทรวงแรงงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนนโยบายฯ ในระยะต่อไป เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ตั้งแต่ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ซึ่งมีระยะเวลาที่สั้น ดังนั้น ผลการดำเนินงานอาจจะยังไม่ครบถ้วนและยังไม่ครอบคลุมทุกมิติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงสถานการณ์และปัญหาอุปสรรค ในการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาล เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

๒. ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาล เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในระยะต่อไป

คำจำกัดความ

แรงงานต่างด้าว หมายถึง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่เดินทางเข้ามาใช้แรงงานในประเทศไทย (เดชา พงษ์พัฒนารักษ์, ๒๕๕๖: ๓)

การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

หมายถึง การเป็นธุระจัดหา ชื้อ ขาย จำหน่าย พามาหรือ ส่งต่อไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการข่มขู่ใช้กำลังบังคับลักพาตัว ฉ้อฉลหลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยใช้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของผู้ปกครองหรือผู้ดูแลควบคุมนั้น ให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาผลประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน และให้ความรวมถึงการเป็นธุระจัดหา ชื้อขาย จำหน่าย พามาหรือส่งต่อไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว

คำจำกัดความของคนต่างด้าว

คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

ทำงาน หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้าง หรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

ใบอนุญาต หมายความว่า ใบอนุญาตทำงาน

ผู้รับใบอนุญาต หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาต

ลูกจ้าง หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ (๑) และ (๒) และมาตรา ๑๔ ให้ทำงานที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๕ (เป็นลูกจ้างที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนเพื่อเป็นประกันค่าใช้จ่ายในการส่ง ลูกจ้างกลับออกไปนอกราชอาณาจักร)

ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๙ หมายความว่าคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตาม กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง จำแนกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ประเภททั่วไป หมายถึง คนต่างด้าวที่เป็นแรงงานที่มีทักษะและทำงานอยู่ในตำแหน่งค่อนข้างสูง หรืออาจ ถูกส่งมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย หรือเข้ามาทำงานชั่วคราวในงานที่ต้องใช้ทักษะ และเทคโนโลยีชั้นสูง เป็นความต้องการผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน มีความชำนาญเฉพาะด้าน หรือมีความสามารถ ทางการสื่อสาร (ภาษา) ที่ยังหาคนไทยที่มีความสามารถ หรือมีความชำนาญเข้าร่วมงานไม่ได้ หรือเป็นการเข้ามา ทำงานในกิจการที่ตนเองลงทุน หรือกิจการของคู่สมรส หรือกิจการที่ร่วมลงทุน เป็นต้น ส่วนใหญ่ทำงานในกิจการ ดังนี้

๑.๑ กิจการที่มีการลงทุนตั้งแต่ ๒ ล้านบาทขึ้นไป

๑.๒ กิจการที่มีการลงทุนมากกว่า ๓๐ ล้านบาทขึ้นไป

๑.๓ มูลนิธิ/สมาคม/องค์การเอกชนต่างประเทศ

๒. ประเภทเข้ามาทำงานอันจำเป็นเร่งด่วน หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงาน ซึ่งเป็นงานที่ต้องดำเนินการโดยทันทีทันใด หากไม่เร่งดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินกิจการของบริษัท หรือลูกค้าของบริษัท หรือส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยไม่มีแผนการดำเนินการล่วงหน้ามาก่อน และต้องเข้ามาทำงานนั้น ในระยะเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน

๓. ประเภทตลอดชีพ หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงานตามประกาศ คณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๒ ข้อ ๑๐ (๑๐) มีสาระสำคัญว่า “ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตาม กฎหมาย ว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ให้ใช้ได้ตลอดชีวิตของคนต่างด้าวนั้น เว้นแต่คนต่างด้าวจะเปลี่ยนอาชีพใหม่”

๔. ประเภทข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานกับประเทศคู่ภาคี ได้แก่

๔.๑ พิสูจน์สัญชาติ หมายถึง แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับการจัดระบบตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้า เมืองทั้งระบบ ๗ ยุทธศาสตร์ โดยดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑. การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว หลักการคือ ปรับสถานภาพแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองให้เป็นแรงงานเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย เปิดโอกาสให้นายจ้างนำแรงงานต่างด้าว มารายงานตัวเพื่อจัดส่งรายชื่อให้ประเทศต้นทางพิสูจน์ และรับรองสถานะ เพื่อปรับเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยมติคณะรัฐมนตรีผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการ ส่งกลับ อนุญาตให้ทำงานได้ ๒ งาน คือ งานกรรมกรและคนรับใช้ในบ้าน มีใบอนุญาตทำงาน บัตรสีชมพู และต้องปรับเปลี่ยนสถานะโดยการพิสูจน์สัญชาติจากเจ้าหน้าที่ประเทศต้นทาง เพื่อรับเอกสารรับรองสถานะ ได้แก่ หนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport) หรือเอกสารรับรองบุคคล (Certificate Of Identity)^๒ เป็นต้น และขออนุญาตทำงาน ได้รับใบอนุญาตทำงานเป็นชนิดบัตรสีเขียว

๔.๒ แรงงานนำเข้า หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานต่างด้าวระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศคู่ภาคี (MOU) ปัจจุบันทำข้อตกลงกับประเทศ ๒ ประเทศ คือ ลาว และกัมพูชา

ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๑ หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งยังไม่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งนายจ้างยื่นคำขอรับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมแทน โดยเข้ามาทำงานที่มีทักษะและตำแหน่งค่อนข้างสูง หรืองานที่ต้องใช้ทักษะและเทคโนโลยีขั้นสูง เป็นผู้ที่มีความสามารถหรือความชำนาญเฉพาะด้าน หรือมีความสามารถทางการสื่อสาร (ภาษา) ที่ยังหาคนไทยที่มีความสามารถหรือ มีความชำนาญเข้ามาร่วมงานไม่ได้ เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว ต้องดำเนินการยื่นขอใบอนุญาตทำงานภายใน ๓๐ วัน

ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓(๑) และ(๒) หมายถึง คนต่างด้าว ต่อไปนี้

๑. คนต่างด้าวถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ และ ได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

๒. เข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับออกไป นอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔ หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งมีภูมิลำเนาและเป็นคนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับ ประเทศไทย ถ้าได้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีเอกสารใช้แทน

หนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วย คนเข้าเมือง อาจได้รับอนุญาตให้ทำงานบางประเภทหรือลักษณะงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลที่กำหนดได้ ทั้งนี้ เฉพาะการทำงานภายในท้องที่ที่อยู่ติดกับชายแดนหรือท้องที่ต่อเนื่องกับท้อง ที่ดังกล่าว

ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายพิเศษ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายอื่น (พ.ร.บ. การนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น)

คนต่างด้าวประสงค์จะทำงานในประเทศไทย ต้องปฏิบัติดังนี้

๑. คนต่างด้าวที่ยังไม่ได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ประสงค์จะทำงานในประเทศไทย

๑.๑ ต้องไปติดต่อขอวีซ่า Non-Immigrant B ณ สถานทูตไทยประจำประเทศนั้นๆ

๑.๒ กรณีไปขอวีซ่า Non-Immigrant แล้ว สถานทูตไทยต้องการหนังสือรับรองการอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวให้นายจ้างดำเนินการยื่นขออนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว ตามแบบคำขอ ตท.๓ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบแบบตามที่กำหนด ณ สำนักงานของกรมการจัดหางาน ซึ่งสถานประกอบการของนายจ้างนั้นตั้งอยู่

๑.๒.๑ ในเขตกรุงเทพมหานครให้ติดต่อสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน

๑.๒.๒ ในต่างจังหวัดติดต่อสำนักงานจัดหางานจังหวัด ซึ่งสถานประกอบการของนายจ้างนั้นตั้งอยู่

๑.๓ หนังสือแจ้งผลการพิจารณาอนุญาตให้เข้ามาทำงาน ที่นายจ้างส่งให้ไปประกอบการยื่นขอวีซ่า Non-Immigrant B ที่สถานทูตไทยประจำประเทศนั้น ๆ

๑.๔ เมื่อคนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วต้องไปติดต่อยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานตามมาตรา ๘ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร พร้อมทั้งยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

๑.๔.๑ สำเนาหนังสือเดินทาง หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว โดยถ่ายสำเนาทุกหน้าพร้อมรายการ แสดงการประทับตราให้อยู่ในราชอาณาจักรประเภทคนอยู่ชั่วคราว มิใช่ประเภทนักท่องเที่ยวหรือ ผู้เดินทางผ่านพร้อมฉบับจริง

๑.๔.๒ หนังสือแจ้งการพิจารณาอนุญาตให้เข้ามาทำงานได้ (ต้นฉบับ)

๑.๔.๓ ใบรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งรับรองว่าผู้ขอไม่มีโรคตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว

๒. คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว ประสงค์จะทำงาน ทั้งในกรณีจะขออนุญาตทำงานครั้งแรก หรือกรณีใบอนุญาตเดิมขาดต่ออายุจึงต้องขอใหม่

๒.๑ คนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๒.๑.๑ มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง (มีหลักฐานในสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยมีใช้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว (Tourist Visa) หรือผู้เดินทางผ่าน (Transit Visa)

๒.๑.๒ มีความรู้และความสามารถในการทำงานตามที่ขออนุญาต

๒.๑.๓ ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้างในระยะปรากฏอาการอันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคติดยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง โรคพิษสุราเรื้อรัง และโรคซิฟิลิสในระยะที่ ๓

๒.๑.๔ ไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวภายในระยะเวลา ๑ ปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

๒.๒ ต้องไปติดต่อยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานตามแบบคำขอ ตท. ๒ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบแบบคำขอตามที่กำหนด ณ สำนักงานของกรมการจัดหางาน ซึ่งสถานประกอบการของนายจ้างนั้นตั้งอยู่

๒.๒.๑ ในเขตกรุงเทพมหานครให้ติดต่อสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน

๒.๒.๒ ในต่างจังหวัดติดต่อสำนักงานจัดหางานจังหวัด ซึ่งสถานประกอบการของนายจ้างนั้นตั้งอยู่

ความหมายของการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

“การค้ามนุษย์ด้านแรงงาน” หมายความว่า การเป็นธุระจัดหา ซื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลัง บังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้านแรงงานจากบุคคลที่ตนดูแล และให้หมายความรวมถึง การเป็นธุระจัดหา ซื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้านแรงงาน

“การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้านแรงงาน” หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

“การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” หมายความว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการ โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเอง หรือของผู้อื่น โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้

“ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน” หมายความว่า บุคคลที่ตกเป็นผู้ถูกกระทำในการค้ามนุษย์ด้านแรงงานโดยตรง

“แรงงานเด็ก” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีแต่ไม่ถึง ๑๘ ปี ตามความในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑

“เด็กที่ถูกใช้แรงงานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย” หมายความว่า บุคคลอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ยกเว้นเด็กอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีบริบูรณ์ ในงานเกษตรกรรมที่ไม่ทำตลอดทั้งปี ซึ่งถูกใช้แรงงานและพึงได้รับการช่วยเหลือตามแนวปฏิบัติฉบับนี้ ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าบุคคลดังกล่าวจะตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงานหรือไม่ หรือบุคคลผู้เป็นนายจ้างจะทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายอื่นใดหรือไม่ก็ตาม

ความหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่นและการอพยพแรงงานต่างประเทศ

การย้ายถิ่น หมายถึง การเคลื่อนย้ายของประชากรจำนวนมากจากถิ่นพำนักของตนไปยัง บริเวณอื่น ซึ่งมีระยะทางจากถิ่นพำนักเดิมพอสมควร โดยผู้ย้ายถิ่นมีความตั้งใจจะไปพำนักในถิ่นใหม่เป็นการชั่วคราวหรือถาวร การย้ายถิ่นอาจเป็นการย้ายถิ่นข้ามชาติ (ระหว่างสังคมต่างๆ) หรือภายในประเทศ (ระหว่างภาคต่างๆ) (สุภาวงศ์ จันทวานิช, ๒๕๔๐: ๓๖) ส่วนสาเหตุของการย้ายถิ่นระหว่างประเทศนั้น สามารถจำแนกได้เป็นปัจจัย “ผลัก” และ “ดึง” ปัจจัยที่เป็นตัวผลัก ได้แก่ การว่างงาน ความยากจน และความด้อยพัฒนาของประเทศที่ส่งออกแรงงาน ปัจจัยดึง ได้แก่ ขนาดและโครงสร้างของแรงงานในท้องถิ่นการปรับระบบการศึกษาภาคบังคับ ทำให้การเข้าสู่ตลาดแรงงาน ของคนรุ่นหนุ่มสาวต้องชะลอเวลาออกไปเกิดช่องว่างสำหรับแรงงานต่างชาติไร้ทักษะเข้ามา ทำงานแทนซึ่งประเทศที่มีประชากรย้ายออกเหล่านี้จะมีการเจริญเติบโตของประชากรสูง การว่างงานสูง และรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำการย้ายถิ่นไม่ช่วยให้เกิดการพัฒนาศรษฐกิจ สำหรับภูมิภาคที่ยากจนแต่จะทำให้คงสภาพด้อยพัฒนา และยังคงพึ่งพาศูนย์กลางของลัทธิทุนนิยมในภาคอุตสาหกรรมอยู่

ทฤษฎีการย้ายถิ่นของ Everette S. Lee (E.S. Lee's Theory of Migration)

Everett S. Lee (บุญคง หันจางสิทธิ์, ๒๕๔๐: ๒๕๖-๒๕๗) นักประชากรศาสตร์ที่มีชื่อเสียงทางด้านการศึกษาการอพยพย้ายถิ่นชาวอเมริกัน ได้เขียนทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่น (E.S. Lee's Theory of Migration) ขึ้นจากการวิเคราะห์ถึงขนาด (Volume) และกระแส (Stream) การไหลทวนกระแส (Counterstream) ของการย้ายถิ่น และได้ให้ความหมาย “การย้ายถิ่น” ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยอย่างถาวร หรือกึ่งถาวร ซึ่งไม่ว่าจะเป็นในลักษณะทิศทางใด การเคลื่อนไหว

ใดๆ ที่เกี่ยวกับการย้ายถิ่นจะเกี่ยวข้องกับจุดเริ่มต้น (Origin) จุดปลายทาง (Destination) และอุปสรรคต่างๆ ที่กั้นขวางอยู่ระหว่างต้นทางกับปลายทาง (An Intervening sets of obstacles)

Lee ได้ขยายความทฤษฎีของเขาว่าทุกๆ พื้นที่ต้นทางและปลายทาง มักจะมีแรงบวก (Positive Force) หรือปัจจัยดึง (Pull) ที่ดึงดูดประชากรมิให้ย้ายไปที่อื่น ขณะเดียวกันก็จะมีแรงลบ (Negative Force) ที่จะผลักดันให้ประชากรย้ายถิ่น ผลรวมของแรงเหล่านี้มากหรือน้อยจะแปรผันไปตามบุคลิกภาพ (Personality) และคุณสมบัติส่วนตัวบุคคล อันได้แก่ อายุ (Age) เพศ (Sex) ระดับ การศึกษา (Education) ระดับความชำนาญ (Skill) เชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ (Ethnic or Tribal Groups) และคุณสมบัติอื่นๆ ของประชากรที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการอพยพย้ายถิ่นในทัศนะของ Lee มี ๔ ประการ (Lee, E.s., ๑๙๖๖) ประกอบด้วย

๑. ปัจจัยทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ต้นทาง (Origin) มาสาเหตุมาจากการ “ผลัก” อันเกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นออกจากถิ่นที่อยู่เดิมหรือถิ่นต้นทาง เนื่องจากความล้มเหลวในการประกอบอาชีพ เช่น เกษตรกรขาดแคลนน้ำและอุปกรณ์อื่นๆ ในการทำการเกษตร ทำให้ต้องย้ายออกจากชนบทเข้าสู่เมือง

๒. ปัจจัยทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ปลายทาง (Destination) มีสาเหตุมาจากการ “ดึง” ซึ่ง จะเกี่ยวข้องกับการย้ายเข้าไปในลักษณะที่ดึงดูดใจให้ประชากรย้ายเข้าไปยังถิ่นที่อยู่ใหม่ เป็นต้นว่า การมีสภาพการทำงานที่ดีกว่าเดิม

๓. อุปสรรคทั้งหลายที่กั้นขวางอยู่ระหว่างพื้นที่ต้นทางและปลายทาง (An Intervening sets of obstacles) อันอาจเป็นผลให้การย้ายถิ่นไม่อาจเกิดขึ้นได้หรือเกิดขึ้นช้าลง ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พักและค่าอาหารที่จะต้องจ่ายระหว่างการย้ายถิ่น

๔. ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันทั้ง อายุ เพศ การศึกษา และอื่นๆ ซึ่งในทัศนะ ของ Lee การย้ายถิ่นเกิดขึ้นได้เพียงเพราะเหตุผลส่วนตัว ซึ่งมักจะเป็นกรณีการย้ายถิ่นติดตามครอบครัว หรือการย้ายถิ่นเพื่อเผชิญโชคในแหล่งใหม่

นอกจากนี้ทัศนะของ Lee ดังกล่าว ยังสะท้อนให้เห็นว่า การย้ายถิ่นจะเกิดขึ้น เมื่อมีการพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น แล้วเปรียบเทียบผลดีที่จะได้รับกับผลเสียที่จะเกิดขึ้น ถ้าผลดี (Benefits) มากกว่าผลเสียหรือต้นทุน (Costs) แล้ว เขาก็จะตัดสินใจย้ายถิ่น

กระบวนทัศน์ ๓ ประการที่มีความสำคัญต่อแนวคิดและทฤษฎีการย้ายถิ่น ได้แก่ (Castles, ๑๙๙๔ อ้างถึงใน อีระพงษ์ ภูริปาณิก, ๒๕๔๖:๑๐-๑๑)

๑. ทัศนะทางด้านเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่เกี่ยวกับดุลยภาพทางด้านเศรษฐกิจ (the neoclassical economic equilibrium perspective) ซึ่งก่อกำเนิดขึ้นจากกลุ่มทฤษฎีทางภูมิศาสตร์ ในศตวรรษที่ ๑๙ เช่น ราเวนสไตน์ (Ravenstein) ซึ่งยังคงใช้กันอยู่โดยนักภูมิศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์ แนวคิดนี้อ้างถึงแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดให้เกิดการย้ายถิ่น เพราะมองว่าการย้ายถิ่น เกิดจากปัจจัยผลักดัน ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความยากจน การขาดแคลนที่ดิน การมีประชากรมากเกินไปในประเทศต้นทาง เป็นต้น และปัจจัยดึงดูด เช่น โอกาสในการทำงาน ค่าจ้าง ความทันสมัยของประเทศผู้รับ เป็นต้น นักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่ เช่น บอร์แจส (Borjas) มองว่าผู้ย้ายถิ่นแต่ละคนจะทำการตัดสินใจเลือกว่าจะย้ายไปประเทศใด ขึ้นอยู่กับการ

ประเมินโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ในตลาดแรงงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความเท่าเทียมกันของค่าจ้างในระยะยาวและก่อให้เกิดดุลยภาพทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศผู้ส่งและประเทศผู้รับ

ราเวนสไตน์ (Ravenstein อ้างถึงใน ฉันทพร พันธุ์อารีย์, ๒๕๓๙: ๒๓-๒๔) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นในการตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการอพยพ (laws of migration) เพื่ออธิบายสาเหตุแห่งการเข้ามาหางานทำของผู้ลี้ภัยเข้าเมืองว่าลักษณะการอพยพของประชากรตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ได้แบ่งลักษณะของการอพยพของประชากรออกเป็น ๕ ลักษณะ คือ

๑. การอพยพแบบดั้งเดิม (Primitive Migration) เป็นการอพยพย้ายถิ่นของชนในอดีตเพื่อแสวงหาอาหาร ร้อนแรงเลี้ยงสัตว์ เป็นการย้ายถิ่นที่อยู่เพื่อการดำรงชีวิตรอด มีที่ทำกินที่สมบูรณ์กว่าเดิม ปัจจุบันการอพยพเข้าสู่เมืองเพื่อแสวงหาวิธีการดำเนินชีวิตแบบใหม่ก็ถือว่าอยู่ในลักษณะนี้

๒. การอพยพย้ายถิ่นโดยถูกบังคับ (Forced Migration) เป็นการย้ายถิ่นโดยถูกบังคับอาจจะ ถูกบังคับโดยรัฐบาล หรือผู้มีอิทธิพลบางกลุ่ม เช่นพวกนาซีที่บังคับให้พวกยิวอพยพไปอยู่ร่วมกันยังที่อยู่หนึ่ง พวกพ่อค้าทาสไปบังคับกวาดต้อนพวกยิวดำจากแอฟริกามาขายที่สหรัฐอเมริกา

๓. การบังคับหรือกระตุ้นให้อพยพ (Impelled Migration) แต่ผู้ที่ถูกบังคับมีสิทธิในการ ตัดสินใจว่าจะอยู่หรือจะไป เช่น พวกอพยพลี้ภัย หรือหนีปัญหาต่างๆ ทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา หรือ เกิดจากพลังผลักดันทางการเมือง

๔. การอพยพโดยเสรี (Free Migration) เป็นการอพยพของปัจเจกชนโดยเสรี อาจเกิด จากแรงจูงใจภายนอก เช่น โดยตำแหน่งการงาน รายได้ หรือเพื่อผจญภัย การอพยพโดยเสรี ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของตัวปัจเจกชนเอง และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการย้ายถิ่นก็เป็นของตนเองด้วยการอพยพโดยเสรีนำไปสู่การอพยพแบบชนจำนวนมาก (Mass Migration)

๕. การอพยพแบบชนจำนวนมาก (Mass Migration) สืบเนื่องมาจากการอพยพแบบเสรีซึ่ง ย้ายถิ่นเข้าไปบุกเบิก หรือผจญภัยในถิ่นที่อยู่ใหม่ จูงใจให้คนจำนวนมากย้ายถิ่นตาม เช่น การค้นพบ ทวีปอเมริกา การขุดพบทอง มีผลจูงใจให้ประชาชนย้ายถิ่นไปอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

ราเวนสไตน์ (Ravenstein) มองว่าการย้ายถิ่น เกิดมาจากปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่ ก่อให้เกิดการย้ายถิ่นของแรงงาน โดยปัจจัยที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นนั้น อาจเป็นปัจจัย ทางด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ได้แก่ ความยากจน การขาดแคลนที่ดินทำกิน การมีประชากรมากเกินไปของประเทศต้นทาง การกดขี่ทางเผด็จการทหาร การอพยพหนีภัยสงคราม เป็นต้น ส่วนปัจจัยที่ดึงดูดให้เกิดการย้ายถิ่น ได้แก่โอกาสในการแสวงหางานทำที่ดีกว่า (Better Job Opportunity) ค่าจ้าง และความเจริญทันสมัยของประเทศถิ่นปลายทาง เป็นต้น

กฎแห่งการย้ายถิ่น (Law of Migration) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับอพยพ ของ Ravenstein บางข้อนั้น สามารถอธิบายการลี้ภัยเข้ามาของผู้หลบหนีเข้าเมืองได้อย่างดี ดังนี้

๑. การย้ายถิ่นและระยะทาง ประชากรส่วนใหญ่จะอพยพในระยะทางใกล้ การอพยพย้าย ถิ่นในระยะทางไกลๆ โดยทั่วไปจะสู่ศูนย์กลางการค้าและอุตสาหกรรม

๒. ขั้นตอนของการอพยพหรือการย้ายถิ่น การย้ายที่อยู่ของประชากรทำให้เกิดคลื่นง อพยพ (Current of Migration) ไปสู่ศูนย์กลางบ้านการค้าและอุตสาหกรรม มีประชากรหนาแน่นขึ้น อย่างรวดเร็ว ซึ่งการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วของเมืองจะดึงดูดให้ประชากรในท้องถิ่นไกลอพยพเข้ามามากขึ้น

๓. ความก้าวหน้าทางเทคนิคการย้ายถิ่น บริเวณที่มีความก้าวหน้าด้านเทคนิคและโรงงาน ธุรกิจการค้าจะนำไปสู่การย้ายถิ่นให้สูงขึ้น

๔. แรงจูงใจด้านเศรษฐกิจที่มีกฎหมายกีดกันทางภาษีสูง อากาศเสีย สิ่งแวดล้อมทางสังคม ไม่ดี สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะผลักดันให้คนอพยพออกไปสู่พื้นที่ที่ดีกว่า จากทัศนะทางด้านเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่สามารถนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานที่ใช้ อธิบายการย้ายถิ่นแรงงานของต่างดาว หรือแรงงานต่างชาติ จากประเทศเพื่อนบ้านในประเทศไทย (เฟื่องฟ้า ปัญญา, ๒๕๔๗: ๙-๑๑) ได้ดังนี้

๔.๑ ปัจจัยผลักดันภายนอกประเทศ ประกอบด้วย

๔.๑.๑ ระบอบการเมืองการปกครองของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เขมร และพม่า หลังจากได้รับเอกราชจากการเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสและอังกฤษแล้ว ก็มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นแบบสังคมนิยม ปกครองโดยรัฐบาลทหาร มีการผูกขาดทางอำนาจและจำกัดสิทธิ ทำให้มีความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ เช่น ในพม่าก็ได้มีการแบ่งเป็น ๓ ฝ่าย ใหญ่ๆ คือ ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายองชานซูจีและชนกลุ่มน้อย ทำให้เกิดการประท้วงสู้รบและปราบปรามกัน ซึ่งเกิดความไม่สงบขึ้น ประกอบกับการปกครองระบบเผด็จการ ทำให้ประชาชนในประเทศเกิดความไม่มั่นคง จึงแสวงหาเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า

๔.๑.๒ ภาวะเศรษฐกิจในประเทศเพื่อนบ้าน จากนโยบายการเปิดประเทศไปสู่ระบบ เศรษฐกิจแบบทุนนิยม ประกอบกับในประเทศยังมีความไม่สงบจากการปราบปรามชนกลุ่มน้อย ตามแนวชายแดนไทย ในรัฐฉาน และรัฐกะเหรี่ยงของพม่า รวมทั้งมีความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประชาชนไม่มีที่ดินทำกิน รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ประชาชนว่างงาน มีการเกณฑ์แรงงานไปสร้างถนนและรางรถไฟ การปราบปรามชนกลุ่มน้อย มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะกับชนกลุ่มน้อย ทำให้ถูกต่อต้านจากประเทศต่างๆ ทั้งในยุโรป และอเมริกาในรูปแบบของการยุติหรือชะลอความสัมพันธ์ทางการค้า ทำให้ไม่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านการลงทุน ทั้งภายในประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศ ระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ต่างๆ ไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร จึงไม่ก่อให้เกิดการสร้างงานภายในประเทศ ตลอดจนสภาพความผันผวนทางเศรษฐกิจ มีภาวะเงินเฟ้อ ค่าเงินตกต่ำ ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ จึงทำให้มีแรงงานหลังไหลมาทำงานในประเทศไทย ซึ่งมีภาวะเศรษฐกิจดีกว่า

๔.๑.๓ มาตรการควบคุมการออกนอกประเทศ รัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านไม่มี มาตรการและการควบคุมที่ชัดเจนเข้มงวดในการจัดระเบียบการออกนอกประเทศของประชาชน ในส่วนของประชาชนที่หลบหนีออกนอกประเทศก็ไม่ได้ได้รับความสนใจจากรัฐบาล โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อย เพราะรัฐบาลพม่าถือว่าพวกนี้ทรยศต่อประเทศชาติ และถ่วงความเจริญก้าวหน้า

๔.๒ ปัจจัยดึงดูดภายในประเทศประกอบด้วย

๔.๒.๑ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ที่มีความเจริญอย่างรวดเร็ว ประสบความสำเร็จในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชิงถาวรวัตถุด้านการสื่อสาร สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และเงินตรามวลรวม จากการเป็นอุตสาหกรรมที่ทดแทนการนำเข้ามา เป็นการพัฒนา อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เป็นผลให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจในอัตราเร่งที่สูงขึ้น ติดต่อกันโดยรัฐบาลดำเนินการผ่อนปรนมาตรการทางการลงทุนและการเงิน เพื่อส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายทุนได้อย่างเสรี ปัจจัยการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้มีความต้องการแรงงานมากขึ้น ในขณะที่อัตราการแข่งขันกับตลาดโลกมีสูงขึ้น การลดต้นทุนในการผลิตโดยการใช้แรงงานราคาถูก จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ยั่งยืนที่สุดของผู้ประกอบการ

๔.๒.๒ ภาวะการณ์ขาดแคลนแรงงานการขาดแคลนแรงงาน หมายถึง ตำแหน่งที่ไม่สามารถหาคนทำงานได้ อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างประชากรของประเทศไทย ซึ่งพบว่า อัตราการเพิ่มของประชากรของประเทศมีอัตราการลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชาชน กล่าวคือ สัดส่วนประชากรวัยแรงงานมีการชะลอตัวลง ในขณะที่การผลิตในระบบเศรษฐกิจกำลังขยายตัว จากข้อมูลการสำรวจความต้องการแรงงาน และการขาดแคลนแรงงานเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ มีสถานประกอบการจำนวน ๕๐๒ แห่ง แจ้งความต้องการแรงงานจำนวน ๒๐,๘๔๓อัตรา การขาดแคลนแรงงาน จำนวน ๑๑,๖๘๖ อัตราโดยตำแหน่งที่มีความต้องการและขาดแคลนแรงงาน ได้แก่ แรงงานด้านการผลิต (กองวิจัยตลาดแรงงาน ฝ่ายวิเคราะห์ตลาดแรงงาน, ๒๕๕๐)

๔.๒.๓ สภาพภูมิประเทศตามแนวชายแดนของไทย โดยเฉพาะพื้นที่ส่วนที่เป็นแผ่นดิน ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย เป็นระยะทางยาวมากกว่า ๖,๓๐๐ กิโลเมตร ทำให้สะดวกต่อการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าว จากการศึกษาจำนวนผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติจากประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา พบว่ามีจำนวนผู้มารายงานตัว ๑,๒๘๔,๙๒๐ คน (กฤตยา อาชวนิจกุล และพันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ๒๕๔๘:๑๖)

๔.๒.๔ ความแตกต่างของอัตราค่าจ้างแรงงาน เป็นแรงดึงดูดที่สำคัญให้แรงงานต่างชาติ ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีประเทศคู่ค้าในตลาดโลก ทำให้มีการผลิตสินค้าทั้งด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องใช้แรงงานในการผลิตสินค้าให้ทันตามความต้องการของตลาด และเมื่อมีการขยายตัวของผลผลิตและการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้า ก็จะทำให้ค่าจ้างแรงงานและรายได้ของแรงงานเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งเป็นค่าจ้างและรายได้ที่สูงกว่าการทำงานในประเทศของแรงงานต่างด้าวมาก

๔.๒.๕ ความนิยมของนายจ้างคนไทยในการจ้างแรงงานต่างชาติ เป็นแรงดึงดูดสำคัญที่ทำให้แรงงานต่างชาติหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้น สาเหตุที่นายจ้าง/ผู้ประกอบการคนไทยนิยมจ้างแรงงานเหล่านี้ โดยเฉพาะแรงงานพม่า คือแรงงานจากพม่ามีความขยันอดทน ไม่เลือกงานไม่เกี่ยงงาน ไม่ว่าจะป็นงานหนักแค่ไหน จึงง่ายต่อการบังคับบัญชาเพราะแรงงานส่วนใหญ่เป็นพวกลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งมีความผิดในทางกฎหมายอยู่แล้ว

๔.๒.๖ การได้รับคำชักชวนจากญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เพื่อนบ้าน หรือผู้เคยอพยพหลบหนีเข้ามาก่อน ได้ชักชวนหรือบอกเล่าถึงโอกาสการมีงานทำในประเทศไทยให้ทราบ ทำให้มีการอพยพ ออกจากท้องถิ่นเดิมมากขึ้น (Massey, ๑๙๙๓) โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวซึ่งอยู่ในวัยแรงงานที่จะย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศ จนทำให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ที่เรียกว่า “วัฒนธรรมแห่งการย้ายถิ่น” (Culture of Migration)

๔.๒.๗ มาตรการสกัดกั้นควบคุมคนเข้าเมืองของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเข้าออกตามแนวชายแดนกระทำได้อย่างง่าย เพราะช่องทางเข้าออกตามแนวชายแดนไทยพม่า มีประมาณ ๑๒๘ ช่องทาง ซึ่งยังไม่รวมช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดน ทำให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง (จันทนา ห่านรุ่งชโรทร, ๒๕๔๒:๒๐)

๔.๒.๘ การผ่อนปรนของรัฐบาลไทยที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่เคยมีการใช้นโยบายใช้กำลัง เข้าสกัดกั้นหรือผลักดันผู้อพยพอย่างรุนแรง มีการผ่อนปรนมาทุกยุคทุกสมัย จนถึงมีนโยบายการผ่อนปรนการใช้แรงงานต่างชาติ ทำให้มีการหลั่งไหลของแรงงานต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยมากขึ้น นอกจากปัจจัยผลักดัน และปัจจัยดึงดูด ที่สามารถนำมาใช้อธิบายการย้ายถิ่นของแรงงานต่างชาติ การจ้างแรงงานต่างชาติแล้ว ยังมี “ปัจจัยเสริม” ที่ช่วยสนับสนุนให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติในประเทศไทยอีก ซึ่งได้แก่ ความโอ้อ้อมอารีของคนไทย ทำให้คนไทยไม่ค่อยรู้สึกรังเกียจคนต่างชาติ และเรื่องลักษณะสีผิว และหน้าตาของแรงงานต่างชาติที่อพยพมาจากบางประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว กัมพูชา ไม่ค่อยมีความแตกต่างจากคนไทยมากนัก จึงสะดวกต่อการลักลอบเข้าเมืองและอยู่อาศัยในประเทศไทย

๒. แนวคิดเชิงโครงสร้างที่มองย้อนประวัติศาสตร์ (The Historical-Structuralism Approach) แนวคิดนี้เป็นแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่วิจารณ์แนวคิดแรกว่าการที่มองแต่ละบุคคลว่าสามารถมีทางเลือกได้อย่างอิสระนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เป็นจริง ความจริงแล้วความไม่เท่าเทียมกันเกิดจากโครงสร้างทางทรัพยากรและพลังอำนาจต่างๆ ในแต่ละประเทศที่แตกต่างกันไปมาตั้งแต่เดิม ประกอบกับนโยบายการเข้าประเทศของประเทศผู้รับจะเป็นข้อจำกัดประการสำคัญต่อทางเลือกของผู้ย้ายถิ่น แนวคิดเชิงโครงสร้างที่มองย้อนประวัติศาสตร์นี้ มีรากฐานมาจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองต่างๆ ซึ่งเน้นถึงความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายตัวทางด้านเศรษฐกิจ และอำนาจทางการเมืองในระบบเศรษฐกิจโลก การย้ายถิ่นถูกมองว่าเป็นทางเลือกหนึ่งของการเคลื่อนย้ายแรงงานราคาถูกมาสู่แหล่งทุน ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาไม่ทัดเทียมกัน และเกิดการชูดรีด ทรัพยากรจากประเทศที่ยากจนเคลื่อนย้ายไปให้ประเทศที่ร่ำรวยมากขึ้นไปอีก (ธีระพงษ์ ภูริปาณิก, ๒๕๔๖: ๙-๑๑)

๓. แนวคิดระบบย้ายถิ่น (Migration Systems Approach) แนวคิดนี้ถูกสร้างขึ้นโดยกลุ่มประเทศต่างๆ ซึ่งอยู่ในระหว่างการมีกระแสของผู้ย้ายถิ่นสูง แนวคิดระบบการย้ายถิ่นวางกรอบแนวคิดทุกมิติ โดยตรวจสอบทุกมิติของความสัมพันธ์ระหว่างกระแสการไหลของคนและกระแสอื่นๆ เช่น กระแสทุน สินค้าและเทคโนโลยี โดยแบบจำลองจะเน้นให้เห็นกระแสของสิ่งของต่างๆ ดังกล่าวในเชิงของ การเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ (เช่น การล่าอาณานิคม การส่งทหารไปประจำตามฐานทัพ การมีอิทธิพลทางการเมืองการแทรกซึมทางด้านการค้าหรือวัฒนธรรม) นอกจากนั้นยังมีความเชื่อมโยงภายในระบบการย้ายถิ่น ซึ่งสามารถทำให้เข้าใจปัจจัยแวดล้อมทางการเมือง สังคม ประชากรเศรษฐกิจ ได้กว้างขวางขึ้น แนวคิดเชิงระบบการย้ายถิ่นช่วยให้เข้าใจการไหลเวียนของ

ประชากรและการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงทิศทางระหว่างประเทศผู้ส่งและประเทศผู้รับ การเปิดสู่ระบบ เศรษฐกิจโลกเทคโนโลยีและอิทธิพลทางวัฒนธรรม การย้ายถิ่นทั้งภายใน (จากชนบทสู่เมือง) และการย้ายถิ่นระหว่างประเทศย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาเกือบทั้งหมด มักจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากรเสมอ ยิ่งกว่านั้น สิ่งเหล่านี้ ไม่ได้ทำให้เกิดผลกระทบในทิศทางเดียวและในช่วงเวลานั้นเท่านั้น กล่าวคือ เมื่อเริ่มมีการเคลื่อนย้ายเมื่อไร ก็ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ที่ย้ายออกและพื้นที่ที่ย้ายเข้า ทั้งในรูปของคน ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ ค่านิยมของสังคม และการไหลเวียนของวัฒนธรรม ในทั้งสองทิศทางหรือทั้งสองพื้นที่อย่างถาวร

แนวคิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ หรือการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนย่อยหนึ่งของขั้นตอนหลักเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้นโยบายได้รับการรับรู้ เข้าใจยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ได้รับ การรับรู้ เข้าใจยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อ ผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ได้รับผลจากนโยบาย อันจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ให้นโยบายได้รับความสำเร็จในที่สุดในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติผู้มอบและผู้รับนโยบายจะต้องมีความชัดเจนเรื่ององค์ประกอบของนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับนโยบายจะต้องเข้าใจและสามารถแปลความหมายของนโยบายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากโดยทั่วไปนโยบายอาจจะมีลักษณะที่ขาดความชัดเจนในตัวเองอยู่บ้าง กล่าวคือนโยบายส่วนหนึ่งมีลักษณะเป็นเชิงอุดมการณ์ นโยบายบางครั้งผู้กำหนดทำให้มีความชัดเจนมากขึ้น คือมีลักษณะเป็นเชิงทางเลือกและนโยบายที่ดีจะมีความชัดเจนถึงขั้นที่บอกแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนด้วย คือมีลักษณะเป็นเชิงมาตรการ ในเรื่ององค์ประกอบของนโยบายนี้จะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายหรือผู้มอบนโยบายตระหนักถึงความชัดเจนในนโยบาย ที่ตนกำหนดขึ้น อันจะทำให้ผู้รับนโยบายเกิดความเข้าใจชัดเจนง่ายต่อการรับนำไปตีความและจัดทำเป็นนโยบายรอง และแผนปฏิบัติได้ง่ายขึ้นในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ผู้รับนโยบายสามารถแยกแยะส่วนสำคัญของนโยบายและแปลความหมายได้ถูกต้องชัดเจนง่ายขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหญ่ให้เป็นนโยบายย่อยก็ดี การแปลงนโยบายให้เป็นแผนปฏิบัติที่ดีจะต้องจัดวัตถุประสงค์แนวทางดำเนินการและกลไกให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

๑. ระดับของนโยบายโดยทั่วไปนโยบายมักมีหลายระดับลดหลั่นกันไปตามระดับการบังคับบัญชารับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติจึงต้องมีการจัดระดับของนโยบายตามแนวดิ่งและแบ่งซอยขอบเขตของนโยบาย ลดหลั่นตามความรับผิดชอบของระดับหน่วยงานดังกล่าวด้วย การแบ่งโดยอาจแบ่งซอยขอบเขตของนโยบายตามกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ เนื้อหาสาระ หรือวิธีอื่นๆก็ได้ ในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัตินี้ ผู้มอบและผู้รับนโยบายจะต้องมีความชัดเจนเรื่ององค์ประกอบของนโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้รับนโยบายจะต้องเข้าใจและสามารถแปลความหมายของนโยบายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายอาจมีลักษณะที่ขาดความชัดเจนในตัวเองอยู่บ้าง กล่าวคือนโยบายส่วนหนึ่งมีลักษณะเป็นเชิงอุดมการณ์ แต่ในบางครั้งผู้กำหนดนโยบาย ทำให้มีความชัดเจนมากขึ้น คือมีลักษณะเป็นเชิงทางเลือก นโยบายที่ดีจะมีความชัดเจนถึงขั้นที่บอกแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนด้วย คือมีลักษณะเป็นเชิงมาตรการอันจะทำให้ผู้รับนโยบายเกิด

ความเข้าใจชัดเจนง่ายต่อการรับนำไปตีความและจัดทำเป็นนโยบายรอง และแผนปฏิบัติการง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็จะช่วยให้ผู้รับนโยบายสามารถแยกแยะส่วนสำคัญของนโยบายและแปลความหมายได้ถูกต้องชัดเจนง่ายขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหญ่ให้เป็นนโยบายย่อยก็ตีการแปลงนโยบายให้เป็นแผนปฏิบัติที่ดี จำเป็นต้องจัดวัตถุประสงค์แนวทางดำเนินการและกลไกให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยสรุปแล้วจะเห็นว่านโยบายมีหลายระดับตามระดับการบังคับบัญชา ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจและสามารถแปลความหมายของนโยบายได้ว่า สิ่งใดเป็นนโยบายหลัก สิ่งใดเป็นนโยบายรอง และสามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

๒. ขั้นตอนการดำเนินการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้รับนโยบายระดับกลางโดยทั่วไปจะทำหน้าที่ ๒ ส่วนคือ ๑. นำนโยบายมาจัดทำเป็นแผนสำหรับหน่วยงานของตนเองเป็นผู้ปฏิบัติ และ ๒. กำหนดนโยบายหรือแผนให้หน่วยงานระดับล่างลงไปรับไปปฏิบัติ ส่วนผู้ปฏิบัติระดับล่างจะทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือ ทั้ง ๒ อย่างต่อไปนี้คือ

๒.๑ นำนโยบายจากหน่วยเหนือมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติ และ

๒.๒ รับแผนของหน่วยเหนือมาปฏิบัติ ซึ่งอาจจะต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการขึ้นด้วยก็ได้ ดังนั้นผู้รับมอบนโยบายจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและแผน และสามารถแปลความหมายของนโยบายแล้วเชื่อมโยงมาสู่การทำแผนให้ได้ ในการแปลงนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติอาจจะมีการกำหนดนโยบายย่อยหรือนโยบายรองให้หน่วยงานระดับล่างรับไปดำเนินการ แต่ในท้ายที่สุดจำเป็นต้องมีแผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหรือนำนโยบายสู่การปฏิบัติจึงมีกิจกรรมอย่างน้อย ๔ เรื่องคือ

๒.๒.๑ การตีความวัตถุประสงค์ในนโยบาย แล้ววิเคราะห์แยกแยะเป็นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายย่อยๆ ลงไปเพื่อให้เป้าหมายย่อยเหล่านั้นมีความชัดเจน ปฏิบัติได้ และทุกเป้าหมายที่กำหนดนั้นต่างมุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์ของนโยบาย

๒.๒.๒ การขยายความเรื่องแนวทางการบรรลุวัตถุประสงค์ในนโยบายเพื่อเห็นวิธีการปฏิบัติได้ซึ่งแนวทางเหล่านั้นตอบสนองเป้าหมายของแผนและสอดคล้องกับแนวทางในนโยบายด้วย

๒.๒.๓ การแปลความหมายในส่วนกลไกของของนโยบายออกมาในรูปแบบที่เป็นเครื่องมือและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ ทั้งนี้ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแผน ว่าต้องมีอะไรบ้าง จำนวนเท่าใดและคุณภาพอย่างไร

๒.๒.๔ การจัดหาความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผน วิธีการปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ให้ประสานสอดคล้องกันในลักษณะการคาดการณ์ในอนาคต ซึ่งมีทรัพยากร เวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั่นเอง ด้วยเหตุนี้นโยบายหนึ่งๆ อาจมีการถ่ายทอดลงไปเป็นแผนปฏิบัติมากกว่าแผนหนึ่งก็ได้และในกรณีเช่นนี้เพื่อมิให้แต่ละแผนมีลักษณะแตกแยกคนละทิศทางการจำเป็นต้องใช้หลักการประสานแผนกำกับในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ๒ ลักษณะดังนี้คือ ๑. การกำหนดแผนในลักษณะเป็นองค์ประกอบ คือการแยกแยะวัตถุประสงค์ของนโยบายออกมาในรูปแบบที่ทำให้เกิดแผนมากกว่า ๑ แผน และแต่ละแผนต้องปฏิบัติพร้อมๆ กันไปจะขาดแผนใดแผนหนึ่งไม่ได้ มิฉะนั้นจะไม่บรรลุเป้าหมายของนโยบายเลย ๒. การกำหนดแผนในลักษณะเป็นการสนับสนุนคือมี

การแยกแยะวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติของนโยบายออกเป็น หลายๆ ส่วนและแต่ละส่วนมีความเป็นอิสระในตัวเอง แต่สามารถจัดลำดับความสำคัญเป็นส่วนหลัก ส่วนรองไว้ ซึ่งการแยกแยะวัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะทำให้เกิดแผนมากกว่าหนึ่งแผน และแต่ละแผนสามารถทำให้นโยบายบรรลุความสำเร็จได้ในตัวเอง แม้จะขาดแผนอื่นๆ แต่หากมีแผนอื่นๆ ด้วยจะช่วยให้นโยบายบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น ส่วนขั้นตอนการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติมีลักษณะเป็นการจัดทำนโยบายย่อยรองรับนโยบายใหญ่หรือการจัดทำแผนเพื่อให้เป็นกลไกของนโยบายนั่นเอง ดังนั้นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องทราบถึงขั้นตอนและปัจจัยที่จะต้องพิจารณาในกระบวนการดังกล่าวด้วย จึงจะทำให้การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้ผลดี ขั้นตอนดังกล่าวอาจกำหนดตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ ๑ วิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือเพื่อให้สามารถตีความวัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายได้ถูกต้องชัดเจน จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ถึงนโยบายของหน่วยเหนือที่กำหนดมาการวิเคราะห์ที่นี้อาจจำเป็นต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของนโยบายนั้น แนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังของนโยบาย ลักษณะและกระบวนการก่อเกิดของนโยบายการเข้ามามีบทบาทของกลุ่มสถาบัน หรือผู้นำในการกำหนดนโยบาย ผลของการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติที่ผ่านมาตลอดจนการปรับเปลี่ยนพัฒนานโยบายนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยให้สามารถตีความหมาย แยกแยะคาดการณ์ และขยายความ วัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายดังกล่าวได้ถูกต้อง ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขั้นที่ ๒ วิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงานปฏิบัติ ผู้นำนโยบายของหน่วยเหนือ จำเป็นต้องทราบว่านโยบายนั้นเป็นนโยบายเก่าหรือใหม่ แต่มีการปรับเปลี่ยนจากนโยบายเดิมและนโยบายนั้นได้มีการถ่ายทอดลงเป็นนโยบายหรือแผนของหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบแล้วอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้นำนโยบายและแผนนั้นมาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางเดียวกันกับการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือแต่จะสามารถวิเคราะห์ได้ละเอียดลึกซึ้งกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปัญหาการปฏิบัติและผลของการนำมาปฏิบัติเพื่อจะนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประกอบในการวางแผนต่อไป

ขั้นที่ ๓ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือพื้นที่ที่รับผิดชอบนอกจากนโยบายของหน่วยเหนือ นโยบายและแผนในเรื่องอื่นๆ ของหน่วยงานตัวเองแล้ว ผู้รับนโยบายก่อนจะจัดทำแผนต่อไปจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือปัญหาของพื้นที่รับผิดชอบเป็นการเฉพาะด้าน กล่าวคือ หากหน่วยงานที่ผู้รับนโยบายเป็นระดับอำเภอ ผู้รับนโยบายจำเป็นต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในนโยบายนั้นมาพิจารณาหากยังไม่มีการจำเป็นต้องเก็บรวบรวมเพิ่มเติม โดยกำหนดกรอบเพื่อให้เป็นแนวทางในการรวบรวมวิเคราะห์ให้ตรงกับประเด็นหลักที่ต้องการ ในการวิเคราะห์อาจแยกแยะให้เห็นสภาพปัญหาและความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่างๆ หรือแยกแยะตามพื้นที่ทั้ง ๒ ด้าน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นระดับของสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันและช่องว่างระหว่างเป้าหมายของนโยบายที่หน่วยเหนือต้องการอันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าสำเร็จและความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นตลอดจนวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่จะต้องใช้

ขั้นที่ ๔ วิเคราะห์ศักยภาพของหน่วยงาน ในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายนั้น จำเป็นต้องมีการจำแนกเป้าสำเร็จ แนวทางปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ของแต่ละหน่วยงาน

ที่รับแผนไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะแต่ละหน่วยงานนอกจากจะมีปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่อาจแตกต่างกันไปแล้วยังมีศักยภาพและความพร้อมที่แตกต่างกันไปด้วยศักยภาพและความพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบาย ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งโดยทั่วไปพิจารณาได้จากปัจจัย ๓ ด้านคือ

๑. ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือการที่หน่วยงานมีโครงสร้างเล็ก ใหญ่ ขนาดโต การจัดหน่วยงาน บทบาท ภารกิจกว้าง แคบเพียงใด ตลอดจนมีการจัดตั้งเก่า ใหม่ อย่างไร โครงสร้างหน่วยงานจะเป็นศักยภาพพื้นฐานที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถจะรับนโยบายมาปฏิบัติได้กว้าง แคบแค่ไหน

๒. ปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากร คือการที่หน่วยงานมีอัตรากำลังคน เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนงบประมาณเพียงพอ แค่นั้นสำหรับการรับนโยบายมาปฏิบัติ นั่นเอง

๓. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการ คือความสามารถหรือสมรรถนะของหน่วยงาน งานด้านการจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จของนโยบายนั่นเองหน่วยงานบางแห่งมีทรัพยากรมาก แต่อาจขาดประสิทธิภาพการจัดการ แต่บางหน่วยงานมีประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้สูงทั้งที่มีทรัพยากรจำกัด ปัจจัยทั้ง ๓ ด้านนี้จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกัน เพื่อประเมินศักยภาพความพร้อมโดยส่วนรวมของหน่วยงานที่จะรับนโยบายมาปฏิบัติ และใช้ในการกำหนดเป้าสำเร็จ และแนวทางปฏิบัติของแผนด้วย

ขั้นที่ ๕ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงานในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายใดก็ตาม จำเป็นต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

ขั้นที่ ๖ กำหนดเป้าสำเร็จในการวางแผนสนองนโยบายใดๆ เมื่อวิเคราะห์เป้าสำเร็จที่ต้องการของนโยบาย ปัญหาความต้องการและศักยภาพของหน่วยรับนโยบายแล้ว จึงนำเอาผลการวิเคราะห์ในข้อต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นมากำหนดเป้าสำเร็จโดยแยกเป็นเป้าสำเร็จรวมและเป้าสำเร็จย่อยซึ่งอาจแบ่งกลุ่มพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายก็ได้ ทั้งนี้ การกำหนดเป้าสำเร็จจะต้องคำนึงถึง ๑. ความเป็นไปได้ที่จะบรรลุ (obtainable) ๒. สามารถวัดได้ (measurable) และ ๓. ทำทนายให้ยากทำจนบรรลุเป้าสำเร็จ (challenging)

ขั้นที่ ๗ กำหนดวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ เมื่อสามารถกำหนดเป้าสำเร็จได้เหมาะสมแล้ว มีการตรวจสอบความเป็นไปได้แล้ว ผู้รับนโยบายจำเป็นต้องแปลงและดำเนินการในนโยบายให้ออกมาเป็นวิธีปฏิบัติ และวิธีปฏิบัตินั้นจะต้องมุ่งให้บรรลุเป้าสำเร็จของนโยบายและแผนเพื่อให้สอดคล้องกับแนวดำเนินการในนโยบายด้วย

ขั้นที่ ๘ กำหนดองค์กรปฏิบัติ ในการรับนโยบายมาปฏิบัติในแต่ละเรื่องอาจใช้องค์การประจำหน่วยงานที่มีอยู่แล้วก็ได้หรือบางครั้งนโยบายบางเรื่องต้องการหน่วยงานที่มีลักษณะเฉพาะพิเศษต่างจากหน่วยงานเดิมก็ได้

ขั้นที่ ๙ กำหนดวิธีการจัดการเพื่อให้หน่วยงานล่างสามารถรับแผนหรือนโยบายไปปฏิบัติได้ชัดเจน จึงจำเป็นต้องกำหนดวิธีการจัดการคือการจำแนกกิจกรรมต่างๆ และทรัพยากรที่ใช้ให้สัมพันธ์กันกับเป้าสำเร็จที่ต้องการบรรลุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสร้างระบบอำนวยการ

จัดการให้เกิดขึ้นด้วย เช่น มีระเบียบ แนวทางปฏิบัติให้ให้มีการตัดสินใจได้ในระดับหนึ่ง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการ และการปรับเปลี่ยนเป้าสำเร็จ วิธีดำเนินการ ตลอดจนการใช้ทรัพยากร เพื่อให้กิจกรรมเข้ากับสภาพความเป็นจริงของผู้ปฏิบัติตนเอง และจะต้องไม่ลืมว่ามีการจัดการในแต่ละระดับของหน่วยงานแตกต่างกันอย่างไรด้วย

ขั้นที่ ๑๐ กำหนดแนววิธีการควบคุมการบรรลุเป้าสำเร็จ ในการกำหนดเป้าสำเร็จและวิธีการใช้ทรัพยากรต่างๆ โดยธรรมชาติการทำงานทั่วไปมีแนวโน้มที่จะใช้ทรัพยากรมากกว่าบรรลุเป้าสำเร็จต่ำ ดังนั้นในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติจึงมักจะต้องมีการควบคุมให้ใช้ทรัพยากรน้อย แต่ได้เป้าสำเร็จสูง การควบคุมดังกล่าวจึงอาจเป็นมาตรฐานเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ ซึ่งมีขอบข่ายกว้างในทางการจัดการอาจมีหลายลักษณะ ได้แก่ การรายงาน การติดตาม การนิเทศ และการประเมินผล ซึ่งถ้าหากจะให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติก็ควรกำหนดเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จไว้ให้ชัดเจน

๓. ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สำหรับปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีดังนี้

๓.๑ ลักษณะของนโยบายมีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้แก่

๓.๑.๑ ประเภทของนโยบายการปฏิบัติตามนโยบายจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากที่สุด หากนโยบายนั้นเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ น้อยที่สุดและมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ในระดับสูง

๓.๑.๒ ผลประโยชน์ของนโยบายนั้นๆ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมา น้ำหนักของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่นโยบายนั้นผลักดันให้เกิดขึ้นมา ถ้าการรับรู้มีมากกว่านโยบาย ให้ประโยชน์มากกว่านโยบายอื่น โอกาสความสำเร็จก็จะมีมาก

๓.๑.๓ ความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่และความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น

๓.๑.๔ ความเป็นไปได้ในการนำมาทดลองก่อนในเชิงปฏิบัติในลักษณะของโครงการทดลอง โอกาสสำเร็จจะมีมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถทำเป็นโครงการทดลองก่อนได้

๓.๑.๕ ความเห็นผลได้ของนโยบาย นโยบายที่สามารถส่งผลที่สามารถเห็นได้ชัดเจน จะมีโอกาสในการประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจน

๓.๑.๖ คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับคุณประโยชน์ของการส่งข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบายโดยเฉพาะถ้าเป็นนโยบายที่เสนอการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ

๓.๒ วัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นส่วนหนึ่งในการที่จะให้การกำหนดนโยบายไปปฏิบัตินั้นสำเร็จแยกพิจารณาได้ดังนี้

๓.๒.๑ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หากวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน โอกาสการตีความผิดจะเป็นเหตุทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้

๓.๒.๒ ความสอดคล้องต้องกันของวัตถุประสงค์ นอกจากวัตถุประสงค์จะชัดเจนแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๓.๒.๓ ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ คือ ง่ายต่อความเข้าใจ ความรับรู้ ของผู้ที่นำไปปฏิบัติว่า นโยบายนั้นมีวัตถุประสงค์อย่างไร

๓.๒.๔ ตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย จะทราบว่าจะความสำเร็จของนโยบายนั้นแสดงให้เห็นได้อย่างไร อะไรคือตัวชี้วัดว่านโยบายนั้นประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีดัชนีชี้วัดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของนโยบายนั้นๆ

๓.๒.๕ ความไม่เที่ยงตรงของข่าวสารต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หากแหล่งข้อมูลข่าวสารให้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องในการแปลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือมาตรฐานต่างๆ ของนโยบาย ข้อขัดแย้งเหล่านั้นจะทำให้การปฏิบัติเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่แท้จริง

๓.๓ ความเป็นไปได้ทางการเมืองตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ทางการเมืองได้แก่

๓.๓.๑ การเจรจาระหว่างรัฐบาลและเอกชน ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนหรือคัดค้านที่เอกชนมีต่อนโยบาย ถ้านโยบายใดจำเป็นต้องมีการเจรจากับกลุ่มธุรกิจเอกชนอยู่เสมอ โอกาสที่จะประสบปัญหาจะมีเมื่อนำไปปฏิบัติ

๓.๓.๒ ความสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์ และบุคคลที่สำคัญในวงการรัฐบาลและรัฐสภา โอกาสที่จะถูกคัดค้านเมื่อนำเข้าพิจารณาในกระบวนการทางนิติบัญญัติ

๓.๓.๓ ผลกระทบของนโยบายที่มีต่อกลุ่มอาชีพที่มีอิทธิพล กลุ่มอิทธิพลจะใช้วิถีทางทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อที่จะยับยั้งการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

๓.๓.๔ การสนับสนุนจากชนชั้นผู้นำ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาหากการสนับสนุนจากชนชั้นผู้นำ โอกาสนำนโยบายไปปฏิบัติก็เกิดขึ้นได้ยาก

๓.๓.๕ การสนับสนุนจากสื่อมวลชน นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากสื่อมวลชนมักประสบปัญหาในทางปฏิบัติ

๓.๓.๖ การสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ว่าชอบหรือไม่กับนโยบายนั้น

๓.๔ ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเกิดขึ้นเร็วและแต่ละครั้งจะส่งผลกระทบต่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย เทคโนโลยีที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติตามนโยบายที่วางเอาไว้ต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ข้อเสนอของนักวิชาการ ที่ปรึกษาชาวต่างประเทศ จะต้องนำมาพิจารณาให้รอบคอบ เพราะอาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในประเทศกำลังพัฒนาก็เป็นได้

๓.๕ ความพอเพียงของทรัพยากร นโยบายที่จะนำไปปฏิบัติให้สำเร็จนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากร ทั้งด้านเงิน คน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งจะกระทบกับประสิทธิภาพของนโยบาย

๓.๖ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โครงสร้างของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะมีส่วนอย่างมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายนั้น ซึ่งพิจารณาได้เป็น

๓.๖.๑ ประเภทของหน่วยงาน หน่วยงานที่มีกำลังคน ทรัพยากรอื่นๆ พร้อมอยู่แล้วมีโอกาสที่นโยบายจะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานที่ไม่พร้อม

๓.๖.๒ โครงสร้างและลำดับขั้นการบังคับบัญชา หน่วยงานขนาดเล็กที่มีระดับขั้นการบังคับบัญชาน้อย จำนวนผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามากจะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีระดับขั้นและสายการบังคับบัญชามากแต่ผู้ใต้บังคับบัญชาน้อย

๓.๖.๓ ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่กำหนดนโยบายความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างหน่วยงานที่กำหนดและหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าความสัมพันธ์มีมากโอกาสความสำเร็จก็จะมีมากด้วย

๓.๗ กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

๓.๗.๑ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมากขึ้นเท่าใด ปัญหาในเรื่องการประสานงานจะมีมากขึ้น และหากไม่สามารถประสานกันได้อาจมีโอกาสนโยบายจะล้มเหลวก็มีมากขึ้น และหากไม่ประสานกันได้อาจมีโอกาสนโยบายจะล้มเหลวก็มีมากขึ้น

๓.๗.๒ จำนวนจุดตัดสินใจ จำนวนจุดตัดสินใจของนโยบายถ้ามีมากขึ้นเท่าใด ความล่าช้าในการปฏิบัติก็มีมากขึ้นเท่านั้น

๓.๗.๓ ความสัมพันธ์ดั้งเดิมของหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ถ้าร่วมมือกันดีก็จะทำให้นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้ผลสำเร็จ ตรงกันข้ามกับความขัดแย้งดั้งเดิมซึ่งถ้ามีก็จะนำไปสู่ความล้มเหลว

๓.๗.๔ การแทรกแซงของหน่วยงานระดับนโยบายอาจประสบปัญหาหากถูกแทรกแซงจากหน่วยงานระดับบนมากเกินไป

๓.๘ ทักษะของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจ ทักษะที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายพิจารณาได้ดังนี้

๓.๘.๑ ทักษะที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ดี ต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วยและมีความรู้สึกผูกพัน

๓.๘.๒ ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติ ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวคิดที่เคยปฏิบัติเป็นเวลาช้านาน มักประสบความล้มเหลว

๓.๘.๓ ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดต่อค่านิยมที่ตนยึดถือ โอกาสที่จะทำให้นโยบายล้มเหลวก็สูง

๓.๘.๔ ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรีและผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะหลีกเลี่ยงหรือดื้อไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของตน ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีหลายประการด้วยกัน เช่น แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย

การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ด้วย

๔. การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพนั้น วิโรจน์ สารรัตน์ (๒๕๔๖) อ้างถึงในสมภาร ศิโล, (๒๕๕๒) ได้ให้ข้อเสนอ ยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายทางการศึกษาไปปฏิบัติให้บรรลุผล โดยได้กำหนดข้อเสนอเป็น ๑๓ ยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

- ๔.๑ วิเคราะห์และส่งต่อนโยบาย
- ๔.๒ เรียนรู้ปัญหาเพื่อแก้ไขและป้องกัน
- ๔.๓ ใช้ผลการวิจัยให้เป็นประโยชน์
- ๔.๔ นำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้
- ๔.๕ พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อนโยบาย
- ๔.๖ ติดตาม ประเมินและวิจัยเพื่อพัฒนา
- ๔.๗ มุ่งชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
- ๔.๘ มุ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- ๔.๙ ศึกษาอนาคตเพื่อวิสัยทัศน์ ริเริ่มและสร้างสรรค์
- ๔.๑๐ ทบทวนข้อวิจารณ์ต่อการศึกษา
- ๔.๑๑ ทบทวนข้อเสนอเพื่อปฏิรูปการศึกษา
- ๔.๑๒ ทบทวนเพื่อเข้าใจนโยบาย
- ๔.๑๓ พัฒนาตัวแบบกระบวนการนโยบายของหน่วยงาน

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การดำเนินการนำนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก จากข้อความที่มีผู้กล่าวว่า การวางแผนที่ดีทำให้ประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง หากพิจารณาให้ถ่องแท้จะพบว่า อีกครึ่งหนึ่งจะทำให้แผนบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์นั้น อยู่ที่ขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัตินี้เอง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาทรัพยากรและความสามารถของบุคคลผู้นำไปปฏิบัติ โดยในการดำเนินการอาจมีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร แก้ไขระเบียบ กฎหมายที่รองรับการปฏิบัติ ตลอดจนการจัดหาทรัพยากรต่างๆ เช่น คน งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

นโยบายรัฐกับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่ผ่านมา

นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มเปลี่ยนสนาามรบเป็นสนาามการค้า (ยุคพลเอกชาติชาติ ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี) แนวคิดในเรื่องการไหลของกระแสสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านก็ปรากฏชัดขึ้นจากการเปิดประตูการค้า สิ่งที่มาคือการค้าไหลเวียนของแรงงานตามจังหวัดชายแดนเริ่มปรากฏชัดขึ้นเช่นกัน อันเป็นผลสืบเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยขยายตัวอย่างรวมเร็วจนเกิดความต้องการแรงงานส่วนเกินในกิจการทางการเกษตรและประมงทะเล

สภาความมั่นคงแห่งชาติเห็นด้วยกับข้อเสนอของสภาหอการค้าจังหวัดชายแดน จึงเริ่มเปิดให้มีการผ่อนผันจ้างแรงงานต่างด้าวตามจังหวัดชายแดนในปี ๒๕๓๕ และปีต่อ ๆ มา รัฐบาลได้มี

การดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยอาศัยมติคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินมาตรการต่าง ๆ ผ่านทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนวัตกรรมแห่งชาติ (สมช.) และกระทรวงแรงงาน ในรูปแบบนโยบายปีต่อปี นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึง ๒๕๕๗ รายละเอียดดังนี้

๑. นโยบายช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๔๓

๑.๑ ปี ๒๕๓๕ นโยบายให้ใช้แรงงานต่างด้าวได้ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัดชายแดน มิได้ระบุชัดเจนว่าเป็นกิจการอะไร แต่ระบุเวลาไว้เพียง ๑ ปี

๑.๒ ปี ๒๕๓๖ อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวได้ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด และพื้นที่จังหวัดชายทะเลและระยะเวลาอนุญาตเพียง ๑ ปี

๑.๓ ปี ๒๕๓๙ เป็นปีแรกที่มองภาพการจ้างแรงงานต่างด้าวครบทั้ง ๓ มิติ คือ พื้นที่ ๓๙ จังหวัด (ทั้งชายแดน ชายทะเล และพื้นที่ส่วนใหญ่) ครอบคลุม ๗ ประเภทอุตสาหกรรม และมีอายุเวลาในการอนุญาตเพิ่มเป็นครั้งละ ๒ ปี

๑.๔ ปี ๒๕๔๑ – ๒๕๔๓ เป็นช่วงปีของการบริหารงานที่ขาดข้อมูลในการดูแล เรื่องนี้อย่างจริงจัง ในเรื่องของพื้นที่ กิจการ และระยะเวลาอนุญาต นโยบายจึงปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของแต่ละปี

๒. นโยบายช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๖

๒.๑ ปี ๒๕๔๔ มีการปรับปรุงรูปแบบและนโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองครั้งใหญ่ โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๔ เปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองในทุกพื้นที่และทุกกิจการ มาขึ้นทะเบียนเพื่อทำงานได้ตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) ขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการติดตามประเมินผลเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่องทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้ โดยใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๔๔ และได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบในปี ๒๕๔๖ โดยออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญเกี่ยวกับโครงสร้างของคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองขึ้นใหม่

ทั้งนี้หลังการจัดตั้ง กบร. แล้ว ประธานคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองได้แต่งตั้งอนุกรรมการด้านต่าง ๆ เพื่อให้รับผิดชอบในแต่ละยุทธศาสตร์ ของการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๘ คณะ และคณะทำงานที่ตั้งภายหลังอีก ๓ คณะ ดังนี้

๒.๑.๑ คณะอนุกรรมการอำนวยการบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ

๒.๑.๒ คณะอนุกรรมการจัดระบบและกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างด้าว

๒.๑.๓ คณะอนุกรรมการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าทำงาน

๒.๑.๔ คณะอนุกรรมการปราบปราม จับกุมดำเนินคดีแรงงานต่างด้าว
ลักลอบทำงาน

๒.๑.๕ คณะอนุกรรมการผลักดันแรงงานส่งกลับแรงงานต่างด้าว

๒.๑.๖ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ การจัดระบบแรงงานต่างด้าว

๒.๑.๗ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลแรงงานต่างด้าวหลบหนี
เข้าเมือง

๒.๑.๘ คณะอนุกรรมการอำนวยการและประสานงานด้านความมั่นคง
เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว และกัมพูชา)

นอกจากนี้ยังมีคณะทำงานตั้งขึ้นภายหลังอีก ๓ คณะ คือ

๒.๑.๙ คณะทำงานเร่งรัดติดตามการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าวหลบหนี
เข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา

๒.๑.๑๐ คณะทำงานด้านการจัดทำข้อมูลแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

๒.๑.๑๑ คณะทำงานพิจารณากำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และ
วิธีการในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

๒.๒ ปี ๒๕๔๕ อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวได้ในทุกพื้นที่จังหวัด ระยะเวลา
อนุญาต ๑ ปี ห้ามย้ายพื้นที่ทำงาน และประเภทงาน

๒.๓ ปี ๒๕๔๖ ยังคงใช้นโยบายต่ออายุการผ่อนผันและออกใบอนุญาตการทำงาน
ครั้งละ ๑ ปีตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีนโยบายใหม่ๆ แต่มีการร้องเรียนว่าแรงงานต่างด้าวแย่ง
งานคนไทยในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ปั่นน้ำมัน ร้านซักรีด อยู่ซ่อมรถยนต์ และซ่อม
ของเก่า กบร. จึงไม่อนุญาตให้ออกใบอนุญาตทำงานในกิจการเหล่านี้แก่แรงงานต่างด้าว ผลที่เกิดขึ้น
ทำให้จำนวนแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติมาขอใบอนุญาตทำงานลดลง

๓. นโยบาย ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๕

๓.๑ ปี ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม และ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗
เห็นชอบแนวทางการบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ ที่กระทรวงแรงงานเสนอ โดยมีมติคณะรัฐมนตรี
ดังกล่าวมุ่งแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา ที่มีอยู่ทั้งหมดใน
ประเทศไทยทั้งที่จดทะเบียนไว้แล้วตามระบบผ่อนผันและที่ยังลักลอบทำงาน

กระทรวงมหาดไทย จัดทำทะเบียนประวัติคนข้ามชาติเพื่อทราบจำนวนคนต่าง
ด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา อายุตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไปที่หลบหนีเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย
(Supply) ได้มีการเปิดให้จดทะเบียนครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของการจดทะเบียนแรงงานต่าง
ด้าว ในลักษณะของการเป็นพลเมือง (citizen) โดยมีกำหนดเลข ๑๓ หลักประจำตัวแรงงานต่างด้าว
๓ สัญชาติ โดยเป็นคนละหมวดกับราษฎรไทย และกำหนดให้จดทะเบียนผู้ติดตามกับแรงงานต่าง
ด้าวที่ขออนุญาตทำงาน และให้นายจ้างเป็นผู้กำกับโดยจดทะเบียนนายจ้างและให้แรงงานต่างด้าวเข้า
ไปอยู่ในทะเบียนบ้านของนายจ้างต่าง

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ดำเนินการจดทะเบียนนายจ้าง เพื่อทราบจำนวนความต้องการจ้าง

ประเทศไทยได้มีการเจรจากับประเทศคู่ภาคี (ประเทศพม่า ลาว กัมพูชา) เพื่อให้การดำเนินการจ้างแรงงานต่างด้าว มีผลในทางปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานต่างด้าว (MOU) ตามที่รัฐบาลไทยได้ทำข้อตกลงไว้ กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เจรจาและประสานกับประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา มีการปรับเปลี่ยนสถานะให้เป็นผู้เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ประเทศพม่า ลาว กัมพูชา ดำเนินการพิสูจน์และรับรองสถานะคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่อยู่ระหว่างรอการส่งกลับโดยการออกหนังสือเดินทาง (passport) เว้นแต่ประเทศต้นทางไม่สามารถออกหนังสือเดินทางได้ ให้ใช้เอกสารรับรองบุคคลโดยประเทศต้นทางแทนหนังสือเดินทาง และกระทรวงการต่างประเทศหรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ออกวีซ่าให้อยู่ในราชอาณาจักรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำงานเป็นกรรมกรหรือรับจ้างทำงานด้วยกำลังกายพร้อมทั้งอนุญาตทำงานให้คนต่างด้าวปรับเปลี่ยนสถานะเป็นผู้เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย คนต่างด้าวที่ได้รับการปรับเปลี่ยนสถานะจะได้รับวีซ่าเพื่อการทำงาน ให้ขออนุญาตทำงานกับนายจ้างตามจำนวนที่ได้รับอนุญาตให้นายจ้างแรงงานข้ามชาติ (โควตา)

๓.๒ ปี ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม และ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เห็นชอบแนวทางการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา ปี ๒๕๔๘ โดยให้คนต่างด้าวทั้ง ๓ สัญชาติอยู่ในราชอาณาจักรไทย และขออนุญาตทำงานได้อีก ๑ ปี นอกจากนี้แล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบให้จัดระบบแรงงานต่างด้าวเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยให้มีการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานโดยถูกต้องตามกฎหมาย และให้จัดระบบแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบทำงานทั้งที่เคยจดทะเบียนและลักลอบเข้ามาใหม่อีก โดยใช้มาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

๓.๓ ปี ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เห็นชอบการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชาปี ๒๕๔๙ โดยอนุญาตให้คนต่างด้าว ๓ สัญชาติที่ได้รับอนุญาตทำงานสิ้นสุดวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ และยังไม่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติ จำนวน ๓๒๙,๔๑๓ คน และผู้ติดตาม อยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวระหว่างรอการส่งกลับและทำงานได้ต่อไปอีก ๑ ปี สิ้นสุดวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ เห็นชอบให้แรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนระหว่างวันที่ ๑ - ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๙ อยู่ในราชอาณาจักรเพื่อรอการส่งกลับไม่เกิน ๑ ปี สิ้นสุดวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๐

๓.๔ ปี ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ เห็นชอบแนวทางการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชาปี ๒๕๕๐ โดยอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา ที่ได้รับอนุญาตทำงาน ซึ่งใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและทำงานได้ต่อไปอีก ๑ ปี สิ้นสุดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และวันที่ ๓๐

มิถุนายน ๒๕๕๐ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกประกาศ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จพร้อมที่จะดำเนินการ

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ เห็นชอบการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา การนำแรงงานพม่าเข้ามาทำงานโดยชอบด้วยกฎหมาย และการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว โดยมีผลการดำเนินการ คือ แรงงานต่างด้าวกลุ่มใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ต้องต่ออายุใบอนุญาตทำงานภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ปรากฏว่ามีผู้ที่ไม่มาต่ออายุใบอนุญาตทำงาน จำนวน ๗๒,๘๕๘ คน ได้สั่งการให้ตรวจสอบหากพบว่ายังมีการจ้างงานโดยไม่ต่ออายุจะได้พิจารณาดำเนินคดีต่อไป

๓.๕ ปี ๒๕๕๑ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรี มีมติเปิดให้กลุ่มที่เคยมีทร.๓๘/๑ จดทะเบียนปี ๒๕๔๗ แต่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือไม่ได้ต่อใบอนุญาตทำงานให้มารายงานตัวและขอใบอนุญาตทำงาน นอกจากนี้ยังอนุญาตให้กลุ่มที่ใบอนุญาตหมดอายุทั้งสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มใบอนุญาตหมดอายุ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กับวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ มาขอใบอนุญาตต่อทำงานได้ ทั้งนี้ทั้ง ๓ กลุ่มได้รับการผ่อนผันให้อยู่ต่ออีกไม่เกิน ๒ ปี จนถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ โดยให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานปีต่อปี และเร่งให้ดำเนินการเปิดการพิสูจน์สัญชาติและนำเข้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๑

๓.๖ ปี ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีมีมติวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ เห็นชอบให้ดำเนินการเปิดการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง สัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ที่อยู่นอกระบบผ่อนผันที่ลักลอบทำงานอยู่ในประเทศไทยไม่มีใบอนุญาต โดยไม่รวมแรงงานและผู้ติดตาม ผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับสิ้นสุดไม่เกินวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ในกิจการต่างๆ ประกอบด้วย ๑) กิจการประมง ๒) กิจการเกษตรและปศุสัตว์ ๓) กิจการก่อสร้าง ๔) กิจการต่อเนื่องประมงทะเล ๕) ผู้รับใช้ในบ้าน ๖) กิจการอื่นๆ ที่จังหวัดเสนอตามความจำเป็น และ กบร. เห็นชอบแล้ว เจื่อนโซโดยนายจ้างมีหน้าที่รับผิดชอบรายงานการคงอยู่ของแรงงานต่างด้าวทุก ๓ เดือน กรณีแรงงานต่างด้าวหลบหนีหรือมีการเลิกจ้างแรงงานต่างด้าว นายจ้างต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ภายใน ๗ วัน นายจ้างต้องจัดหาที่พักหรือจัดการให้แรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่เป็นหลักแหล่ง สามารถตรวจสอบได้และจะไม่รับแรงงานต่างด้าวหลบหนีมาจากนายจ้างรายอื่น นายจ้างที่รับแรงงานต่างด้าวเข้าทำงานโดยไม่ขออนุญาตจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับไม่เกิน วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๓.๗ ปี ๒๕๕๓ คณะรัฐมนตรี มีมติวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้ขยายเวลาการพิสูจน์สัญชาติ และการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรแก่แรงงานต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานในปี ๒๕๕๒ สิ้นสุดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ โดยกำหนดให้แรงงานต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาต

ทำงานในปี ๒๕๕๒ พร้อมกับคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และไปเข้ารับการพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดไม่เกินวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

๓.๘ ปี ๒๕๕๔ เนื่องจากแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีจำนวน ๒ กลุ่ม คือ แรงงานต่างด้าวที่ใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ และแรงงานต่างด้าวที่ใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งเมื่อใกล้ครบกำหนดระยะเวลาใบอนุญาตทำงานหมดอายุปี ๒๕๕๔ ให้แล้วเสร็จก่อนใบอนุญาตเดิมหมดอายุ มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ เห็นชอบตามที่กระทรวงแรงงานเสนอผ่านคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ๓ สัญชาติ (กบร.) ให้มีการเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ ที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีผู้ประสงค์จะจ้างงานรวมทั้งผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรอายุไม่เกิน ๑๕ ปี โดยอนุญาตให้ทำงานชั่วคราวในระหว่างรอการส่งกลับ ๑ ปี และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณารายละเอียดก่อนดำเนินการ ซึ่งตกลงให้มีการเปิดจดทะเบียนระหว่างวันที่ ๑๕ มิถุนายน - ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และให้ใบอนุญาตทำงานมีผล ๑ ปี สิ้นสุดวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕

๓.๙ ปี ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ เห็นชอบตามที่กระทรวงแรงงานเสนอให้ขยายระยะเวลาพิสูจน์สัญชาติ และผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทย รวมทั้งแรงงานต่างด้าวที่ใบอนุญาตทำงานหมดอายุในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ ให้สามารถอยู่ได้จนถึงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕

ในการนี้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนร่างแผนยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเกี่ยวกับยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาตินำเสนอเมื่อ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบนี้เป็นยุทธศาสตร์ภายในใต้กรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นการบูรณาการการบริหารจัดการปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองที่ตกค้างอยู่ในประเทศไทย และลดระดับความรุนแรงของปัญหา ลดผลกระทบด้านความมั่นคงและเสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันการอพยพเข้ามาใหม่ ส่วนกลุ่มเป้าหมาย จะครอบคลุม ๒ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่อยู่ในประเทศไทยและกลุ่มที่จะลักลอบเข้ามาใหม่

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ย่อย ดังนี้

๓.๙.๑ ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองที่อยู่ในประเทศไทย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่ม คือ

๓.๙.๑.๑ ชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นเวลานาน และกลับประเทศต้นทางไม่ได้ จำนวนประมาณ ๕ แสนคน (๒๕๕๔) เน้นการกำหนด

สถานะบุคคลและการให้สิทธิขั้นพื้นฐานภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นการแก้ปัญหาสืบต่อจากยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

๓.๙.๑.๒ แร้งงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) จำนวนประมาณ ๒ ล้านคน (๒๕๕๔) ให้ความสำคัญกับนโยบายการจ้างงานในระยะยาวที่เหมาะสมกับโครงสร้างเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรของประเทศ การจัดระเบียบแรงงานผิดกฎหมายให้เข้าสู่ระบบอย่างถูกต้อง การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๓.๙.๑.๓ กลุ่มที่มีนโยบาย/มาตรการเฉพาะ คือ ผู้หนีภัยการสู้รบจากพม่า ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงยา และผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือ จำนวนประมาณ ๑.๓ แสนคน) มีมาตรการควบคุมและแนวทางการปฏิบัติแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม โดยต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และหลักสิทธิมนุษยชน

๓.๙.๑.๔ ผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่ม (๓.๙.๑.๑)-(๓.๙.๑.๓) เน้นการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองอย่างจริงจัง

๓.๙.๒ ยุทธศาสตร์การป้องกันการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองใหม่ เน้นมาตรการป้องกันการสกัดกั้นการลักลอบเข้าเมือง โดยให้มีการจัดตั้งและพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้หลบหนีเข้าเมืองให้เป็นปัจจุบันและเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๙.๓ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง โดยมุ่งประสานความร่วมมือทุกด้านกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งร่วมมือกับนานาชาติให้ความช่วยเหลือประเทศต้นทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันการโยกย้ายถิ่นฐานที่ไม่ปกติเข้ามาในไทย

๓.๙.๔ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

๓.๙.๔.๑ ระยะเวลาเร่งด่วน กำหนดให้จัดตั้งกลไกระดับชาติในการบูรณาการและกำหนดทิศทางการแก้ปัญหา คือ คณะกรรมการอำนวยการบริหารยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ (กอ.ปร.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นเลขานุการ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และอำนวยความสะดวก ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ รวมทั้งรายงานผลการดำเนินการต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี และให้จัดตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อีก ๕ คณะ รวมทั้งพัฒนาและหรือจัดตั้งศูนย์สารสนเทศที่สามารถสนับสนุนและเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศูนย์ประสานงานแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง ทั้งนี้ ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติและติดตามประเมินผล และรายงานต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ ทุก ๖ เดือน

๓.๙.๔.๒ ระยะเวลาต่อไป ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณา ทบทวนยุทธศาสตร์ฯ ทุก ๒ ปี เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๓.๑๐ ปีพ.ศ. ๒๕๕๖ คณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะรัฐมนตรี มีมติในเรื่องการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวมีสาระสำคัญดังนี้ ๑. เห็นชอบตามมติคณะกรรมการ บริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ การผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่ลี้ภัยลอบ ทำงานอยู่กับนายจ้างในประเทศไทยอยู่แล้ว รวมทั้งบุตรของแรงงานต่างด้าวดังกล่าวที่อายุไม่เกิน ๑๕ ปี อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเป็นเวลา ๑๒๐ วัน เพื่อดำเนินการ ให้ได้รับหนังสือเดินทาง ชั่วคราว (Temporary Passport) หรือเอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity) จากประเทศ ต้นทางและได้รับอนุญาตให้เป็นผู้เดินทางเข้าประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายพร้อมกับได้รับ อนุญาตทำงานเฉพาะกับนายจ้างเดิมต่อไป ๒. เห็นชอบการขยายระยะเวลาการผ่อนผันให้แรงงาน ต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา รวมทั้งบุตรของแรงงานต่างด้าวดังกล่าวที่ อายุไม่เกิน ๑๕ ปี ซึ่งนายจ้างได้ยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว บัญชีรายชื่อและ เอกสารต่างๆไว้กับกรมการจัดหางานแล้ว อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษต่อไปอีกเป็นเวลา ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป เพื่อดำเนินการ ให้ได้รับหนังสือเดินทาง ชั่วคราว (Temporary Passport) หรือเอกสารรับรองบุคคล (Certification of Identity) จาก ประเทศต้นทางและได้รับอนุญาตให้เป็นผู้เดินทางเข้าประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายพร้อมกับ ได้รับอนุญาตทำงานเฉพาะกับนายจ้างเดิมต่อไป ตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖) ๓. เห็นชอบแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และ กัมพูชา หลังวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชาที่นายจ้างได้ยื่นบัญชีไว้กับกรมการจัดหางาน (ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖) ที่ยังไม่ได้รับการรับรองสถานะบุคคลจากประเทศต้นทางให้สามารถอยู่ใน ราชอาณาจักรและอนุญาตให้ทำงาน เพื่อรอการส่งกลับไม่เกิน ๑ ปี และในระหว่างการผ่อนผันให้ ประเทศต้นทางเข้ามาดำเนินการพิสูจน์สัญชาติเพื่อรับรองสถานะบุคคล เพื่อปรับเปลี่ยนสถานะเป็น แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖)

เห็นได้ว่า นโยบายในช่วงปีหลังนี้ ภาครัฐพยายามที่จะแก้ไขปัญหาแรงงาน ต่างด้าวอย่างเป็นระบบและปรับเปลี่ยนสถานะลักลอบหลบหนีเข้าเมืองและทำงานโดยไม่ได้รับ อนุญาตเป็นได้รับการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวสามารถอาศัยอยู่และทำงานในราชอาณาจักรได้เป็น การชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติราษฎรต่างด้าวโดยอาศัยอำนาจ ของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ๓ ฉบับ คือ

๓.๑๐.๑ มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อผ่อน ผันให้แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว และไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ แห่ง พระราชบัญญัติดังกล่าว

๓.๑๐.๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียน ราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อจัดทำทะเบียนประวัติราษฎร ต่างด้าว

๓.๑๐.๓ มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่ออนุญาตให้ทำงานชั่วคราวในระหว่างรอการส่งกลับ

ซึ่งจากมติคณะรัฐมนตรี นโยบายการผ่อนผันและอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายทำงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเป็นการอาศัยอำนาจของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนการแก้ไขปัญหาลักษณะยาว รัฐบาลมีความพยายามที่จะจ้างงานหรือนำเข้าแรงงานภายใต้ MOU ภายใต้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในกรณีการจ้างงานหรือนำเข้าแรงงานต่างด้าวภายใต้ MOU นั้น กระบวนการยังอยู่ในระยะแรกอีกทั้งยังไม่มีกฎกระทรวงที่กำหนดงานที่คนต่างด้าวอาจทำได้ตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๖ ให้ขยายเวลาการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา รวมทั้งบุตรของแรงงานต่างด้าวดังกล่าวที่อายุไม่เกิน ๑๕ ปี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งนายจ้างได้ยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวไว้กับกรมการจัดหางานแล้ว อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษต่อไปอีกเป็นเวลา ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๖ (ถึงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖)

๓.๑๑ ปี ๒๕๕๗ คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติซึ่งครบกำหนดวาระการจ้างงาน ๔ ปี อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ถึงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๗ เพื่อให้ นายจ้างพาแรงงานต่างด้าวไปขอรับการตรวจลงตราและประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรขอรับใบอนุญาตทำงาน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดำรง ไคร์ครวญ (๒๕๕๗) ได้เสนอเอกสารทางวิชาการ เรื่อง การใช้แรงงานต่างชาติในประเทศไทย : ผลกระทบและแนวทางการจัดการการวิจัยพบว่า การที่มีแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมากนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ระบบการใช้แรงงานต่างชาติแบบที่ได้ดำเนินการมานั้น ส่งผลกระทบต่อวงกว้างไกลทางเศรษฐกิจและสังคม การนำแรงงานต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยเป็นการเพิ่มอุปทาน (supply) หรือจำนวนแรงงานในระบบ ผลที่ตามมาคือ นายจ้างสามารถหาแรงงานได้ง่ายขึ้น เพิ่มอำนาจต่อรองของนายจ้างเหนือแรงงาน ลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน และทำให้ธุรกิจได้กำไรมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามแรงงานไทยได้รับผลกระทบจากมาตรการนี้ คนงานไทยหางานยากมากขึ้น มีอำนาจต่อรองต่อบรรดานายจ้างลดลง และยากที่จะได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้น มาตรการนี้ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับตัวของภาคธุรกิจการใช้

เครื่องจักรให้มากขึ้น การปรับปรุงด้านนวัตกรรมและผลิตภาพ นอกจากนั้น ยังเป็นการเพิ่มภาระด้านสาธารณสุขและบริการต่าง ๆ ของรัฐ อีกทั้งยังมีความเสี่ยงที่จะนำสังคมไทยไปสู่ภาวะ “พหุสังคม” ซึ่งอาจจะก่อความตึงเครียดด้านชาติพันธุ์ได้ในอนาคต

ณัฐกานต์ สาจำปา (๒๕๔๙) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามนโยบายการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวปี ๒๕๔๗ พบว่าปัญหาในการปฏิบัติงานตามนโยบายการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว เกิดจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ความล่าช้าในการออกคู่มือการปฏิบัติงานและระเบียบปฏิบัติ ความไม่ชัดเจนของขั้นตอนในการปฏิบัติงาน จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการดำเนินการไม่เพียงพอ

ภัทรารุช เกอแอสละ (๒๕๕๒) ศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนากระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน สรุปได้ว่ากระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน ในปี ๒๕๕๑ นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากยังมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ กระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง มีระเบียบแนวปฏิบัติที่มีรายละเอียดมากเกินไปกว่าที่นายจ้างจะเข้าใจ และคู่มือการปฏิบัติงานในปัจจุบันไม่ชัดเจนมีข้อกำหนดและขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน การตัดสินใจระหว่างการทำงาน การประชาสัมพันธ์การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองยังไม่ครอบคลุม การสื่อความหมายไม่ถูกต้อง และความถี่ในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป ปัญหาอุปสรรคอื่น ๆ ได้แก่ การหลบหนีนายจ้างของแรงงานต่างด้าว และนายจ้างขาดความรู้ความเข้าใจในการเตรียมเอกสาร เป็นต้น

สาโรจน์ คมคาย (๒๕๕๕) วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค แนวนโยบายของรัฐและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา โดยศึกษามติคณะรัฐมนตรี พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ จากการศึกษาพบว่ารัฐบาลที่ผ่านมาได้พยายามแก้ไขปัญหาระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ด้วยการกำหนดนโยบายผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา สามารถอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้ชั่วคราวตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนด ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕-ปัจจุบัน การจัดรูปแบบการบริหารจัดการแรงงานกับการเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้มีการพิสูจน์สัญชาติ และนำเข้าอย่างถูกกฎหมาย รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปราม และควบคุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การดำเนินการจัดการปัญหาแรงงานต่าง

ตัวหลบหนีเข้าเมืองตามมาตรการต่าง ๆ ที่ผ่านมามีปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญที่ยังมีปัญหาค่าจ้างและขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาค่าจ้างเพื่อให้เกิดความสอดคล้อง โดยเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีปัญหาอุปสรรคและขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกันอันประกอบด้วย พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ รวมทั้งอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องได้แก่ กฎกระทรวงแรงงาน ประกาศกระทรวงมหาดไทย และคำสั่งกระทรวงแรงงาน รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านนโยบายในประเด็นการควบคุมดูแลต่างด้าว การพัฒนาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การบูรณาการด้านข้อมูล การป้องกันและปราบปราม การลดขั้นตอนในการนำเข้าแรงงานต่างด้าว การลดการพึ่งพาแรงงานต่างด้าว การสร้างจิตสำนึกนายจ้าง/ผู้ประกอบการ และการประชาสัมพันธ์ให้แรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดนทราบถึงบทลงโทษหากมีการลักลอบเข้ามาทำงาน

สุภาวศ์ จันวานิช (๒๕๔๗) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการล่อลวงหญิงและเด็กต่างชาติในประเทศไทย โดยได้รายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จากจีนใต้ (ยูนนาน) พบว่า เส้นทางการค้ามนุษย์เส้นทางนี้ ได้ทำกันมาประมาณ ๒๐ กว่าปีแล้ว ผู้ที่เดินทางเข้ามาถึงประเทศไทย จะใช้เส้นทางผ่านมาทางเมืองลา และเข้ามาทางเมืองเชียงตุงและท่าขี้เหล็กในประเทศพม่า ปัจจุบันผู้หญิงจากยูนนานส่วนใหญ่เต็มใจมาหรือยินยอมให้คนพามา แต่เมื่อเดินทางมาถึงภาคเหนือของประเทศไทยบางรายตกเป็นผู้เสียหายเพราะมีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ แต่ผู้หญิงหลายคนเมื่อเก็บเงินได้แล้วจะเดินทางกลับยูนนานเพื่อนำเงินไปให้พ่อแม่ที่บ้าน แล้วเดินทางกลับเข้ามาใหม่ โดยได้ชักชวนพี่น้องเข้ามาในเมืองไทยด้วย

๒. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ชายแดนไทย-พม่า (พ.ศ.๒๕๔๖ - ๒๕๔๗) (สถาบันเอเชียศึกษาทำร่วมกับมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย) ได้ทำการศึกษารายงานใน ๓ พื้นที่ คือ อำเภอมะสา จังหวัดเชียงราย อำเภอมะสอ จังหวัดตาก และจังหวัดระนอง พบว่าคนที่ข้ามแดนจากพม่านายหน้าจะให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจและนายหน้าไม่ได้รับค่าตอบแทนในการให้ข้อมูลโดยประมาณ ๘๗.๙% ข้ามแดนเข้ามาโดยสมัครใจไม่ถูกล่อลวง และจำนวน ๑๒.๑% เป็นผู้ถูกค้าหรือถูกล่อลวงเข้ามา โดยแยกเป็นถูกบังคับล่อลวงเข้ามาบังคับให้ขายบริการทางเพศ ประมาณ ๕.๓% การถูกบังคับใช้แรงงานหรือการทำงานโดยไม่มีค่าตอบแทน ๓.๙ % ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเมื่อเดินทางมาถึงปลายทางเป็นหลัก หากจำแนกการจัดเก็บข้อมูล พบว่าพื้นที่อำเภอมะสา จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ที่มีการแสวงหาประโยชน์น้อยกว่าพื้นที่อำเภอมะสอ จังหวัดตาก หรือจังหวัดระนอง ทั้งนี้ เพราะผู้ที่เดินทางเข้ามาทางอำเภอมะสา จังหวัดเชียงราย รู้ว่าจะเข้ามาประกอบอาชีพอะไร พื้นที่จังหวัดระนอง ผู้ข้ามแดนเข้ามาส่วนใหญ่จะเข้ามาทำงานในเรือประมงและในโรงงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการเรือประมง ส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาในพื้นที่นี้จะได้รับข้อมูลผิดๆ เกี่ยวกับงานหรือไม่รู้เงื่อนไขการทำงาน หรือไม่รู้ว่าจะมาทำงานอะไร

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนพม่าเข้ามาทำงานในประเทศไทย คือ

๑. ค่าจ้างแรงงานต่ำ
๒. การว่างงานหรือการไม่มีงานทำ

๓. ครอบครัวยากจน

๔. มีประสบการณ์ที่เลวร้ายในพม่า เช่น กรถูกเกณฑ์แรงงาน

๕. ขาดการศึกษา หรือการมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน

๖. คำนิยมบริโภคสิ่งของฟุ่มเฟือยตามเพื่อนบ้านที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย

๗. การมีประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัว หรือครอบครัวแตกแยก

๓. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ชายแดนไทย-ลาว (พ.ศ.๒๕๔๖ – ๒๕๔๗) (สถาบัน

เอเชียศึกษาทำร่วมกับองค์การ Family and Health International และกระทรวงสาธารณสุขลาว) โดยทำการศึกษาวินิจฉัยคุณภาพพื้นที่ชายแดนลาว คือ เชียงราย น่าน หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี ซึ่งทุกชายแดนมีเครือข่ายนายหน้าทั้งฝั่งลาวและฝั่งไทย นายหน้าจะเดินทางเข้าไปล่อลวงหญิงและเด็กลาวจากในหมู่บ้าน เมื่อล่อลวงแล้วก็จะเดินทางข้ามมาประเทศไทยได้ภายในวันเดียว ทั้งนี้ เนื่องจากเส้นทางของพรมแดนไทย – ลาวติดต่อกัน โดยไม่จำเป็นต้องแวะพักระหว่างทาง เส้นทางของการล่อลวง มีดังนี้

๓.๑ เส้นทางจังหวัดเชียงราย มาจากแขวงบ่อแก้ว มาจากเมืองต้นฝิ่ง ผาอุดม ปากทา

๓.๒ เส้นทางจังหวัดน่าน มาจากแขวงสาละวัน เมืองเชียงฮ่อน แก่นท้าว บ่อเต็น หงสา

๓.๓ เส้นทางจังหวัดหนองคาย มาจากมหานครเวียงจันทน์ เมืองปากงึม หาดชาย ฟอง สังก์ทอง

๓.๔ เส้นทางจังหวัดนครพนม มาจากแขวงคำม่วน เช่น เมืองปากซัน ปากกะดิง ท่าพะบาด ในแขวงบอลิคำไซ และจากหนองบก ท่าแขก หินบูน เซบั้งไฟ

๓.๕ เส้นทางจังหวัดมุกดาหาร มาจากแขวงสะหวันนะเขต เมืองสองคอน ไชพูทอง อุทุมพอน ลำพอน อาดสะพังทอง

๓.๖ เส้นทางจังหวัดอุบลราชธานี มาจากแขวงจำปาสัก เมืองสาละวัน โพนทอง ชะนะ สมบูน จำปาสัก สุขุมมา โขง และปทุมพอน

ลักษณะการล่อลวงโดยการหลอกว่ามีงานทำให้แต่นำมาขายบริการทางเพศหรือถูกพามาแล้วขายต่อให้นายหน้าคนอื่น หรือถูกทุบตีทารุณกรรม

๔. ผลการวิจัยการค้ามนุษย์ในรูปแบบการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด

(Worst Form of Child Labor) ซึ่งเป็นงานวิจัยกับชายแดนพม่าและลาวร่วมกัน ซึ่งทำในปี พ.ศ.๒๕๔๔ โดยสถาบันเอเชียศึกษาทำร่วมกับ International Labour Organization / โดยหน่วยที่เรียกว่า ILO / IPEC หรือ International Programme on the Elimination of Child Labour จากการวิจัย พบว่า

๔.๑ เด็กเดินทางมาเอง โดยการทราบข้อมูลจากผู้ที่เดินทางมาแล้วกลับไปภูมิลำเนาเดิม

๔.๒ นายหน้า ซึ่งเป็นคนในชุมชนหรือหมู่บ้านพามาโดยนายหน้าเข้ามาหาเด็กหรือเด็กไปขออนายหน้าว่าต้องการทำงานที่ประเทศไทย หรือครอบครัวพาเด็กไปหานายหน้าเพราะครอบครัวและเด็กเชื่อใจว่า เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน และนายหน้ามีบทบาทช่วยให้เด็กได้ข้ามแดน

๔.๓ การค้ามนุษย์จะมีจำนวนมากในช่วงของเทศกาล เพราะผู้ที่เคยเป็นแรงงานเด็กมาก่อนเดินทางกลับบ้าน และไปชักชวนคนมาใหม่

เมื่อเดินทางมาถึงเมืองไทย เด็กที่เดินทางจากประเทศลาวด้วยตนเองจะเดินทางไปทำงานทำในโรงงานด้วยตนเองแต่เมื่อเข้าทำงานในโรงงานแล้ว จึงตกอยู่ในสภาพการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ โดยการถูกเอารัดเอาเปรียบค่าจ้างแรงงาน เช่น การไม่ได้รับค่าจ้างแรงงานหรือได้รับอย่างไม่เป็นธรรม ส่วนกลุ่มที่เข้ามาขายบริการทางเพศจะถูกขายไปที่ใหม่

สถานที่ที่พบเด็กเข้าไปทำงานในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด มีทั้งในกรุงเทพฯ เมืองใหญ่อื่นๆ เช่น หนองคาย และตามอำเภอชายแดนแม่สาย แม่สอด ในกิจการประมงทะเล แหล่งท่องเที่ยวชายทะเล และแหล่งก่อสร้างและเด็กที่เข้ามาอยู่กับนายหน้าจะเป็นกลุ่มที่เข้าไปทำงานในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดมากกว่าที่เข้ามาทำงานด้วยตนเองเพราะไม่มีทางเลือก นอกจากนี้ พบว่าที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากถือเป็นจุดรับเด็กและกระจายออกไปทั่วประเทศ ส่วนที่จังหวัดหนองคายจะมีนายหน้าอยู่ประจำเพื่อการรับและส่งเด็กต่อไปที่อื่น

๕. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ชายแดนไทย – กัมพูชา (สถาบันเอเชียศึกษาทำร่วมกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ โดยเน้นเฉพาะเด็กที่ชายแดน) พบว่า

๕.๑ มีการล่อลวงเด็กกัมพูชาเข้ามาทำงาน โดยไม่มีการบังคับขู่เข็ญ พบได้ตามพื้นที่ชายแดนไทย ที่จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด

๕.๒ เด็กและพ่อแม่สมัครใจมาเองแต่มาทำงานในเงื่อนไขที่ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ คืองานบริการทางร่มให้นักท่องเที่ยว หรือพ่อค้าที่เดินทางข้ามชายแดน ฝักรถ งานประมง เก็บขยะ เป็นต้น

เด็กกัมพูชาจะข้ามแดนเข้ามาชายแดนไทย – กัมพูชาที่อำเภอรัฐประเทศจังหวัดสระแก้ว อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี หรืออำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยมาจากหลายๆ เมือง คือ พระตะบอง พนมเปญ ตากแก้ว กัมโพน กำปงทม ฎรสัท เสียมเรียบ และไพรเวง

สรุป

ปัจจุบันปัญหาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายและปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน ต้นเหตุของปัญหาเกิดจากความต้องการแรงงานข้ามชาติที่มีสูง เพราะเป็นแรงงานที่มีค่าแรงต่ำช่วยประหยัดต้นทุน ทำให้มีแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายทะลักเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เมื่อแรงงานข้ามชาติที่ไม่ขึ้นทะเบียนมีจำนวนมาก แม้จะมีการดำเนินการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) มาจดทะเบียน และรับใบอนุญาตทำงานอยู่ได้เป็นระยะเวลา ๑ ปี บ้าง ๒ ปีบ้างต่อเนื่องกันมาหลายปีแล้วก็ตามก็ยังมีจำนวนผู้เข้าเมืองไม่ถูกกฎหมายทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก และยังไม่มีความโน้มที่จะลดลงแต่อย่างใด

การดำเนินการกับคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองและที่พักอาศัยอยู่ในเมืองโดยไม่ถูกกฎหมายที่ลักลอบเข้ามาใหม่ ทั้งที่ไม่ทำงานและทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการจับกุมผลักดันหรือจดทะเบียนได้อย่างเต็มที่หรือมีประสิทธิภาพใน

การดำเนินการเท่าใดนัก รัฐก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เช่น อาชญากรรม โจรระบาด และการใช้แรงงานทาสหรือแรงงานเด็กได้

บทที่ ๓

คำสั่งและประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งและประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

๑. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว เพื่อให้การบริหารราชการของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติในการแก้ไขแรงงาน ต่างด้าว ทั้งระบบ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการ ลดผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคม ครอบคลุมทั้งการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว ในพื้นที่ชายแดนแบบมาเข้า-เย็นกลับ แรงงานตามฤดูกาล แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และแรงงานต่างด้าวประเภทอื่นๆ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว ประกอบด้วย รองหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ และหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงแรงงาน รองประธานกรรมการ เสนาธิการทหาร กรรมการและเลขาธิการ เจ้ากรมยุทธการทหาร กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ อธิบดีกรมการจัดหางาน กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ และคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๒๕ คน อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้ ๑. เสนอแนะนโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ทั้งระบบต่อ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ๒. อำนาจการ กำกับดูแล ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว และ รายงานผลต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ๓. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ และมาตรการที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ๔. พิจารณาสันนิษฐานให้ทบพวนกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ๕. แต่งตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

๒. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเอกภาพ และเกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว (อกนร.) เพื่อช่วยปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว (กนร.) ประกอบด้วย เสนาธิการทหาร ประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมการจัดหางาน รองประธานอนุกรรมการ เจ้ากรมยุทธการทหาร อนุกรรมการและเลขาธิการ ผู้อำนวยการสำนักปฏิบัติการ กรมยุทธการทหาร อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ ผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรรมการจัดหางาน อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ คณะอนุกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๒๒ คน

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ๑. เสนอแนะนโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวต่อคณะกรรมการ ๒. ประสานงาน ติดตามการดำเนินงาน ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ๓. พิจารณากลับกรองแผนงาน โครงการ และมาตรการที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอคณะกรรมการ ๔. พิจารณาทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ และแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ ก่อนเสนอคณะกรรมการพิจารณา

๓. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๓/๒๕๕๗ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ เพื่อให้การบริหารราชการของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ และปัญหาการค้ามนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการ ลดผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคม จิตวิทยา จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๙/๒๕๕๗ และใช้คำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ (กนร.) ประกอบด้วย รองหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ และหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประธานกรรมการ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย) รองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงแรงงาน รองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รองประธานกรรมการ เสนาธิการทหาร กรรมการและเลขาธิการ เจ้ากรมยุทธการทหาร กรรมการและเลขาธิการ อธิบดีกรมการจัดหางาน กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ คณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๓๒ คน อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ๑. เสนอแนะนโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การบังคับใช้แรงงาน และการใช้แรงงานเด็กต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ๒. อำนาจการ กำกับดูแล ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และรายงานผลต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ๓. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และมาตรการที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ๔. พิจารณาสับสนุนให้ทบทวนกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ๕. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น ๖. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมาย

๔. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งอนุกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว ทั้งระบบ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเอกภาพ และเกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๐/๒๕๕๗ และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ (อกนร.) เพื่อช่วยปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ (กนร.) ประกอบด้วย เสนาธิการทหาร ประธานอนุกรรมการ เจ้ากรมยุทธการทหาร อนุกรรมการและเลขาธิการ ผู้อำนวยการสำนักปฏิบัติการกรมยุทธการทหาร อนุกรรมการและ

ผู้ช่วยเลขานุการและผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๒๖ คน อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ

๑. เสนอแนะนโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การบังคับใช้แรงงาน และการใช้แรงงานเด็ก ต่อคณะกรรมการ
๒. ประสานงาน ติดตามการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการ การจัดทำรายงานให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
๓. พิจารณากลับกรอง แผนงาน โครงการ และมาตรการที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอคณะกรรมการ
๔. พิจารณาทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ ก่อเสนอคณะกรรมการพิจารณา
๕. กำกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศ

๕. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ กรุงเทพมหานคร ตามที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๓/๒๕๕๗ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้วนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงาน ประธานคณะกรรมการ รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มอบหมาย รองประธานคณะกรรมการ รองปลัดกรุงเทพมหานคร ตามที่ปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย รองประธานคณะกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน คณะทำงาน และเลขานุการ คณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๑๒ คน อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ

๑. ติดตาม ตรวจสอบนายจ้างและสถานประกอบการ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การบังคับใช้แรงงาน และการใช้แรงงานเด็กภายในเขตกรุงเทพมหานครเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด
๒. ประสานงานและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนภายในเขตกรุงเทพมหานคร
๓. รายงานผลการดำเนินงานพร้อมความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์
๔. แต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์กรุงเทพมหานครเพื่อทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
๕. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์มอบหมาย และให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐภายในเขตกรุงเทพมหานคร สนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหา

แรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์กรุงเทพมหานคร และชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหา
แรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์กรุงเทพมหานคร ตามที่ได้รับการร้องขอ

๖. คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง
การแต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์จังหวัด
ตามที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ตาม
คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๓/๒๕๕๗ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการ
ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้วนั้น เพื่อให้
การดำเนินการตามนโยบายในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการป้องกันและปราบปรามการค้า
มนุษย์ในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและมี
ประสิทธิผลสูงสุด คณะกรรมการความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่งแต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการ
ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าชุดตรวจ
(๒) รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด (ฝ่ายทหาร) รองหัวหน้าชุดตรวจ ปลัดจังหวัด
รองหัวหน้าชุดตรวจ จัดหางานจังหวัด ชุดตรวจและเลขานุการ แรงงานจังหวัด ชุดตรวจและ
ผู้ช่วยเลขานุการ คณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๑๖ คน อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ๑.
ติดตาม ตรวจสอบนายจ้างและ สถานประกอบการ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ
แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การบังคับใช้แรงงาน และการ
ใช้แรงงานเด็กภายในเขตจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด
๒. ประสานงานและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
ภายในเขตจังหวัด ๓. รายงานผลการดำเนินงานพร้อมความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ
คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ๔. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่
คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์มอบหมาย และให้ส่วน
ราชการและหน่วยงานของรัฐภายในเขตจังหวัด สนับสนุนการดำเนินงานของชุดติดตามและตรวจสอบ
การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์จังหวัดตามที่ได้รับการร้องขอ

๗. ประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๗/๒๕๕๗ วันที่ ๑๖ มิถุนายน
๒๕๕๗ ตามที่ปรากฏข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย จนเป็นผลให้
แรงงานต่างด้าวอพยพ และละทิ้งงานกลับไปภูมิลำเนาของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
ประกอบกิจการ ตลอดจนระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ มีความ
กังวลต่อผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว ดังนั้นจึงขอแจ้งมาตรการชั่วคราวในการดำเนินการต่อ
แรงงานต่างด้าวให้ทราบ ดังต่อไปนี้

๗.๑. คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ยังไม่มีนโยบายที่จะเร่งรัดจับกุมกวาดล้าง
แรงงานต่างด้าวตามที่ปรากฏเป็นข่าว

๗.๒. การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ในขณะนี้ คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ
กำหนดให้มีมาตรการควบคุมแรงงานต่างด้าว โดยให้ผู้ประกอบการ นายจ้าง ที่ประกอบกิจการบนบก

และทางทะเล จัดเตรียมรายชื่อลูกจ้างในสังกัดให้ครบถ้วน เพื่อให้พร้อมรับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวในห้วงต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การจ้างงานที่ไม่เป็นธรรม การประทุษร้าย รวมทั้งเพื่อให้แรงงานได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรมตามหลักสิทธิมนุษยชน และหลักมนุษยธรรม ตลอดจนสามารถชี้แจงต่างประเทศได้ โดยไม่ถูกลดระดับความหน้าเชื่อถือ

๗.๓. สำหรับมาตรการ/กระบวนการ และการปรับปรุงกฎหมาย ตลอดจนระเบียบต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวนั้น ยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อให้ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ มีความยั่งยืน และไม่ให้เกิดผลกระทบดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ทั้งนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ มุ่งหวังที่จะได้ดูแลแรงงานของทุกชาติที่อยู่ในประเทศไทย อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ให้สมกับที่ประเทศต้นทางของแรงงานเหล่านั้นให้ความเป็นห่วง

๗.๔. ให้ระมัดระวัง กรณีที่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคล แอบอ้างตัวเป็นเจ้าหน้าที่ มาปล่อยข่าวให้แรงงานเกิดความหวาดกลัว ซึ่งกลุ่มที่กระทำการดังกล่าว อาจเป็นกลุ่มที่มุ่งหวังผลประโยชน์ ในการจัดระเบียบแรงงานผิดกฎหมายกลุ่มใหม่ หรือไม่ต้องการจ่ายค่าจ้างให้ครบถ้วนตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา ทั้งนี้ หากตรวจพบการกระทำการดังกล่าว ให้แจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ และคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตรวจสอบและลงโทษตามกฎหมายต่อไป

๗.๕. ให้ผู้ประกอบการ นายจ้าง ฯลฯ ที่มีลูกจ้างเป็นแรงงานต่างด้าว ทำความเข้าใจกับลูกจ้างและให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ในการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมทั้งระบบโดยในระยะนี้ ให้ถือว่าเป็นมาตรการชั่วคราวในการดำเนินการต่อแรงงานต่างด้าว

๗.๖. หากผู้ประกอบการ นายจ้าง แรงงานต่างด้าว และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีข้อสงสัยในการดำเนินการเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ขอให้แจ้งข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติทราบ ตลอดจนสอบถามข้อสงสัยดังกล่าวโดยทันที ก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ต่อไป

๗.๗. ประเทศไทย ถูกกดดันจากองค์กรสิทธิมนุษยชน และสังคมโลก ในประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเถื่อน แรงงานทาส การใช้กำลังประทุษร้ายต่อแรงงาน ฯลฯ ซึ่งไม่เป็นความจริงแต่ประการใด ดังนั้น การเผยแพร่ประเด็นดังกล่าวจึงทำให้ประเทศไทยขาดความน่าเชื่อถือและส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

๗.๘. คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ขอประชาสัมพันธ์ให้สื่อต่างประเทศ/องค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เข้าใจโดยทั่วกัน เพื่อไม่ให้เกิดความตื่นตระหนก เสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม ตลอดจนการก่อให้เกิดความเข้าใจผิดกับประเทศต้นทาง โดยเฉพาะกรณีที่มีการปล่อยข่าวว่าเจ้าหน้าที่ใช้อาวุธต่อแรงงานจนเสียชีวิต หรือมีการจับกุมกวาดล้าง ฯลฯ ซึ่งไม่เป็นความจริง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน

๗.๙. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองกำลังป้องกัน

ชายแดนของกองทัพบกและกองทัพเรือ กองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ยึดถือการดำเนินการ ตามข้อ ๗.๑ - ๗.๘ เป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยทั่วกัน

๘. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ระยะที่ ๑ เป็นการชั่วคราว ตามที่ปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายได้ทวีความรุนแรงและ ยืดเยื้อมาเป็นเวลานาน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปอย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพและมีการบูรณาการ เคารพต่อหลักการสากลด้านสิทธิมนุษยชน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ผู้ประกอบการ นายจ้าง ที่ใช้แรงงานต่างด้าว ดำเนินการตามกระบวนการทางกฎหมาย เพื่อให้แรงงานต่างด้าวได้รับการคุ้มครองในการทำงานและไม่ถูกบังคับใช้แรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ นายจ้าง ในอุตสาหกรรมประมงและกิจการต่อเนื่อง โดยในช่วงนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีมาตรการผ่อนผันให้ผู้ประกอบการ นายจ้าง จัดทำบัญชีแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในความดูแลให้ครบถ้วน เพื่อให้ง่ายต่อการจัดระเบียบในห้วงต่อไป

ข้อ ๒. ให้ผู้ประกอบการ นายจ้าง และแรงงานต่างด้าวที่อยู่อาศัยในประเทศไทยให้ความร่วมมือในการดำเนินการตาม แนวทางที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ เพื่อทางราชการสามารถให้การคุ้มครองดูแลตามหลักสิทธิมนุษยชนและหลัก มนุษยธรรม ตามมาตรการระยะที่ ๑ ที่ยังมีการผ่อนผันอยู่ในปัจจุบัน แต่ต้องมีการควบคุม

ข้อ ๓. ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเร่งบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดด้านการค้ามนุษย์ และขบวนการลักลอบนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ข้อ ๔. เจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดปล่อยปละละเลย หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการค้ามนุษย์ กลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย แรงงานเด็ก สตรี และการลักลอบนำเข้าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย จะต้องถูกดำเนินการทางวินัยและ ทางอาญาทันที

ข้อ ๕. ให้การดำเนินการข้างต้นสอดคล้องกับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมโลก ตลอดจนมาตรฐานสากลด้านสิทธิแรงงานและหลักการด้านมนุษยธรรม เพื่อความเป็นธรรม เสมอภาค และมนุษยธรรม

ข้อ ๖. ให้คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ และให้รายงานผลให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติทราบอย่างต่อเนื่อง

๙. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ จัดตั้งศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงานใน ๔ จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว จันทบุรี ตราด สุรินทร์ เพื่อดำเนินการพิจารณาออกใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวให้แก่คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ที่ประสงค์จะกลับเข้ามาทำงานในประเทศไทย เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๖ มิถุนายน

๒๕๕๗ และให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ในทุกจังหวัด จัดตั้งในจังหวัดสมุทรสาครเป็นแห่งแรก และเริ่มทำการตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

๑๐. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จัดตั้งศูนย์ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพิ่มเติม ๗ จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี อโยธยา ระยอง สงขลา สมุทรปราการ และสุราษฎร์ธานี และให้แล้วเสร็จภายใน ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

๑๑. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จัดตั้งศูนย์ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๖ แห่ง ได้แก่ ศูนย์กีฬารามอินทรา บางเขน ศูนย์เยาวชนกรุงเทพ (ไทย-ญี่ปุ่น) ศาลาประชาคมคนเมืองมีนถิ่นเมือง ศูนย์เยาวชนลุมพินี เขตปทุมวัน ศูนย์เยาวชนทวีวัฒนา ศูนย์กีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา บางเขน และให้เริ่มทำการตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

๑๒. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จัดตั้งศูนย์ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพิ่มเติมใน ๑๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จันทบุรี ชุมพร ตรัง ตรวดี นครศรีธรรมราช นราธิวาส ประจวบคีรีขันธ์ ปัตตานี พังงา เพชรบุรี ภูเก็ต ระนอง สตูล และสมุทรสงคราม ทั้งนี้ ให้เริ่มทำการตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗

๑๓. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จัดตั้งศูนย์ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพิ่มเติมใน ๕๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี กาฬสินธุ์ กำแพงเพชร ขอนแก่น ชัยนาท ชัยภูมิ เชียงราย เชียงใหม่ ตากนครนายก นครปฐม นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ นนทบุรี น่าน บึงกาฬ บุรีรัมย์ ปทุมธานี ปราจีนบุรี พะเยา พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ มหาสารคาม มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ราชบุรี ลพบุรี ลำปาง ลำพูน เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อ่างทอง อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ อุทัยธานี อุตรดิตถ์ และอุบลราชธานี ทั้งนี้ ให้เริ่มทำการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

๑๔. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้ใบอนุญาตทำงานชั่วคราวที่ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ออกให้แก่แรงงานต่างด้าวใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ทั้งนี้ เพื่อให้แรงงานต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานชั่วคราวดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการตรวจสัญชาติ เพื่อการออกใบอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและใบอนุญาตทำงานตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

คำสั่งและประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๑. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนและข้อตกลง การค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติจึงแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ประกอบด้วย หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ หรือรองหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมาย ประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการและเลขาธิการ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมอบหมาย กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ คณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๒๐ คน อำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือ

๑. พิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอร่างหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตลอดจนร่างแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการและแผนปฏิบัติการต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อพิจารณาอนุมัติ
๒. กำหนดแนวทางให้หน่วยงานถือปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการส่งเสริมการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนหรือข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น หรือการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นไปโดยเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
๓. กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บท ตลอดจนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนแม่บท แผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติการ และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ
๔. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความเหมาะสม
๕. เชิญเจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง หรือเรียกเอกสารจากบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น
๖. ออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งนี้
๗. เสนอแนะต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อให้มีกฎระเบียบ หรือปรับปรุงแก้ไข กฎระเบียบที่จำเป็นต่อการจัดตั้งและดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
๘. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนี้ หรือตามที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติหรือหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติมอบหมาย และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายฯ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานเฉพาะกิจ สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายฯ คณะอนุกรรมการและคณะทำงานเฉพาะกิจ ให้เบิกจ่ายตามระเบียบทางราชการ โดยให้เบิกจ่ายจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่ได้มี

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติจึงแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพิ่มเติม จำนวน ๒ คน ประกอบด้วย ๑. รองหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ และหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) กรรมการ ๒. รองหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) กรรมการ

มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๕๘

๑. คณะรัฐมนตรี (มติ ครม. ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) มีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนาม ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๘ แล้ว ตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ ดังนี้

๑.๑ แนวทางการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนามดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนาม ซึ่งเป็นบุคคลที่ถือหนังสือเดินทาง(Passport) และเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกกฎหมายครั้งสุดท้ายก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนาม แต่ระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้สิ้นสุดแล้ว เฉพาะแรงงานต่างด้าวที่ต้องการจะทำงานกับนายจ้างในงานรับใช้ในบ้าน งานกรรมกรในกิจการก่อสร้าง ประมง ร้านอาหาร โดยให้มารายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติและขออนุญาตทำงาน ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

หน่วยงาน/การดำเนินงาน

กระทรวงมหาดไทย

๑. ให้ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ขยายการดำเนินการออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้ครอบคลุมถึงแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนาม โดยให้ มท. เป็นหน่วยงานหลัก และปฏิบัติงานร่วมกับ รง. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตช.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการในกรุงเทพมหานคร และภาคต่างๆ ได้แก่ภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกที่จังหวัดระยอง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครพนมและจังหวัดหนองคาย ภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา และจังหวัดอื่น ๆ ตามที่มหาดไทย แรงงาน สาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นว่าเหมาะสม โดยให้นายจ้างพาแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนามมารายงานตัว จัดทำทะเบียนประวัติ และขออนุญาตทำงานได้ ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ทุกแห่ง

๒. อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ออกประกาศผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนามที่ถือหนังสือเดินทาง (Passport) และเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกกฎหมายครั้งสุดท้ายก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียตนาม แต่

ระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้สิ้นสุดลงแล้ว เฉพาะแรงงานต่างด้าวที่ต้องการจะทำงานกับนายจ้างในงานรับใช้ในบ้าน งานกรรมกรในกิจการก่อสร้าง ประมง ร้านอาหาร โดยผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ (๓) มาตรา ๕๔ และมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ทั้งนี้ ให้ มท. ออกประกาศให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ

๓. รายงานตัวและจัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนามที่ถือหนังสือเดินทาง (Passport) และเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกกฎหมายครั้งสุดท้าย ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม แต่ระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้สิ้นสุดลงแล้ว เฉพาะแรงงานต่างด้าวที่ต้องการจะทำงานกับนายจ้างในงานรับใช้ในบ้าน งานกรรมกรในกิจการก่อสร้าง ประมง ร้านอาหาร เป็นเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่เริ่มดำเนินการ ทั้งนี้ ให้ส่งข้อมูลให้ รง. เพื่อผลิตใบอนุญาตทำงาน

กระทรวงแรงงาน

๑. รับลงทะเบียนนายจ้างที่พาแรงงานต่างด้าวมาจดทะเบียนเพื่อขออนุญาตทำงาน

๒. พิจารณาอนุญาตทำงานตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้กับแรงงานต่างด้าวที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติเฉพาะแรงงานต่างด้าวที่ต้องการจะทำงานกับนายจ้างในงานรับใช้ในบ้าน งานกรรมกรในกิจการก่อสร้าง ประมง ร้านอาหาร โดยอนุญาตทำงาน ๑ ปี และไม่อนุญาตให้เปลี่ยนนายจ้าง โดยจัดเก็บค่าธรรมเนียมการอนุญาตในอัตราที่กฎหมายกำหนด

๓. ประชาสัมพันธ์ให้นายจ้างพาแรงงานต่างด้าวไปรายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติ และขออนุญาตทำงานตามขั้นตอนที่กำหนด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑. ตรวจสอบสถานะของแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม ดังนี้

๑.๑ เข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกกฎหมายครั้งสุดท้ายก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม

๑.๒ ระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้สิ้นสุดลงแล้ว

๒. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัด กับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายภายหลังสิ้นสุดกระบวนการจดทะเบียน รวมทั้งนายจ้างที่ลักลอบจ้างแรงงานต่างด้าวผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

กระทรวงสาธารณสุข

ตรวจสอบสุขภาพและประกันสุขภาพให้กับแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนามที่ถือหนังสือเดินทาง (Passport) และเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกกฎหมายครั้งสุดท้ายก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม ซึ่งได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว

๑.๒. ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดประเภทงานให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำได้ ๒ งาน ได้แก่ งานกรรมกร และงานรับใช้ในบ้าน

๑.๓. การนำเข้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนามเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยให้มีการเจรจาระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลเวียดนามเพื่อทำข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐในการนำเข้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม เพื่อทำงานในกิจการประมง และก่อสร้าง ทั้งนี้ ให้อำนาจหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการตามแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม และให้สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ทันทีนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ

๒. คณะรัฐมนตรี (มติ ครม. ๓ มีนาคม ๒๕๕๘) มีมติเห็นชอบตามแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ตามที่กระทรวงแรงงาน (รง.) เสนอ ดังนี้

๒.๑ แนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา หลังวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้แก่

๑. กลุ่มที่ผ่านการตรวจสัญชาติแล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ จะได้รับการตรวจลงตรา และได้รับอนุญาตทำงาน จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗) เนื่องจากแรงงานกลุ่มดังกล่าวปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ครบทุกขั้นตอนภายในเวลาที่กำหนด โดยอนุญาตให้ทำงานต่อไปอีก ๒ ปี หลังสิ้นสุดการอนุญาต ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

๒. กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ถือใบอนุญาตทำงานที่ออกให้ ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่ยังไม่ได้เข้ารับการตรวจสัญชาติภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ให้มารายงานตัวเพื่อขอรับบัตรใหม่ ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ และขอรับใบอนุญาตทำงาน ซึ่งแรงงานต่างด้าวดังกล่าวจะได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เป็นเวลา ๑ ปี และได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อเข้าสู่กระบวนการตรวจสัญชาติให้แล้วเสร็จ ทั้งนี้ เมื่อผ่านการตรวจสัญชาติแล้วจะได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร และอนุญาตทำงานต่อไปอีก ๒ ปี ทั้งนี้ ให้กระทรวงแรงงานพิจารณารูปแบบการดำเนินการได้ตามความเหมาะสม โดยให้กระทรวงมหาดไทยจัดเตรียมสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเวลาเปิดการดำเนินการของศูนย์บริการจดทะเบียนฯ ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ และสิ้นสุดการดำเนินการได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ไม่เกินวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

๓. กลุ่มที่ไม่มีมารายงานตัวเพื่อขอรับบัตรใหม่ และขออนุญาตทำงานภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ให้ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม จับกุม และผลักดันส่งกลับ ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๐/๒๕๕๗ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

๔. กลุ่มผู้ติดตาม ให้ผู้ติดตามที่อายุไม่เกิน ๑๕ ปี มารายงานตัวเพื่อขอรับบัตรใหม่พร้อมกับแรงงานต่างด้าว ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ผู้ติดตามที่มารายงานตัวจะมีสิทธิอยู่

ในราชอาณาจักรเช่นเดียวกับแรงงานต่างด้าวตามข้อ ๑. หรือ ๒. แล้วแต่กรณี สำหรับผู้ติดตามที่ไม่มา รายงานตัวจะต้องถูกดำเนินการผลักดันพร้อมแรงงานต่างด้าวตามข้อ ๓.

๒.๒ การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานประมงทะเล

๒.๒.๑. การแก้ไขปัญหาหระยะสั้น โดยการเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเลให้มีการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลา ๑ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ตามแนวทางมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ (จดทะเบียนปีละ ๒ ครั้ง) ทั้งนี้ ให้นายจ้างยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว และให้นำแรงงานต่างด้าวไปทำทะเบียนประวัติ ตรวจสอบสุขภาพ ประกันสุขภาพ และขออนุญาตทำงาน ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ในพื้นที่จังหวัดชายทะเล ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ และในระหว่างการผ่อนผัน นั้น ให้แรงงานต่างด้าวเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบสัญชาติเมื่อผ่านการตรวจสอบสัญชาติแล้วจะได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร และอนุญาตให้ทำงานต่อได้อีก ๒ ปี ทั้งนี้ ให้กระทรวงแรงงานพิจารณารูปแบบการดำเนินการได้ตามความเหมาะสม โดยให้กระทรวงมหาดไทยออกประกาศและกฎกระทรวงให้ครอบคลุมการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว จัดเตรียมสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเวลาเปิดดำเนินการของศูนย์บริการจดทะเบียนฯ ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ และสิ้นสุดการดำเนินการได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ไม่เกินวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ สำหรับการจดทะเบียนและการตรวจสอบสัญชาติครั้งต่อไปภายในระยะเวลา ๒ ปี ให้คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานพิจารณา กำหนดช่วงระยะเวลาในการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร และระยะเวลาการดำเนินการต่อไป

๒.๒.๒. การแก้ไขปัญหาหระยะยาว โดยการนำเข้าแรงงานประมงต่างด้าวถูกกฎหมายตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอ ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ลงทะเบียนแรงงาน นายจ้าง และรวบรวมความต้องการแรงงานประมง
๒. การรับสมัครแรงงานไทยและการอนุมัตินำเข้าแรงงานต่างด้าว
๓. การคัดเลือกบริษัทจัดหางานที่ถูกกฎหมายกรณีนำเข้าแรงงานต่างด้าว
๔. การนำเข้าแรงงานต่างด้าว สมาคมการประมงแห่งประเทศไทยในฐานะตัวแทนสมาชิก หรือนายจ้างประมง ประสานการดำเนินงานกับบริษัทจัดหางาน
๕. การดูแลแรงงานประมงก่อนลงเรือ โดยการปฐมนิเทศ ชี้แจงข้อปฏิบัติให้แรงงานทราบ
๖. การควบคุมตรวจติดตามเรือประมงและแรงงานบนเรือ
๗. การลงโทษ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ

ทั้งนี้ ให้กระทรวงแรงงานสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการดำเนินการ

๒.๓. การปรับปรุงบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงานระหว่าง
รัฐบาลไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
และรัฐบาลราชอาณาจักรกัมพูชา ในประเด็นต่าง ๆ โดยเฉพาะการปรับระยะเวลาการกลับเข้าทำงาน
ใหม่ของแรงงานต่างด้าวหลังทำงานครบกำหนด ๔ ปีแล้ว จากเดิมกำหนดไว้ ๓ ปี ให้ลดลงเหลือ ๓๐
วัน เพื่อความต่อเนื่องของการทำงานและสอดคล้องกับระยะเวลาการเตรียมการจัดทำเอกสารเพื่อ
กลับเข้ามาทำงานใหม่ รวมทั้งแรงงานได้กลับไปเพื่อพักผ่อนอยู่กับครอบครัวหลังจากเข้ามาทำงานใน
ประเทศไทยเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว

สรุป

ปัญหาแรงงานต่างด้าว ถือเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
จัดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข โดยมีจุดประสงค์หลักคือการจัดระเบียบให้
ตรวจสอบได้อย่างชัดเจน เพราะนอกจากการเข้ามาใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมายแล้ว การเข้ามาของ
แรงงานเหล่านี้ยังกระทบต่อความมั่นคง ในแง่ที่มีการเชื่อมโยงกับการค้ามนุษย์อีกด้วย

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ออกประกาศและคำสั่งเกี่ยวกับแรงงานข้าม
ชาติ เพื่อแก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติ เบื้องต้นจะผ่อนผันให้ทั้งแรงงานที่เข้ามาทั้งถูกกฎหมายและผิด
กฎหมายทำงานต่อไปเป็นการชั่วคราว แต่จะต้องเร่งดำเนินการนำแรงงานต่างด้าวที่อยู่นอกระบบ
ทั้งหมดเข้าสู่ระบบ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๔

การขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

ผลการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับปัญหา
แรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

๑. ด้านกลไกเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑ คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕
มิถุนายน ๒๕๕๗. เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและ
การค้ามนุษย์ หรือ กนร.

สาระสำคัญเพื่อให้การบริหารราชการของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ
ในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ และปัญหาการค้ามนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
เกิดการบูรณาการ ลดผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา

๑.๒ คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕
มิถุนายน ๒๕๕๗. เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว
และการค้ามนุษย์

เพื่อช่วยปฏิบัติงานคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว
และการค้ามนุษย์ หรือ กนร. ทั้งระบบการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ เป็นเอกภาพ และเกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว

๑.๓ คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม
๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้า
มนุษย์กรุงเทพมหานคร

เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการ
ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มี
ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

๑.๔ คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗
เรื่อง การแต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์
จังหวัด

เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการ
ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มี
ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

โดยกระทรวงแรงงานได้เข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการฯ / คณะอนุกรรมการฯ / คณะทำงานฯ และชุดติดตามฯ ดังกล่าว ทุกคณะ

๒. ด้านการต่างประเทศ

โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศ บนหลักการที่ว่านโยบายการต่างประเทศเป็นส่วนประกอบสำคัญของนโยบายองค์รวมทั้งหมดในการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะในด้านการเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม โดยจะนำกลไกทางการทูตแบบบูรณาการมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

๒.๑ การทบทวนบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding หรือ MoU) กับ ๓ ประเทศ (ลาว เมียนมา และกัมพูชา) ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำร่าง MoU และร่างข้อตกลงเพื่อการจ้างแรงงานกับ ๓ ประเทศ โดยอาศัยร่าง MoU และร่างข้อตกลงระหว่างไทยกับเวียดนามเป็นต้นแบบและปรับแก้ในส่วนของกรยกเลิก MoU ฉบับเดิม ตลอดจนความต่อเนื่องของการปฏิบัติ และสัญญาจ้างงาน หลังจากกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศได้ปรับแก้ MoU ให้เป็นไปตามเวียดนามเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม กระทรวงแรงงานจึงปรับใช้ร่าง MoU และ Agreement ของกัมพูชา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานแล้ว เพื่อปรับใช้กับ MoU และ Agreement ของเมียนมาและลาวด้วย โดยกระทรวงแรงงานได้ดำเนินการประสานเป็นการภายในกับผู้ประสานงานของกระทรวงแรงงานของแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ เพื่อพิจารณาร่าง MoU และ Agreement ในโอกาสแรก ก่อนที่จะมีการส่งตามช่องทางการทูตต่อไป

๒.๒ การเตรียมลงนาม MoU ด้านแรงงานกับเวียดนาม กรมสนธิสัญญาและกฎหมายได้ปรับแก้เรียบร้อยแล้ว และกระทรวงแรงงานได้นำร่าง MoU และ Agreement ที่ปรับแก้ไขให้กรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พิจารณาส่งให้ฝ่ายเวียดนามพิจารณาอย่างเป็นทางการผ่านช่องทางทางการทูต ซึ่งจะดำเนินการให้แล้วเสร็จเพื่อให้ทันกำหนดลงนามในการประชุม Joint Cabinet Retreat ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

๒.๓ การเตรียมการประชุมความร่วมมือด้านแรงงานกับกลุ่มประเทศ CLMV (Cambodia-Laos-Myanmar-Vietnam หรือ CLMV คือประเทศกัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม เป็นประเทศในกลุ่ม ASEAN ที่มีแนวโน้มเศรษฐกิจโตต่อเนื่องและยังมีแร่ธาตุทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ และยังมีค่าจ้างแรงงานไม่สูงนัก กลุ่มประเทศ CLMV จึงเป็นประเทศที่มีคนสนใจเข้าไปลงทุนการผลิตและการตลาด แต่เนื่องด้วย CLMV นั้นมีพรมแดนติดกับไทยทุกประเทศจึงเหมาะมากที่ผู้ประกอบการไทยจะเข้าไปลงทุนหรือหาช่องทางทำธุรกิจ) ประมาณเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นงานริเริ่ม กระทรวงแรงงานได้จัดประชุมความร่วมมือเชิงวิชาการกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน (CLMTV) มีกรอบระยะเวลาดำเนินการในช่วงเดือน มิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดการประชุมความร่วมมือเชิงวิชาการด้านแรงงานระดับรัฐมนตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยแบ่งคณะทำงานเป็น ๕ คณะ ได้แก่ ๑. คณะทำงานฝ่ายอำนวยการกลาง ๒. คณะทำงานฝ่าย

สารัตถะ ๓. คณะทำงานฝ่ายสถานที่และกิจกรรม ๔. คณะทำงานฝ่ายการจัดประชุมและพิธีการ และ ๕. คณะทำงานฝ่ายจัดจ้างและบริหารการเงิน

๓. ด้านการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากแรงงาน

๓.๑ การจัดระเบียบบริษัทจัดหางาน สาย/นายหน้า

กระทรวงแรงงานเล็งเห็นว่าบริษัทจัดหางาน หรือสาย/นายหน้าหาคนงานไปทำงานต่างประเทศ มีส่วนสำคัญที่ทำให้คนหางานตกเข้าสู่กระบวนการบังคับใช้แรงงานและสุ่มเสี่ยงว่าอาจเข้าข่ายการค้ามนุษย์ จึงนำมาตรการบังคับใช้กฎหมายจัดหางานและคุ้มครองคนหางานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวดเพื่อจัดระเบียบบริษัทจัดหางานและสาย/นายหน้าหาคนงาน และได้เพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมการประกอบธุรกิจจัดหางาน โดยจำแนกผู้รับอนุญาตจัดหางานในประเทศกรณีจัดหางาน ให้คนหางานที่เป็นคนไทยและกรณีนำเข้าแรงงานต่างด้าว อีกทั้งกำหนดให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานให้แรงงานต่างด้าวต้องวางหลักประกันตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามกฎหมายให้สามารถเยียวยาความเดือดร้อนที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญในช่วงที่ผ่านมา ดังนี้

๓.๑.๑ กรณีคนหางานไทยไปทำงานต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานได้บังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด เมื่อมีบริษัทจัดหางานหรือสาย/นายหน้ากระทำผิดโดยมีกระบวนการ ดังนี้

- รับเรื่องร้องทุกข์จากคนหางาน
- สอบข้อเท็จจริงจากคนหางานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- รวบรวมพยานหลักฐานและสรุปลำนวนเพื่อดำเนินคดีผู้กระทำผิดกฎหมาย
- ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ณ ท้องที่เกิดเหตุ

ซึ่งระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ มีการลงโทษบริษัทจัดหางาน ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑ การลงโทษบริษัทจัดหางานแก่คนงานไทยไปทำงานต่างประเทศ

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗

รายการลงโทษ	การลงโทษปี พ.ศ. ๒๕๕๖	การลงโทษปี พ.ศ. ๒๕๕๗
พักใช้	๔ บริษัท	๑ บริษัท
เพิกถอน	๒ บริษัท	๑ บริษัท
ดำเนินคดีอาญา	๙ บริษัท	๓ บริษัท

การดำเนินงานดังกล่าว ยังไม่พบการกระทำผิดที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ แต่เป็นกรณีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ เช่น กรณีบริษัทรับสมัครหรือประกาศรับสมัครคนหางานเป็นการล่วงหน้าโดยไม่ได้

รับอนุญาต กรณีเรียกรับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด กรณีหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถหางานหรือจัดส่งไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศได้ ฯลฯ ซึ่งนายทะเบียนจัดหางานกลางมีคำสั่งลงโทษทางทะเบียน โดยพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ รวมทั้งดำเนินคดีอาญาในข้อหาดังกล่าว

๓.๑.๒. กรณีแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางานมีนโยบายบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด โดยผู้ประกอบการจัดหา/นำเข้าแรงงานต่างด้าวจะต้องจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตจัดหางานตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ มีบริษัทฯ ที่ได้รับอนุญาตจัดหางานกรณีจัดหา/นำเข้าแรงงานต่างด้าวรวมจำนวน ๒๗๑ ราย

๓.๒ การจัดระเบียบแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ

กระทรวงแรงงาน ได้ตระหนักถึงแรงงานไทยที่มีความต้องการไปทำงานในต่างประเทศ แต่ประสบปัญหาการถูกเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในกระบวนการ บริการหางานจนกระทั่งจัดส่งคนหางานไปทำงานยังประเทศปลายทางจากบริษัทจัดหางานหรือสาย/นายหน้า ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายและการถูกหลอกลวงการไปทำงานต่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ส่งผลให้แรงงานไทยบางส่วนตกเป็นหนี้หรือเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ในที่สุด เพื่อป้องกันการแสวงประโยชน์จากแรงงาน และป้องกันการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน กระทรวงแรงงานจึงได้ดำเนินมาตรการ ดังนี้

๓.๒.๑. จัดให้มีการส่งเสริมการไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐเป็นผู้จัดส่ง โดยมุ่งเน้นส่งแรงงานไทย ไปยังประเทศที่มีตลาดแรงงานและมีระบบการคุ้มครองแรงงานที่ดี เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น อิสราเอล เป็นต้น ซึ่งตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๗ ได้ดำเนินการส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศแล้วจำนวน ๑๐,๑๖๔ คน สามารถประหยัด เงินค่าใช้จ่ายบริการหางานได้จำนวน ๑,๙๖๓,๑๔๓,๐๗๕ บาท รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔-๒ การไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐเป็นผู้จัดส่ง

ที่	ประเทศที่ส่งไปทำงาน	จำนวน (คน)	ค่าใช้จ่ายจัดส่งโดยรัฐ/คน (บาท)	ถ้าส่งโดยเอกชนจะต้องจ่าย/คน (บาท)	ประหยัดเงินได้คนละ/บาท	ลดค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
๑	อิสราเอล	๔,๙๒๖	๗๓,๕๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๒๒๖,๕๐๐	๑,๑๑๕,๗๓๙,๐๐๐
๒	สาธารณรัฐเกาหลี	๔,๒๒๑	๓๒,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๖๘,๐๐๐	๗๐๙,๑๒๘,๐๐๐
๓	ญี่ปุ่น	๓๖๙	๖,๑๔๕	๓๐๐,๐๐๐	๒๙๓,๘๕๕	๑๐๘,๔๓๒,๔๙๕
๔	ไต้หวัน	๔๗๗	๑๑๙๙๐	๗๐๐,๐๐	๕๘๐,๑๐	๒๗,๖๗๐,๗๗๐
๕	มาเลเซีย	๖๙	๓,๕๑๐	๓๕,๐๐๐	๓๑,๔๙๐	๒,๑๗๒,๘๑๐
๖	ประเทศอื่น	๑๐๒	-	-	-	-
	รวม	๑๐,๑๖๔				๑,๙๖๓,๑๔๓,๐๗๕

๓.๒.๒. จัดตั้งศูนย์ประสานบริการการไปทำงานต่างประเทศในส่วนภูมิภาค

กระทรวงแรงงาน ได้จัดตั้งศูนย์ประสานบริการการไปทำงานต่างประเทศในส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๐ ศูนย์ เพื่อเป็นศูนย์รวมของการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จและบูรณาการ ณ จุดเดียวกัน อาทิ ธนาคาร เจ้าหน้าที่ด้านการสุขภาพ บริษัทจัดหางานซึ่งคนหางาน สามารถเข้าถึงบริการได้ด้วยตนเองจนจบกระบวนการไปทำงานต่างประเทศ โดยตั้งแต่ มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๗ มีคนหางานมาใช้บริการ จำนวน ๔๑,๙๒๗ คน และได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศแล้ว จำนวน ๒๒,๗๗๑ คน และยังเดินทางประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมให้แรงงานไทยที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ใช้บริการจากศูนย์ฯ มากขึ้นในอนาคต

๓.๒.๓. การให้ความคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศ

กระทรวงแรงงาน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศ โดยมีสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศ จำนวน ๑๓ ประเทศ ๑๔ แห่ง ได้แก่ (ประเทศซาอุดีอาระเบีย (กรุงริยาด) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (อาบูดาบี) ญี่ปุ่น ฮองกง ไต้หวัน (ไทเปและเกาสง) สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย อิสราเอล เกาหลี เยอรมนี ลิเบีย และสวีตเซอร์แลนด์) เพื่อให้การคุ้มครองและดูแลแรงงานให้ได้รับการดูแลที่เหมาะสม ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย ซึ่งแรงงานไทยส่วนใหญ่จะประสบปัญหาการสื่อสารในการทำงาน ขาดความรู้เรื่องกฎหมาย การปรับตัวให้เข้ากับสภาพการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นสาเหตุที่ทำให้แรงงานไทยเกิดความกดดันและหาทางออกที่ไม่ถูกต้อง อาทิ การดื่มสุรา นำมาซึ่งปัญหาสุขภาพ เสื่อมโทรม ศักยภาพในการทำงานลดลง หมดความน่าเชื่อถือ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อแรงงานไทย ทั้งนี้ ได้เข้าตรวจเยี่ยมแรงงานในสถานประกอบกิจการ ที่พัก โรงพยาบาล และสถานกักกัน จำนวน ๑๗,๕๘๒ คน รวมทั้งติดตามช่วยเหลือและเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้แรงงานไทย จำนวน ๑๑,๐๕๕ ราย เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๖๙,๑๑๙,๖๖๐.๖๘ บาท

๓.๓ การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว และกัมพูชา)

กระทรวงแรงงานได้พยายามอย่างยิ่งมาโดยตลอด ในการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การคุ้มครองแรงงานต่างด้าว ทั้งทางด้าน การออกใบอนุญาตการทำงาน และทำการจดทะเบียนข้อมูลบุคคลต่างด้าว อันจะนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านแรงงานที่จะได้รับอย่างทั่วถึงมากขึ้น อันเป็นการลดความเสี่ยงที่แรงงานต่างด้าวจะตกเป็นเหยื่อเสียหายจากการค้ามนุษย์และหากนายจ้างหรือสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว ผ่าฝืนไม่ดำเนินการจ้างให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบตามระยะเวลาที่กระทรวงแรงงานที่กำหนดไว้ ก็จะมีบทลงโทษตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งในปี ๒๕๕๗ มีผลการดำเนินงานนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศเพื่อนบ้านตาม MOU ว่าด้วยความร่วมมือการจ้างงาน รวม ๒๑๗,๑๑๑ คน (เมียนมา ๑๒๓,๑๕๖ คน ลาว ๑๕,๑๗๙ คน และกัมพูชา ๗๘,๗๗๖ คน)

ภายหลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามาบริหารประเทศในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ ได้มีนโยบายเร่งด่วนสั่งการให้กระทรวงแรงงานประสานงานกับหน่วยงาน

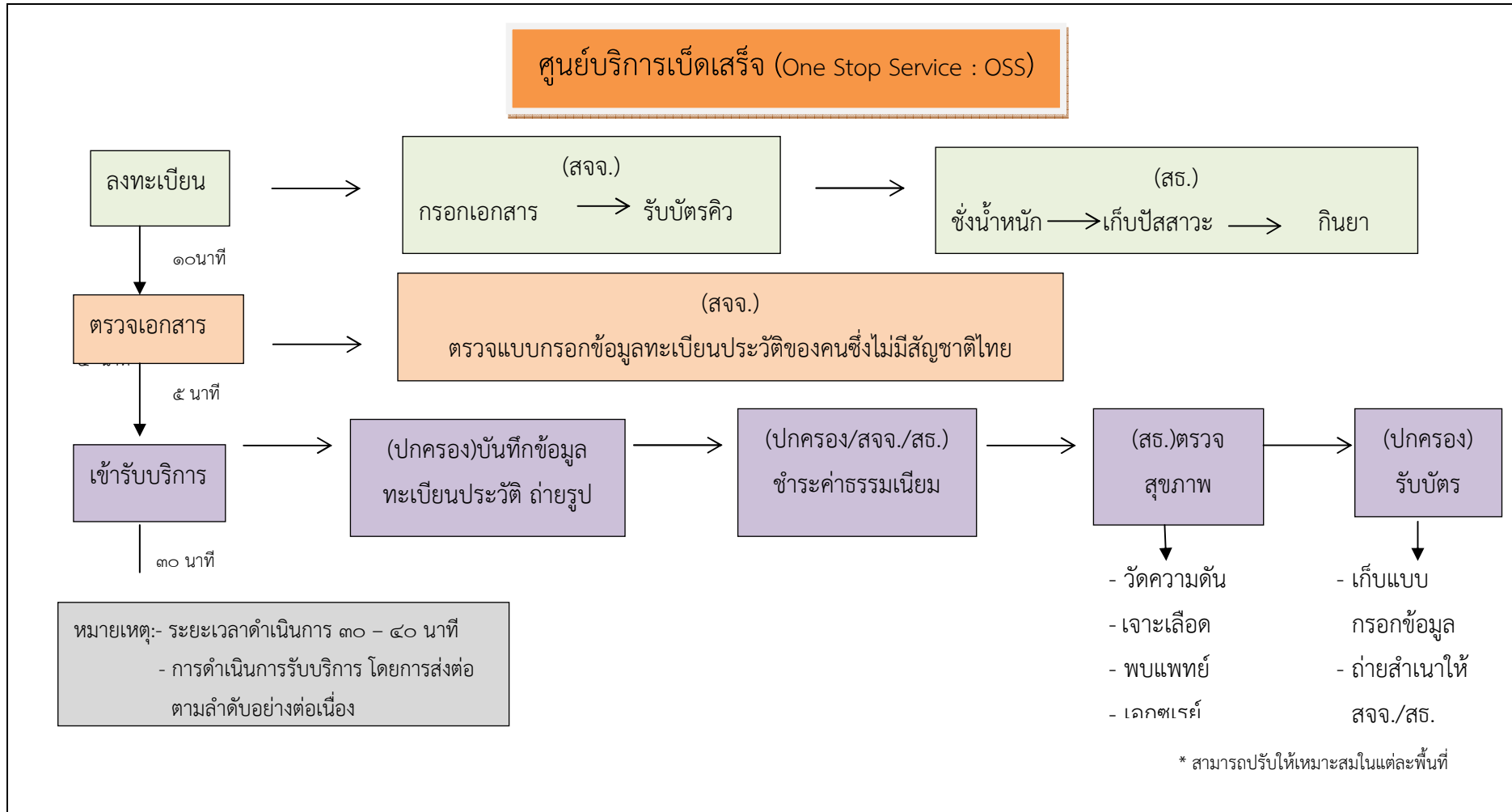
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจัดตั้ง “ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ” (One Stop Service หรือ OSS) ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อให้นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา มาจดทะเบียนจัดทำประวัติ ออกบัตรประจำตัว ตรวจสอบสุขภาพ ซ้ำประกันสุขภาพ และออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราว ซึ่งศูนย์บริการฯ มีขั้นตอนการดำเนินการที่สามารถลดการแสวงประโยชน์จากแรงงานและปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๓.๓.๑ นายจ้างเตรียมเอกสาร ได้แก่ แบบกรอกข้อมูลทะเบียนประวัติของ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/สำเนาทะเบียนบ้านนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็น บุคคลธรรมดา) หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล (กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล)

๓.๓.๒ นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวไปจดทะเบียนที่ศูนย์บริการจดทะเบียน แรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) พร้อมเอกสารที่เตรียมไว้โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตรวจ สุขภาพแรงงานต่างด้าวและเก็บปัสสาวะและกินยาเพื่อตรวจหาโรค เจ้าหน้าที่กรมการปกครองทำ ทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าว ถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือและออกบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนกับเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานกับ เจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน และค่าตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทั้งนี้ เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอน แรงงานต่างด้าวจะได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยบัตรด้านหน้าจะเป็น ข้อมูลกระทรวงมหาดไทย บัตรด้านหลังจะเป็นข้อมูลของกระทรวงแรงงาน (ใบอนุญาตทำงาน) และ สิทธิการรักษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข

๓.๓.๓ สถานะของแรงงานต่างด้าวหลังการจดทะเบียน กระทรวงแรงงานมี ข้อกำหนดให้แรงงานต่างด้าวที่มาจดทะเบียนภายใต้มาตรการคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราว ได้ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ และต้องเข้าสู่การตรวจ สัญชาติเพื่อการออกหนังสือเดินทางจากประเทศของตน อันจะนำไปสู่การได้รับอนุญาตทำงานตามที่ กำหนดต่อไป ซึ่งแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ต้องทำงานกับนายจ้างให้ตรงตามสถานที่และประเภทกิจการ ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน

แผนภาพที่ ๔-๑ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS)

๓.๓.๔ ผลการจดทะเบียนคนต่างด้าว ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ซึ่งเริ่มต้นและสิ้นสุด ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มิถุนายน – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ มีผลการจดทะเบียนทั้งสิ้น จำนวน ๑,๖๒๖,๒๓๕ คน

ตารางที่ ๔-๓ ผลการจดทะเบียนคนต่างด้าว ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
ระหว่างวันที่ ๒๖ มิถุนายน – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

นายจ้าง (ราย)	แรงงานต่างด้าว							
	แรงงานต่างด้าว				ผู้ติดตาม			
	รวม	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	รวม	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา
๓๑๕,๘๘๐	๑,๕๓๓,๖๗๕ (ร้อยละ ๙๔.๓๑)	๖๒๓,๖๔๘	๒๑๓,๖๘๙	๖๙๖,๓๓๘	๙๒,๕๖๐ (ร้อยละ ๕.๖๙)	๔๐,๘๐๑	๙,๑๕๐	๔๒,๖๐๙
	รวม ๑,๖๒๖,๒๓๕ คน (๑,๕๓๓,๖๗๕+๙๒,๕๖๐)							

๓.๓.๕ การดำเนินการตรวจสอบสัญชาติ

จากข้อมูลข้างต้น แรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว และกัมพูชา) มาขึ้นทะเบียน ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ระหว่างวันที่ ๒๖ มิถุนายน – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๖๒๖,๒๓๕ คน เป็นแรงงานต่างด้าว ๑,๕๓๓,๖๗๕ คน และผู้ติดตาม ๙๒,๕๖๐ คน ซึ่งกระทรวงแรงงานได้ประสานประเทศต้นทางแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว และกัมพูชา) เพื่อเร่งดำเนินการตรวจสอบสัญชาติแรงงานต่างด้าว

จากข้อมูล ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ มีนายจ้างแจ้งบัญชีรายชื่อแรงงานต่างด้าวเพื่อเข้ารับการตรวจสอบสัญชาติแล้ว จำนวน ๕๕๗,๕๐๕ คน ซึ่งสถานทูตเมียนมาแจ้งรายชื่อแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการตรวจสอบสัญชาติแล้ว จำนวน ๑๖,๓๙๔ คน และจากการที่เปิดให้แรงงานต่างด้าวกลุ่มดังกล่าวรับบัตรใหม่เพื่ออยู่อาศัยและทำงานในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ มีแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติมาขอรับบัตรใหม่ จำนวน ๑,๐๔๗,๖๓๕ คน จากนายจ้าง จำนวน ๑๗๗,๕๖๙ ราย

การติดตามการตรวจสอบสัญชาติแรงงานต่างด้าวเมียนมา โดยเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘ กระทรวงแรงงานของไทย และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมของเมียนมา ได้ร่วมจัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสดำเนินการตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน เพื่อติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนและตรวจสอบสัญชาติแรงงานเมียนมาในประเทศไทย พร้อมสร้างการรับรู้ร่วมกันเรื่องการจัดระบบแรงงานกับการขยายเวลาการตรวจสอบสัญชาติแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา และการดำเนินการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานประมงทะเล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘ ที่ให้ขยายระยะเวลาการอยู่อาศัยและอนุญาตการทำงานของแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติออกไป รวมถึงทบทวนและปรับแก้ไขบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๓.๔ การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม

เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแนวทางการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนามที่ลักลอบทำงาน จดทะเบียนเฉพาะแรงงานเวียดนามที่ถือหนังสือเดินทางและเข้าเมืองถูกกฎหมายครั้งสุดท้ายก่อนวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แต่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้สิ้นสุดแล้ว กำหนดให้แรงงานเวียดนามมารายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติ ตรวจสอบสุขภาพและซื้อประกันสุขภาพ และขออนุญาตทำงาน ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ระยอง นครพนม หนองคาย สงขลา และจังหวัดอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

โดยแรงงานเวียดนามจะได้รับการผ่อนผันให้อยู่และอนุญาตให้ทำงานได้เป็นเวลา ๑ ปี เฉพาะในงานบ้าน งานกรรมกรในกิจการก่อสร้าง พร้อมทั้งเห็นชอบให้มีการเจรจาระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลเวียดนามเพื่อจัดทำ MOU ในกิจการประมงและก่อสร้าง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานต่อไป ขณะนี้ยังไม่ได้มีการเปิดให้มีการจดทะเบียนแรงงานสัญชาติเวียดนาม เนื่องจากจะต้องรอให้มีการลงนาม MOU นำเข้าแรงงานเวียดนามก่อน ซึ่งมีกำหนดลงนามความร่วมมือนำเข้าแรงงานเวียดนามในการประชุม Joint Cabinet Retreat ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

๓.๕ การลดค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

เพื่อให้เกิดความประหยัดโปร่งใส และไม่ให้เป็นภาระค่าใช้จ่ายแก่แรงงานต่างด้าวมากเกินไป จนอาจถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือเกิดความเสียหายที่แรงงานต่างด้าวจะตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ และแรงงานหัทหนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ลดอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ

ตารางที่ ๔-๔ การลดค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

ที่	รายการค่าธรรมเนียม	อัตราเดิม	อัตราใหม่ (ศูนย์ oss)
๑	ค่าใบอนุญาตทำงาน	๑,๘๐๐ บาท	๙๐๐ บาท
๒	ค่าบัตร ทร.๓๘/๑	๘๐ บาท (เด็กอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี ๒๐ บาท)	
๓	ค่าตรวจสอบสุขภาพ	๖๐๐ บาท	๕๐๐ บาท (ต่ำกว่า ๗ ปี ไม่ต้องตรวจสอบสุขภาพ)
๔	ค่าประกันสุขภาพ	๒,๒๐๐ บาท	๑,๖๐๐ บาท (ต่ำกว่า ๗ ปี ๓๖๕ บาท)

*นอกจากนี้ยังมีการยกเว้นและลดค่าธรรมเนียมในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. กรณีที่เข้ามาตาม MOU หรือได้รับการพิสูจน์สัญชาติและมีหนังสือเดินทางคณะรัฐมนตรีได้มีมติ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ ให้ความเห็นชอบปลดค่าอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราจาก ๒,๐๐๐ บาท เหลือ

๒. อยู่ระหว่างการเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อของดเว้นการหักเงินค่าจ้างของลูกจ้างเพื่อนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งเดิมจัดเก็บอยู่ที่รายละ ๑,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอันกระทบต่อค่าครองชีพของลูกจ้างที่อาจเป็นสาเหตุให้ลูกจ้างไม่เข้าสู่กระบวนการขอรับใบอนุญาตทำงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ

๓.๖ การจัดระเบียบเรือประมงและแรงงานภาคประมง

๓.๖.๑ การจัดระเบียบแรงงานประมง

๓.๖.๑.๑ จัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมงจังหวัด รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมงเป็นโครงการนำร่องใน ๗ จังหวัด (สมุทรสาคร ระยอง ตราด ชุมพร สงขลา ระนอง และสตูล) โดยมีวัตถุประสงค์ในภารกิจ ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การจัดระเบียบแรงงาน ๒) การจัดระเบียบเรือประมง ๓) การคุ้มครองแรงงาน ๔) การตรวจปราบปราม จับกุม และดำเนินคดี และ ๕) การช่วยเหลือ เยียวยา พื้นฟูผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในกิจการ

ทั้งนี้ จากการประเมินสถานการณ์การจ้างงานในงานประมงทะเลในช่วงที่ผ่านมา กระทรวงแรงงานจึงมีแผนที่จะดำเนินการปรับและยกระดับบทบาทของศูนย์ประสานแรงงานประมงเป็นศูนย์บริหารจัดการแรงงานประมง และในปี ๒๕๕๘ ได้จัดตั้งให้ครอบคลุมทั้ง ๒๒ จังหวัด ติดชายฝั่งทะเล ได้แก่ (ได้แก่ ๑.ตราด ๒.จันทบุรี ๓.ระยอง ๔.ชลบุรี ๕. ฉะเชิงเทรา ๖.สมุทรปราการ ๗. สมุทรสาคร ๘. สมุทรสงคราม ๙. เพชรบุรี ๑๐.ประจวบคีรีขันธ์ ๑๑. ชุมพร ๑๒. สุราษฎร์ธานี ๑๓. นครศรีธรรมราช ๑๔. สงขลา ๑๕. ปัตตานี ๑๖. นราธิวาส ๑๗. ระนอง ๑๘. พังงา ๑๙. ภูเก็ต ๒๐. กระบี่ ๒๑. ตรัง และ ๒๒. จังหวัดสตูล) และภารกิจของศูนย์จะมุ่งหมายไปที่การยกระดับสภาพการจ้างในกิจการประมงให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณสุขและนานาชาติ จึงจะเน้นการบูรณาการการทำงานตรวจคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเลเป็นหลัก เพื่อให้แรงงานในภาคประมงได้รับการคุ้มครองที่ครอบคลุมและทั่วถึงให้มากที่สุด

๓.๖.๑.๒ การจดทะเบียนแรงงานประมง ภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญในการจัดระเบียบแรงงานประมง เพื่อให้มีข้อมูลการทำงานของแรงงานประมงที่ถูกต้องสามารถติดตาม ตรวจสอบ และให้ความคุ้มครองได้อย่างทั่วถึง ซึ่งประเทศไทยได้ดำเนินการจัดระเบียบแรงงานภาคประมงโดยการให้แรงงานต่างด้าวในภาคประมงมาจดทะเบียนกับภาครัฐของไทย โดยมีผลการจดทะเบียน ดังนี้

๑. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เห็นชอบแนวทางการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว กัมพูชา (เฉพาะกิจการประมงทะเล) โดยให้นายจ้างในกิจการประมงทะเลนำแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติเมียนมา ลาว กัมพูชาที่ลักลอบทำงานอยู่แล้วมาจดทะเบียน ปีละ ๒ ครั้ง โดยผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับไม่เกิน ๑ ปี ผลการดำเนินการจัดระบบแรงงานต่างด้าว ๒๒ จังหวัด ในกิจการประมงทะเล โดยได้พิจารณาอนุญาตทำงานให้แรงงานต่างด้าว (เมียนมา ลาว และกัมพูชา) แล้ว จำนวน ๑๒,๖๒๔ คน ดังนี้

ตารางที่ ๔-๕ การจดทะเบียนแรงงานประมง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

รายการ	แรงงานต่างด้าว(คน)			
	รวม	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา
ครั้งที่ ๑ (๒๕ กันยายน-๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖)	๖,๘๖๔	๒,๐๙๐	๑๓๖	๔,๖๓๗
ครั้งที่ ๒ (๓ มีนาคม -๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗)	๕,๑๐๕	๒,๑๐๕	๒๒	๓,๖๓๓
รวม	๑๒,๖๖๙	๔,๑๙๕	๑๕๘	๘,๓๑๖

๒. การจดทะเบียนภายใต้ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงาน

ต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จตามแนวทางของ คสช. มีแรงงานต่างด้าวมาจดทะเบียนเฉพาะกิจการประมง (๒๒ จังหวัดพื้นที่ ติดทะเล) ระหว่างวันที่ ๒๖ มิถุนายน - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๕๘,๕๐๘ คน ดังนี้

ตารางที่ ๔-๖ การจดทะเบียนภายใต้ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ
ตามแนวทางของ คสช.

เจ้าของเรือ/ นายจ้าง (ราย)	รวมเรือประมง (ลำ)	แรงงานต่างด้าว (คน)			
		รวม	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา
๖,๗๖๔	๘,๓๗๓	๕๘,๕๐๘	๓๐,๖๖๓	๑,๕๖๘	๒๖,๓๗๗

๓.๖.๒. การจัดระเบียบเรือประมง ภาครัฐมีความพยายามเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดระเบียบเรือประมงให้เข้าระบบได้อย่างถูกต้อง เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU Fishing) ได้มีการดำเนินการดังนี้

๓.๖.๒.๑. การจดทะเบียนเรือประมง

ภาครัฐมีความพยายามเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดระเบียบเรือประมงให้เข้าระบบได้อย่างถูกต้อง โดยกรมเจ้าท่า ได้ยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจเรือสำหรับเรือประมงขนาดไม่เกิน ๒๐ ตันกรอส ที่ขอรับใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทย และใบสำคัญรับรองการตรวจเรือเพื่อขอรับใบอนุญาตใช้เรือครั้งแรก และมีความพยายามที่จะจัดระเบียบเรือประมงให้เข้าระบบได้อย่างถูกต้อง โดยบูรณาการทำงานระหว่างกรมเจ้าท่าและกรมประมงในการออกหน่วยให้บริการเคลื่อนที่รับจดทะเบียนเรือประมง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมา ซึ่งส่งผลให้จำนวนเรือประมงที่มาจดทะเบียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยจากที่มีสถิติการจดทะเบียนเรือในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ จะมีเรือประมงมาจดทะเบียนเรือเพียงปีละ ๕๐๐-๖๐๐ ลำ และได้ปรับสูงขึ้นเป็นปีละ ๓,๐๐๐-๘,๐๐๐ ลำ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมาทำให้ในปัจจุบันมีสถิติเรือประมงทะเลที่

จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน ๔๖,๗๒๒ ลำ โดยมีสถิติเปรียบเทียบการจดทะเบียนตั้งแต่ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗ รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๙

ตารางที่ ๔-๗ การจดทะเบียนเรือประมง

ประเภทเรือ	ถึงปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	ปี ๕๓	ปี ๕๔	ปี ๕๕	ปี ๕๖	ปี ๕๗	รวม
กลประมงทะเล ลี้ก ชั้น ๑ ขนาด ๑๕๐ ตันกรอส ขึ้นไป	๔๖๐	๒๒	๒๘	๒๖	๑๙	๓๒	๓๐	๑๘	๖๓๕
กลประมงทะเล ลี้ก ชั้น ๒ ขนาด ๖๐-๑๕๐ ตัน กรอส	๒,๖๕๐	๔๓	๕๓	๔๕	๒๒	๓๑	๓๔	๓๑	๒,๙๐๙
กลประมงทะเล ชั้น ๑ ขนาด ๓๐-๖๐ ตัน กรอส	๔,๑๘๗	๒๔	๗๐	๑๓๑	๘๑	๖๒	๕๙	๑๐๒	๔,๗๒๖
กลประมงทะเล ชั้น ๒ ขนาด ๑๐-๓๐ ตัน กรอส	๖,๐๙๐	๑๙๓	๑๕๖	๔๖๓	๒๙๙	๒๒๕	๑๘๔	๓๙๘	๘,๐๐๘
กลประมงทะเล ชั้น ๓ ขนาดไม่ เกิน ๑๐ ตัน กรอส	๕,๒๖๕	๓๑๕	๓๒๔	๓,๑๑๑	๗,๗๖๔	๗,๑๔๔	๒,๘๒๔	๓,๖๙๗	๓๐,๐๔๔
รวม	๑๘,๖๖๒	๕๙๗	๖๓๑	๓,๗๗๖	๘,๑๘๕	๗,๔๙๔	๓,๑๓๑	๔,๒๔๖	๔๖,๗๒๒

ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๗ มีผลการออกหน่วยเคลื่อนที่จดทะเบียนเรือประมงให้เป็นเรือที่ถูกต้องตามกฎหมาย รมรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของเรือนำเรือเข้ามาสู่ระบบทะเบียนเรือโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และประโยชน์ในการจดทะเบียนเรือและต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือ เพื่อให้สามารถติดตามตรวจสอบและให้ความคุ้มครองแรงงานที่ทำงานในเรือประมงได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้นจำนวน ๒๒๙ ครั้ง มีเรือประมงจดทะเบียนใหม่จำนวน ๓,๓๑๖ ลำ และต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือ จำนวน ๘,๓๕๕ ลำ

๓.๖.๒.๒. การพัฒนาฐานข้อมูลของเรือประมงและแรงงานประมง
รัฐบาลได้ดำเนินการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของเรือประมงและแรงงานประมง ภายใต้การบูรณาการ
ทำงานของ ๗ หน่วยงาน ได้แก่ กรมประมง กรมเจ้าท่า กรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(กองบังคับการตำรวจน้ำ) กองทัพเรือ กรมการจัดหางาน และกรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าว ประกอบด้วย ข้อมูลเจ้าของเรือประมงทะเลเบียนเรือใบอนุญาตใช้เรือขนาดของเรือ อาชญาบัตร/ใบอนุญาตการทำประมง และข้อมูลของแรงงานรวมถึงข้อมูลผลของการตรวจเรือและแรงงานประมง โดยขณะนี้มีการทดสอบการใช้ระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลในระดับปฏิบัติงานในบางจังหวัดชายทะเลเป็นที่เรียบร้อยแล้วพร้อมได้มีการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อรองรับการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลดังกล่าว และมีความพร้อมสำหรับการนำไปใช้ดำเนินการเพื่อให้มีความครอบคลุม ๒๒ จังหวัดชายฝั่งทะเลภายในไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๘ ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้สำหรับบูรณาการการตรวจตราเรือประมงและแรงงานประมงเพื่อป้องกันการค้ำมนุษย์ต่อไป

๓.๖.๒.๓. การจัดระเบียบเรือประมงนอกน่านน้ำ กรมประมงอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อของเรือประมงไทยที่ทำการประมงนอกน่านน้ำ ทั้งในลักษณะการขอใบอนุญาตทำ การประมงในน่านน้ำต่างประเทศและการทำประมงร่วมกับต่างประเทศรวมถึงข้อมูลเรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่ดำเนินการขนถ่ายสัตว์น้ำจากเรือประมงนอกน่านน้ำมายังท่าเรือของไทยซึ่งมักจะมีการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสับเปลี่ยนแรงงานประมงไป-กลับจากฝั่งไปยังเรือประมงนอกน่านน้ำ โดยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์สำหรับใช้ในการวางมาตรการควบคุมเรือประมงนอกน่านน้ำไทยไม่ให้มีการทำ ประมง IUU ตลอดจนสามารถใช้ในการป้องกันและ/หรือป้องปรามการค้ำมนุษย์ของแรงงานบนเรือประมงนอกน่านน้ำอีกด้วย

๓.๖.๒.๔. การควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมง และคุ้มครองแรงงานประมงภายใต้แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำประมง IUU ของไทย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมประมง ซึ่งมีแผนดำเนินการตั้งแต่มกราคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไปในการดำเนินการด้านการควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมงที่สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ภายใต้กรอบกฎหมายตามพระราชบัญญัติการประมงฉบับใหม่ซึ่งกรมประมงได้ดำเนินการแก้ไขและพัฒนาให้สาระบทกฎหมายเป็นปัจจุบันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยความช่วยเหลือจาก FAO ได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียหลายครั้งจนการพัฒนาแล้วเสร็จและได้นำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาจนได้รับการเห็นชอบในพระราชบัญญัติการประมง เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๘ ซึ่งจะมีผลใช้บังคับได้เมื่อพ้นกำหนด ๖๐ วัน นับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการประมงฉบับใหม่จะช่วยให้เกิดการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ในภาคประมงได้เป็นอย่างดีโดยสาระตามร่างพระราชบัญญัติการประมงได้กำหนดให้อำนาจแก่รัฐมนตรีในการออกประกาศเพื่อกำหนดมาตรการในการติดตามการป้องกัน และการตรวจสอบการทำประมง

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำประมง IUU ของไทยจะมีรายละเอียดการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๑. การกำหนดให้เรือประมงไทยขนาดตั้งแต่ ๓๐ ตันกรอสขึ้นไป ติดตั้งระบบติดตามตำแหน่งเรือ เพื่อให้กรมประมงสามารถติดตามและทราบตำแหน่งของเรือประมงลำดังกล่าว

ได้โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการควบคุมและติดตามตำแหน่งเรือประมงที่กรุงเทพฯ ๑ แห่ง และในภูมิภาค ๑๕ แห่ง เพื่อทำหน้าที่รับสัญญาณและติดตามตำแหน่งเรือประมงดังกล่าวได้ ซึ่งจะทำให้สามารถควบคุมเฝ้าระวังและป้องกันการทำประมง IUU ของเรือประมงไทยที่ทำการประมงทั้งในและนอกน่านน้ำไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยติดตามแรงงานบนเรือประมงอันเป็นการช่วยป้องปรามการใช้แรงงานที่ไม่ถูกต้องบนเรือประมงได้อีกทางหนึ่ง โดยจะสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

๒. การจัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า-ออกของเรือประมง จำนวน ๒๖ ศูนย์
ครอบคลุมพื้นที่ ๒๒ จังหวัด ชายทะเล เพื่อทำหน้าที่ตรวจตราเรือประมงไทยขนาด ๓๐ ตันกรอสขึ้นไป ที่เข้า-ออกจากท่าเรือ มีการตรวจสอบทะเบียนเรือใบอนุญาตทำการประมงการรายงานสัตว์น้ำที่จับขึ้นท่ารวมทั้งสนับสนุนการตรวจสอบความถูกต้องของแรงงานบนเรือประมงโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีการตรวจสอบสัญญาจ้างเป็นต้นโดยจะสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

๓.๗. การตรวจป้องปรามเพื่อลดความเสี่ยงการค้ามนุษย์

เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดการกระทำ ผิดในคดีการบังคับใช้แรงงานและการค้ามนุษย์รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญกับการตรวจป้องปรามโดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกตรวจในพื้นที่/กิจการกลุ่มเสี่ยง หากพบสถานประกอบการฝ่าฝืนกฎหมายที่เชื่อได้ว่าเข้าข่ายค้ามนุษย์ให้ใช้มาตรการปิดสถานประกอบการชั่วคราวและถ้าพบเจ้าหน้าที่รัฐประพฤตินิชอบหรือเข้าไปเกี่ยวข้องจะลงโทษทั้งวินัยและอาญาอย่างเด็ดขาด

ตารางที่ ๔-๘ การตรวจป้องปรามเพื่อลดความเสี่ยงการค้ามนุษย์

ที่	รายการ	รายละเอียด
๑.	มาตรการ ๕ ตรวจ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	
	- ตรวจเยี่ยม	เพื่อเป็นการป้องกันมิให้หญิงต่างด้าวโดยเฉพาะสัญชาติลาวต่ำกว่า ๑๘ ปี ซึ่งพบว่ามีการใช้หนังสือเดินทางที่ข้อมูลอายุสูงกว่าอายุจริงเข้ามาในประเทศไทย จึงให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกตรวจเยี่ยมคนต่างชาติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความรู้สึกปลอดภัยในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ โดยหากมีการตรวจพบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติคนใดมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้นำส่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป
	- ตรวจสอบ	เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ต้องตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือถูกบังคับใช้แรงงานจึงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจสอบสถานที่เสี่ยง หากพบเด็กหรือเด็กถูกใช้แรงงานหรือบังคับใช้แรงงานให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เช่น หากเป็นเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ อาจนำ ส่งให้บิดา มารดา หรือส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองตามกฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบด้วยว่าเด็กที่ตรวจพบดังกล่าวเป็นเด็กที่มีการแจ้งหายไว้หรือไม่

ตารางที่ ๔-๘ การตรวจป้องปรามเพื่อลดความเสี่ยงการค้ำมนุษย์ (ต่อ)

ที่	รายการ	รายละเอียด
	- ตรวจค้น	เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีสถานที่เสี่ยงในการเกิดปัญหาการค้ำมนุษย์จึงให้มีการตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับคดีค้ำมนุษย์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดเป็นเป้าหมายเข้าทำการตรวจค้นโดยมุ่งเน้นรวบรวมพยานหลักฐานดำเนินคดีกับขบวนการค้ำมนุษย์ทั้งขบวนการ และหากพบเด็กในสถานที่ดังกล่าวให้พิจารณาจัดให้มีการคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้นหรือดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
	- ตรวจจับ	เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ ขบวนการค้ำมนุษย์ ทั้งที่มีการดำเนินคดีไว้แล้วและที่ยังมิได้มีการดำเนินคดีมีโอกาสในการกระทำผิด จึงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจ สืบสวนขยายผลจับกุมขบวนการค้ำมนุษย์ให้ครบทุกขบวนการและบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดให้ครบทุกตัวตามกฎหมายรวมทั้งให้รวบรวมหมายจับคดีค้ำมนุษย์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบแล้วกำหนดเป็นเป้าหมายในการระดมจับกุมครั้งนี้ มีผลการตรวจค้นสถานที่เสี่ยง รวม ๙,๕๐๖ แห่ง จำนวน ๑๑๖,๖๗๙ ครั้ง มีการตรวจแรงงานต่างด้าว ๑๓๐,๕๕๕ คน ตรวจแรงงานไทย ๖๐,๓๔๑ คน มีการจับกุมตามหมายจับ ๔๔ ราย พบผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ๗๙ คน พบเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๑๓ คน เป็นเด็กที่แจ้งหาย จำนวน ๑ คน มอบตัวให้พ่อแม่ ๑ คน
๒.	มาตรการตรวจบุคคลเข้า - ออกราชอาณาจักร โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	
	- ตรวจและสัมภาษณ์บุคคลที่เดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร - ตรวจตามแผนปราบปรามแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง	กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการตรวจและสัมภาษณ์บุคคลที่เดินทาง เข้า-ออกราชอาณาจักรเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องไม่ทำให้บุคคลที่กำลังเดินทางมีความรู้สึกถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเสรีภาพในการเดินทางมีการตรวจสอบคนไทยตามบัญชีผู้โดยสารล่วงหน้า เพื่อสุ่มตรวจและสัมภาษณ์เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ตรวจสอบอายุตัวกับอายุหนังสือเดินทางของคนต่างด้าวที่เป็นผู้หญิงต่างด้าว ๓ สัญชาติ ว่ามีความใกล้เคียงหรือไม่ หากแตกต่างอย่างชัดเจนและพบว่าเดินทางเข้ามาเพื่อค้าประเวณีขอทานหรือทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ปฏิเสธการเข้าเมือง ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีการดำเนินการปฏิบัติตามแผนปราบปรามแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เพื่อจับกุมผลักดันส่งกลับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตลอดจนดำเนินการกำหนดมาตรการป้องกันปราบปราม เพื่อมิให้แรงงานต่างด้าวลักลอบหลบหนีกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีกและเพื่อเป็นการป้องกันมิให้แรงงานต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีผลการจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย จำนวน ๒๑๙,๓๓๖ คน และมีการผลักดันส่งกลับคนต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักร รวม ๓๔๓,๖๘๘ คน

ตารางที่ ๔-๘ การตรวจป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงการค้ามนุษย์ (ต่อ)

ที่	รายการ	รายละเอียด
๓.	มาตรการตรวจร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมประมง กรมเจ้าท่า	
	<p>- ชุดตรวจปฏิบัติการตามคำสั่ง คสช. ที่ ๑๐๐/๒๕๕๗ และ ๑๐๑/๒๕๕๗</p> <p>- ตรวจแรงงานในกิจการประมงทะเลบนฝั่ง/หรือในเรือประมงทะเล โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และการตรวจร่วมของทีมสหวิชาชีพ</p> <p>- การบูรณาการตรวจสภาพการจ้างและการทำงาน กิจการประมงทะเลในเรือประมงทะเลในพื้นที่สงขลาและตรัง โดยการตรวจร่วมของทีมสหวิชาชีพ</p>	<p>เร่งรัดการดำเนินการตามนโยบาย คสช. เพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์โดยจัดชุดตรวจปฏิบัติการในช่วงระหว่าง</p> <p>๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ - ๖ มกราคม ๒๕๕๘ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>- ชุดตรวจปฏิบัติการตามคำสั่ง คสช. ที่ ๑๐๐/๒๕๕๗ ได้ตรวจสอบการทำงานของแรงงานต่างด้าวในกรุงเทพมหานคร โดยตรวจสอบสถานประกอบการ ๖๕ แห่ง แรงงานต่างด้าว ๙๙๒ คน ดำเนินคดีนายจ้าง/สถานประกอบการ ๖ ราย ดำเนินคดีแรงงานต่างด้าว ๔๔ คน (เมียนมา ๑๕ คน กัมพูชา ๑๔ คน ลาว ๕ คน และชาติอื่นๆ เช่น เวียดนาม อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ ๓๐ คน)</p> <p>- ชุดตรวจปฏิบัติการตามคำสั่ง คสช. ที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ ได้ตรวจสอบการทำงานของแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ภูมิภาคโดยตรวจสอบสถานประกอบการ ๓๒๗ แห่ง แรงงานต่างด้าว ๙,๓๔๑ คน ดำเนินคดีนายจ้าง/สถานประกอบการ ๒๖ ราย ดำเนินคดีแรงงานต่างด้าว ๑๘๒ คน (เมียนมา ๘๓ คน กัมพูชา ๔๔ คน ลาว ๑๕ คน และชาติอื่นๆ เช่น เวียดนาม อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ ๔๐ คน)</p> <p>เน้นตรวจในพื้นที่ ๒๒ จังหวัด ติดชายทะเลมีการตรวจสถานประกอบการ โดยแยกเป็นตรวจเรือ ๖๙๖ ลำ ลูกจ้าง ๑๐,๔๒๖ คน ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ๔ ลำโดยได้แนะนำให้ปฏิบัติให้ถูกต้องและออกหนังสือเชิญพบและตรวจสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง ๖๖๗ แห่ง/ลูกจ้าง ๓๙,๑๘๑ คน ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ๕ แห่ง ลูกจ้างเกี่ยวข้อง ๑๗๕ คน ออกคำสั่งให้ปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ๕ แห่ง (ข้อมูลตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗)</p> <p>มีผลการตรวจรวม ๕๓ ลำ ลูกจ้าง ๖๙๙ คน ซึ่งที่จังหวัดตรัง พบการกระทำผิด ๑ ราย ในข้อหาใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ๑ คน และไม่แจ้งการใช้แรงงานเด็กอายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี ๒ คน ซึ่งได้แจ้งความดำเนินคดีกับนายจ้าง และประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป นอกจากนั้นพนักงานตรวจแรงงานได้มีการแนะนำ เรือที่ไม่มีเอกสารการจ่ายค่าจ้างทะเบียนลูกจ้าง ให้จัดทำเอกสารดังกล่าวไว้เพื่อพร้อมตรวจสอบ</p>

ตารางที่ ๔-๘ การตรวจป้องปรามเพื่อลดความเสี่ยงการค้ำมนุษย์ (ต่อ)

ที่	รายการ	รายละเอียด
๔.	มาตรการตรวจแรงงานโดยกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	
	- ตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์	เน้นตรวจกลุ่มเสี่ยง เช่น สถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานเด็กแรงงานต่างด้าว สถานประกอบการขนาดเล็ก เพื่อคุ้มครองแรงงานให้เข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย มีผลการตรวจรวม ๔๖,๓๑๓ แห่ง ลูกจ้าง ๑,๕๐๘,๗๓๐ คน ในจำนวนนี้เป็น การตรวจคุ้มครองแรงงานต่างด้าว จำนวน ๘๔,๕๐๓ คน (พม่า ๗๐,๐๒๑ คน ลาว ๒,๘๖๙ คน กัมพูชา ๑๐,๓๗๖ คน) สัญชาติอื่นๆ จำนวน ๑,๒๓๗ คน ซึ่งเป็นการตรวจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยเจ้าหน้าที่ได้มีการออกคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ๑,๓๑๖ แห่ง ดำเนินคดีชั้นพนักงานสอบสวน ๖๕๖ แห่ง ทั้งนี้เป็นการดำเนินคดีข้อหาจ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี เป็นลูกจ้าง ๙ แห่ง (ข้อมูลตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖-๓๐ กันยายน ๒๕๕๗)
๕.	มาตรการตรวจลาดตระเวนโดยกองทัพเรือ	
	- การลาดตระเวนและตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด	ดำเนินการสกัดกั้นการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าว ๓,๒๒๕ คน รวมทั้งดำเนินการตรวจเยี่ยม/ตรวจค้นเรือประมงทะเล จำนวน ๑,๓๒๑ ครั้ง เพื่อเป็นการป้องกันการถูกนำไปสู่การตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์
๖.	มาตรการตรวจสอบเรือประมง โดยกระทรวงคมนาคม กรมเจ้าท่า	
	- ตรวจสอบเรือประมง คนทำงานบนเรือและอุปกรณ์การทำงาน	เป็นการตรวจเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมเจ้าท่า เพื่อกำกับดูแลและตรวจตราการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในพื้นที่ ๒๒ จังหวัดชายทะเลมีการออกตรวจตราการเดินเรือตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ เช่น การตรวจใบอนุญาตใช้เรือ การตรวจประกาศนียบัตรผู้ควบคุมเรือและเครื่องจักรโดยได้มีการตรวจเรือ จำนวน ๖๑๒ ลำพบการกระทำความผิดตามกฎหมายเดินเรือเช่น ควบคุมเรือโดยไม่มีประกาศนียบัตร หรือประกาศนียบัตรสิ้นอายุไม่เก็บใบประกาศนียบัตรไว้ในเรือใช้เรือก่อนได้รับใบอนุญาตใช้เรือหรือใบอนุญาตใช้เรือสิ้นอายุไม่เก็บใบอนุญาตใช้เรือไว้ในเรือ ใช้เรือผิดจากเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตเป็นต้น จำนวน ๑๑๗ ลำ

๓.๘ การยกระดับการคุ้มครองแรงงาน

๓.๘.๑ มาตรการคุ้มครองลูกจ้างเด็กทำงาน โดยดำเนินการจัดทำ MOU ร่วมกับผู้ประกอบการประมง สิ่งทอ อ้อย/น้ำตาล เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ไม่ใช้แรงงานเด็กใน supply chain ทั้งหมด ๑๑๙ แห่ง ลูกจ้าง ๓,๐๗๕ คน รวมทั้งเตรียมดำเนินการสำรวจการทำงานของเด็กในกิจการกลุ่มเสี่ยง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและเป็นการแสดงข้อมูลที่แท้จริง ของสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในประเทศไทยขณะเดียวกันมีมาตรการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการราย

ใหญ่ได้ใช้มาตรการควบคุมผู้ประกอบการรายย่อยที่รับช่วงงาน ให้ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานอย่างเคร่งครัด รวมทั้งส่งเสริมให้จัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็ก เพื่อป้องกันปัญหาเด็กติดตามพ่อแม่ไปในสถานที่ทำงาน ทั้งนี้ในกรณีที่พนักงานตรวจแรงงานตรวจพบการใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย จะพิจารณาดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดทันที โดยที่ผ่านมาได้ดำเนินการตรวจคุ้มครองแรงงานในสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กทำงาน จำนวน ๑,๒๖๔ แห่ง/๔,๐๑๔ คน เพื่อเป็นการคุ้มครองและตรวจสอบว่าสถานประกอบกิจการได้ปฏิบัติถูกต้องและเป็นไปตามเงื่อนไขของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

๓.๘.๒ การรับรองมาตรฐานแรงงานไทย (Thai Labour Standard : TLS ๘๐๐๑ - ๒๐๑๐) กระทรวงแรงงานประกาศใช้มาตรฐานแรงงานไทย ซึ่งเป็นการจัดทำมาตรฐานที่ยึดหลักการสากล และสอดคล้องกับกฎหมายแรงงานในทุกๆ ด้านที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นกฎหมายคุ้มครองแรงงานกฎหมายแรงงานสัมพันธ์กฎหมายความปลอดภัยในการทำงานรวมทั้งสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศโดยผู้ประกอบการต้องผ่านการตรวจประเมิน โดยผู้ตรวจประเมินภาครัฐหรือภาคเอกชนภายใต้การกำกับของคณะกรรมการพิจารณาให้การรับรอง จึงถือเป็นหลักประกันสูงสุดว่าผู้ประกอบการจะดำเนินกิจการโดยปราศจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ ปัจจุบันมีสถานประกอบกิจการที่อยู่ในระบบ TLS ๘๐๐๑ - ๒๐๑๐ จำนวน ๘๓๑ แห่ง

๓.๘.๓ การจัดทำแนวทางปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practices: GLP) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมประมง สมาคมผู้ค้าภาคเอกชน และองค์การแรงงานระหว่างประเทศได้จัดทำ GLP โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแปรรูปกุ้ง และอาหารทะเลมีแนวปฏิบัติที่ดีด้านแรงงาน ทั้งนี้ GLP มีข้อกำหนดที่สำคัญ เช่น การไม่ใช้แรงงานเด็กการไม่ใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ ทั้งนี้เมื่อผู้ประกอบการดำเนินการตามข้อกำหนด GLP ครบถ้วน จะสามารถต่อยอดโดยการยื่นขอการรับรอง TLS ๘๐๐๑ - ๒๐๑๐ ระดับพื้นฐาน ปัจจุบันมีสถานประกอบกิจการลงนามแสดงความจำ นงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐาน GLP แล้วจำนวน ๑๗๘ แห่ง และเข้าสู่หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อนำ GLP ไปปฏิบัติใช้ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๖ โดยเป็นสถานประกอบกิจการแปรรูปเบื้องต้น จำนวน ๘๑ แห่ง และโรงงานแปรรูปกุ้ง และอาหารทะเล จำนวน ๗๓ แห่ง ได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน GLP ภายในสถานประกอบกิจการและจะมีขบวนการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนดังกล่าว เพื่อให้มีการปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะสมตามข้อปฏิบัติของ GLP

๓.๘.๔ การเรียกร้องสิทธิประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยการรับและวินิจฉัยคำ ร้องที่ลูกจ้างได้ยื่นต่อพนักงานตรวจแรงงาน พนักงานตรวจแรงงานได้ออกคำสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้าง จำนวน ๒,๑๙๒ คำสั่ง และมีการดำเนินคดี กรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน ๑๒๔ คดี โดยสามารถดำเนินการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้แก่ลูกจ้าง จำนวน ๑๕,๔๒๐ คน มีมูลค่าเงิน ๓๕๒,๙๓๙,๔๗๘ บาท ในจำนวนนี้แบ่งออกเป็นแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา จำนวน ๑,๓๗๘ คน มีมูลค่าเงิน ๒๐,๖๑๙,๒๓๕.๕๓ บาท สัญชาติลาว

จำนวน ๕๗ คน มีมูลค่าเงิน ๒,๖๓๖,๕๓๘.๙๙ บาท สัญชาติกัมพูชา จำนวน ๑๔๔ คน มีมูลค่าเงิน ๑,๐๘๑,๑๙๑.๐๐ บาท ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อให้ลูกจ้างได้รับสิทธิประโยชน์ดังกล่าวเป็นการลดความเสี่ยงของสถานการณ์แรงงานบังคับ เนื่องจากการไม่จ่ายค่าจ้างเป็นตัวบ่งชี้ว่าอาจเป็นภาวะแรงงานบังคับ (ข้อมูลตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖-๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗)

๓.๙ การส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน

๓.๙.๑ บริการสายด่วนพร้อมล่ามแปลภาษา จัดทำสายด่วนคุ้มครองแรงงาน หมายเลข ๑๕๕๖ เพื่อเป็นช่องทางในการร้องเรียนให้คำปรึกษาทางกฎหมายรวมทั้งจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์และตอบปัญหาแรงงานต่างด้าวผ่านสายด่วน ๑๖๙๔ โดยมีล่ามแปลภาษา ทั้งภาษาอังกฤษ กัมพูชา ลาว และเมียนมา ในช่วงกรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗ มีจำนวนผู้ใช้บริการ ๗๙,๗๙๖ สาย

๓.๙.๒ ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองแรงงานในระบบและแรงงานต่างด้าว โดยแรงงานในระบบ มีกลุ่มเป้าหมายคือลูกจ้างในสถานประกอบการที่เคยผ่านหลักสูตรการเป็นเครือข่ายการคุ้มครองแรงงานมาแล้วส่วนแรงงานต่างด้าวมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยแรงงานต่างด้าว หรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนมากวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกเครือข่ายการคุ้มครองแรงงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานการใช้แรงงานเด็กแรงงานบังคับการค้ำมนุษย์ โดยสามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่นายจ้าง ลูกจ้าง และแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นมีการใช้แรงงาน/แรงงานเด็กที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเครือข่ายการคุ้มครองแรงงานให้ดียิ่งขึ้นซึ่งผลการดำเนินงานได้เครือข่ายการคุ้มครองแรงงานในระบบ จำนวน ๑๓,๕๓๔ คน เครือข่ายแรงงานต่างด้าว จำนวน ๒,๘๐๗ คน

๓.๙.๓ นำร่องพัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในประเทศไทย (CLM: Child labour Monitoring) โดยเป็นระบบการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายและองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชนให้เกิดการเฝ้าระวัง และชี้ตำแหน่งแหล่งที่มีการใช้แรงงานเด็ก และประสานเครือข่ายในลักษณะสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือเด็กในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที โดยนำร่องในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดสงขลา

๔. ด้านปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

ได้ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ำมนุษย์ด้านแรงงานให้ทันสมัยและสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๔.๑ ออกกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. ๒๕๕๗ (มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๔.๑.๑ ขยายการคุ้มครองแรงงานในเรือประมง ตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานให้ครอบคลุมมากขึ้น มีสาระสำคัญให้คลุมถึงเรือประมงทุกลำที่มีลูกจ้างแม้เพียง ๑

คน และมีรายละเอียดอื่นๆ ในการคุ้มครองแรงงานในระดับมาตรฐานสากลโดยมีรายละเอียดเปรียบเทียบในสาระสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ ๔-๙ เปรียบเทียบกฎกระทรวงฉบับ ๑๐ กับกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงาน
ประมง ทะเล (ฉบับใหม่)

ที่	รายการ	กฎกระทรวงแรงงาน ฉบับที่ ๑๐ (ฉบับเดิม)	กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงาน ประมงทะเล (ฉบับใหม่)
๑.	นายจ้าง	เจ้าของเรือประมงซึ่งยอมให้บุคคลอื่นใช้เรือประมงซึ่งยอมให้บุคคลอื่นใช้เรือประมงทำงานเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ ไม่รวมถึงเจ้าของเรือที่ให้เช่าเรือเพื่อประกอบกิจการโดยตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผู้ตกลงรับลูกจ้างเข้ามาทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้และหมายถึง ๑. ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทน ๒. นายจ้างเป็นนิติบุคคลให้รวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ๓. ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้กระทำการแทนนิติบุคคล
๒.	ค่าจ้าง	ส่วนแบ่งที่นายจ้างตกลงจ่ายให้แก่ลูกจ้างตามมูลค่าของสัตว์น้ำที่จับได้	ค่าจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและให้หมายความรวมถึงเงินส่วนแบ่งที่นายจ้างตกลงจ่ายให้แก่ลูกจ้างตามมูลค่าของสัตว์น้ำที่จับได้
๓.	อายุ	อายุ ๑๖ ปีขึ้นไป เว้นแต่อายุ ๑๕ ปี แล้วมีพ่อแม่ ผู้ปกครองทำงานในเรือหรือพ่อแม่ ผู้ปกครองยินยอมให้เด็กนั้นทำงานเป็นหนังสือ	อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป
๔.	เวลาพัก	ไม่ได้กำหนดไว้	ให้มีเวลาพักไม่น้อยกว่า ๑๐ ชม. ภายในระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมง หรือ ๗๗ ชั่วโมง ภายในระยะเวลา ๗ วัน กรณีฉุกเฉิน นายจ้างอาจให้ลูกจ้างทำงานในเวลาพักได้ แต่ต้องจัดเวลาพักชดเชยให้โดยเร็ว และให้จัดทำหลักฐานเวลาพักไว้
๕.	ทะเบียนลูกจ้าง	จัดทำเมื่อมีลูกจ้างตั้งแต่ ๒๐ คน ขึ้นไป	จัดทำเมื่อมีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐ คน ขึ้นไป
๖.	สัญญาจ้าง	ไม่ได้กำหนด	กำหนดให้ทำสัญญาจ้างงานตามแบบที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนด

๔.๒ ออกกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๗

(มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองแรงงานในภาคเกษตรกรรม สาระสำคัญสรุปดังนี้

เนื่องจากกฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้นายจ้างอาจจ้างลูกจ้างอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีบริบูรณ์ทำงานในช่วงระยะเวลาโรงเรียนปิดภาคเรียนหรือนอกเวลาเรียนได้ในงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยหรือเป็นงานที่ไม่ขัดต่อการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กโดยได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก ประกอบกับบังคับใช้มาเป็นเวลานานไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มุ่งเน้นในการคุ้มครองแรงงานซึ่งเป็นเด็ก ตลอดจนบทบัญญัติดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ อนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๓๘ ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างงานได้ ค.ศ. ๑๙๗๓ และอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๒ ว่าด้วยการห้ามและการปฏิบัติโดยฉันทันเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. ๑๙๙๙ ที่กำหนดอายุขั้นต่ำของแรงงานทั่วไปตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป นอกจากนี้ ยังมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ บางมาตราที่นำมาใช้บังคับตามกฎหมายกระทรวง สมควรแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวและกำหนดให้นายจ้างจัดเวลาพักให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยกมาตรฐานการคุ้มครองลูกจ้างซึ่งเป็นแรงงานเด็กในงานเกษตรกรรมให้มีมาตรฐานการคุ้มครองสอดคล้องกับอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ รวมทั้งเป็นมาตรการการป้องกันและแก้ไขการค้ำมนุษย์ซึ่งเป็นนโยบายหลักที่สำคัญของรัฐบาล

กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อทำหน้าที่ศึกษารวบรวมข้อมูลและเสนอแนะความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าว โดยได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งได้รับสนับสนุนให้แก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงฯ โดยเฉพาะที่ยกเลิกข้อกำหนดที่ให้นายจ้างอาจจ้างลูกจ้างอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีบริบูรณ์ทำงาน

สาระสำคัญของร่างกฎกระทรวง

๑. ให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยยกเลิกข้อกำหนดที่ให้นายจ้างอาจจ้างลูกจ้างอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีบริบูรณ์ทำงานในช่วงระยะเวลาโรงเรียนปิดภาคเรียนหรือนอกเวลาเรียนได้ในงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หรือเป็นงานที่ไม่ขัดต่อการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก โดยกำหนดให้ห้ามมิให้นายจ้างจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปีทำงาน ทั้งนี้ สอดคล้องกับมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๓๘ ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างงานได้ ค.ศ. ๑๙๗๓ ซึ่งกำหนดอายุขั้นต่ำของแรงงานทั่วไปตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป

๒. กำหนดให้งานเกษตรกรรมซึ่งมิได้จ้างลูกจ้างตลอดปีและมีได้ให้ลูกจ้างทำงาน ในลักษณะที่เป็นงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากงานดังกล่าว ให้นายจ้างปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในบางเรื่อง เช่น

๒.๑ ห้ามนายจ้างเรียกรับหลักประกันจากลูกจ้าง

๒.๒ ห้ามนายจ้างหรือผู้ซึ่งเป็นหัวหน้างานกระทำการล่วงเกินหรือคุกคามทางเพศ ต่อลูกจ้าง

๒.๓ ห้ามนายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปีทำงาน

๒.๔ นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุดเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง

๒.๕ ห้ามมิให้นายจ้างหักค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุด เว้นแต่ที่กฎหมายกำหนดเป็นต้น ส่วนกรณีที่นายจ้างจ้างลูกจ้างทำงานเกษตรกรรมตลอดปีให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งฉบับ

๓. กำหนดการคุ้มครองลูกจ้างที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ เป็นการเฉพาะ เช่น การจัดวันหยุดพักผ่อนประจำปีไม่น้อยกว่า ๓ วันเมื่อทำงานครบ ๑๘๐ วันและ ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยเท่าที่ป่วยจริง โดยได้รับค่าจ้างไม่เกินสิบห้าวัน รวมทั้งให้นายจ้างจัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง เช่น น้ำดื่มที่פקอาศัย

๔.๓ จัดทำร่างพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ สภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบในหลักการร่างฯ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างฯ ซึ่งได้มีการประชุมพิจารณาร่างฯ ขณะนี้อยู่ระหว่างวาระที่ ๒

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ

๑. กำหนดความหมายของกรณีที่เกี่ยวข้องกับแรงงานทางทะเล เช่น เรือ คนประจำเรือ เจ้าของเรือ ใบรับรองด้านแรงงานทางทะเล ใบประกาศการปฏิบัติด้านแรงงานทางทะเล เป็นต้น ให้เป็นบทนิยามเพื่อความสะดวกในการใช้บังคับกฎหมาย

๒. กำหนดให้การจ้างแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

๓. กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นรัฐมนตรีของกระทรวงที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตนเท่านั้น

๔. กำหนดให้นำจารีตประเพณีเกี่ยวกับการทำงานของคนประจำเรือ การเดินเรือทะเล และข้อกำหนดหรือมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแรงงานทางทะเลมาใช้บังคับ ในกรณีที่มีได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกำหนดให้หนี้เงินที่เจ้าของเรือต้องชำระเป็นหนี้ที่มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของเจ้าของเรือในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในมูลค่าภาษีอากรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ กำหนดให้ข้อพิพาทเกี่ยวกับแรงงานทางทะเลอยู่ในเขตอำนาจของศาลแรงงาน

๕. กำหนดห้ามเจ้าของเรือให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบหกปีบริบูรณ์ทำงานบนเรือ และกำหนดห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ทำงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือความปลอดภัย

๖. กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขออนุญาตจัดหางานกำหนดให้ผู้ขออนุญาตจัดหางานต้องวางหลักประกันเพื่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดหางาน และกำหนดห้ามผู้รับใบอนุญาตจัดหางานเรียกหรือรับค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากคนหางานเพื่อไปทำงานเป็นคนประจำเรือ

๗. กำหนดให้เจ้าของเรือจัดทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ โดยเก็บไว้บนเรือและให้ไว้กับคนประจำเรือ และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับคนประจำเรือเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมได้

๘. กำหนดกรณีคนประจำเรือเดินทางกลับ โดยให้เจ้าของเรือเป็นผู้ดำเนินการส่งกลับและออกค่าใช้จ่าย และกำหนดให้เจ้าของเรือจัดทำประกันภัยให้แก่คนประจำเรือทุกคน เพื่อส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาหรือสถานที่อื่นตามที่ตกลงกัน

๙. กำหนดให้เจ้าของเรือต้องจ่ายค่าเสียหายในกรณีที่กำหนดเมื่อคนประจำเรือได้รับผลกระทบจากการที่เรือเสียหายหรือเรือจม

๑๐. กำหนดให้เจ้าของเรือจัดที่พักอาศัยและสถานที่บนเรือให้มีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ และจัดอาหารและน้ำดื่มที่มีคุณภาพในปริมาณที่เพียงพอต่อคนประจำเรือโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย

๑๑. กำหนดให้เรือเดินทะเลระหว่างประเทศขนาดห้าร้อยตันกรอสขึ้นไปต้องมีใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและให้มีใบประกาศการปฏิบัติตามแรงงานทางทะเลด้วย

๑๒. กำหนดให้คนประจำเรือและเจ้าของเรือมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อเจรจาต่อรองหรือเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

๑๓. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขึ้นไปบนเรือเพื่อตรวจสอบสภาพการทำงาน สภาพการจ้าง และสภาพความเป็นอยู่ของคนประจำเรือ เรียกบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ส่งเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา และมีคำสั่งให้เจ้าของเรือหรือคนประจำเรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้

๑๔. กำหนดให้มีคณะกรรมการแรงงานทางทะเล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายด้านแรงงานทางทะเลเกี่ยวกับการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัตินี้ และการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมถึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่มอบหมาย

๑๕. กำหนดความผิดและโทษแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นข้อเท็จจริงที่เจ้าของเรือสงวนไว้ไม่เปิดเผย

๑๖. เพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับใบรับรองด้านแรงงานทางทะเลและใบประกาศการปฏิบัติตามแรงงานทางทะเลที่ออกตามประกาศกระทรวงแรงงานว่าด้วยเรื่องมาตรฐานแรงงานทางทะเล ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นอายุ

๕. ด้านการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน

๕.๑ จัดระบบการจ้างงานคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป – กลับ หรือตามฤดูกาล

ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายปกติ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและเขตพื้นที่ชายแดน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจดังนี้

๕.๑.๑ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

๕.๑.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ได้แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามคำสั่งกระทรวงแรงงานที่ ๒๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ สามารถออกใบอนุญาตทำงานให้กับแรงงานต่างด้าว มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบได้

ความคืบหน้าของการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีฯ

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เห็นชอบการจัดระบบการจ้างงานคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป – กลับ หรือตามฤดูกาลตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ และมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

๑. กระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ออกประกาศยกเว้นข้อห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการเฉพาะสำหรับคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๒. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดท้องที่สัญชาติ ช่วงระยะเวลาหรือฤดูกาล และประเภทงานหรือลักษณะงานที่จะอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถทำได้ มีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

สาระสำคัญ

๑. ให้นำความในมาตรา ๑๔ วรรค ๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับกับคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชาที่เข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีบัตรผ่านแดนหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองที่ประเทศต้นทางออก

๒. คนต่างด้าวตามข้อ ๑. สามารถขอรับใบอนุญาตทำงานชั่วคราวเพื่อทำงานเฉพาะในท้องที่ประเภทหรือลักษณะงาน ในช่วงระยะเวลาหรือฤดูกาล และตามเงื่อนไขที่กำหนด ตามบัญชีท้ายประกาศนี้

๓. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ตารางที่ ๔-๑๐ บัญชีท้ายประกาศฯ

ที่	คนต่าง ตัว สัญชาติ	ท้องที่	ประเภทงาน หรือลักษณะงาน	ช่วง ระยะเวลา หรือฤดูกาล	เงื่อนไข
๑.	เมียนมา	๑.๑ ท้องที่ตามความตกลง ระหว่างรัฐบาลแห่ง ราชอาณาจักรไทยกับ รัฐบาลแห่งสหภาพพม่า ว่าด้วยการข้ามแดน ระหว่างประเทศทั้ง ๒ ๑.๒ ท้องที่ในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ	๑. งานกรรมการ ๒. งานรับใช้ใน	สามารถเดิน ทางเข้ามา ทำงานได้ครั้ง ละไม่เกิน ๓ เดือน	ต้องมีการตรวจสอบสุขภาพ และทำประกันสุขภาพ ตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข
๒.	ลาว	๑.๑ ท้องที่ตามความตกลง ระหว่างรัฐบาลแห่ง ราชอาณาจักรไทยกับ รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชน ลาว ๑.๒ ท้องที่ในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ	๑. งานกรรมการ ๒. งานรับใช้ใน บ้าน	สามารถเดิน ทางเข้ามา ทำงานได้ครั้ง ละไม่เกิน ๓ เดือน	ต้องมีการตรวจสอบสุขภาพ และทำประกันสุขภาพ ตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข
๓.	กัมพูชา	๑.๑ ท้องที่ตามความตกลง ระหว่างรัฐบาลแห่ง ราชอาณาจักรไทยกับ รัฐบาลแห่ง ราชอาณาจักรกัมพูชาว่า ด้วยการสัญจรข้ามแดน ระหว่างประเทศทั้ง ๒ ๑.๒ ท้องที่ในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ	๑. งานกรรมการ ๒. งานรับใช้ใน บ้าน	สามารถเดิน ทางเข้ามา ทำงานได้ครั้ง ละไม่เกิน ๓ เดือน	ต้องมีการตรวจสอบสุขภาพ และทำประกันสุขภาพ ตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข

๖. กระทรวงการต่างประเทศ ได้รับมอบหมายให้เจรจากับประเทศเมียนมา ลาว และกัมพูชา เพื่อแก้ไขความตกลงว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างรัฐในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเพิ่มวัตถุประสงค์ของบัตรผ่านแดน (Border Pass) ให้สามารถเดินทางเข้ามาทำงานได้ การปรับเปลี่ยนระยะเวลาการอนุญาตให้พำนักในราชอาณาจักร การกำหนดพื้นที่ตามความตกลงให้

สอดคล้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และนโยบายการพัฒนาของพัฒนาต่าง ๆ ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งมีความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง

๕.๒ แนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน

คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (กนร.) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ กระทรวงแรงงาน ได้เห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน ดังนี้

๑. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ พิจารณาอนุญาตทำงานแก่แรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในลักษณะไป – กลับ หรือตามฤดูกาล ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน รวมถึงพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปลัดจังหวัด หรือหน่วยทหาร ตำรวจในจังหวัด หรือตรวจคนเข้าเมือง ร่วมดำเนินการในลักษณะบูรณาการ

๑.๒ กำหนดแนวทาง รูปแบบ วิธีการดำเนินการ กำหนดจำนวนแรงงานต่างด้าวที่จะอนุญาตให้เข้ามาทำงานให้สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ ซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการจัดระบบแรงงานต่างด้าวจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด หน่วยทหารในจังหวัด เกษตรจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัดและสภาอุตสาหกรรมจังหวัด โดยมีปลัดจังหวัดเป็นเลขานุการ และจัดหางานจังหวัดเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๓ มอบหมายให้หน่วยทหาร/ตำรวจ/เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง เจ้าพนักงานปกครองและท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยรับผิดชอบการปฏิบัติงาน

๒. ให้กระทรวงการต่างประเทศ เร่งดำเนินการเจรจากับประเทศต้นทาง โดยเร็วตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด และให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสนับสนุนข้อมูลความร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้การเจรจาปรับปรุงแก้ไขความตกลงว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างรัฐเป็นไปด้วยความเรียบร้อยโดยเร็ว

๓. เมื่อแก้ไขข้อตกลงว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างรัฐให้สอดคล้องกับการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดนแล้ว ก็สามารถบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้ ซึ่งจะไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสำหรับพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ไม่ติดชายแดนประเทศเมียนมา ลาวและกัมพูชา ให้บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวโดยการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกวิธีตามกฎหมายตาม MOU

ขั้นตอนดำเนินการ

๑. แรงงานต่างด้าวเดินทางเข้ามาในประเทศผ่านช่องทางที่กำหนด

๒. เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรแก่แรงงานต่างด้าวเป็นเวลาไม่เกิน ๓๐ วัน (ตามที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด)

๓. แรงงานต่างด้าวตรวจสอบสุขภาพ และประกันสุขภาพ

๔. แรงงานต่างด้าวขออนุญาตทำงานและชำระค่าธรรมเนียมนิยมตามที่กฎหมายกำหนด

๕. แรงงานต่างด้าวได้รับใบอนุญาตทำงานในตำแหน่งกรรมกร หรืองานรับใช้ในบ้าน เป็นเวลาไม่เกิน ๓ เดือน ซึ่งใบอนุญาตทำงานดังกล่าว จะมีลักษณะที่แตกต่างจากใบอนุญาตทำงานที่ออกให้กับแรงงานต่างด้าวประเภทอื่น สำหรับห้องที่ได้รับอนุญาตทำงาน เป็นไปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

วันเริ่มดำเนินการ

สามารถดำเนินการได้ทันทีที่ ภายใต้เงื่อนไขดังนี้

๑. การดำเนินการต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายปกติที่เกี่ยวข้อง

๒. เมื่อกระทรวงการต่างประเทศ ปรับแก้ความร่วมมือว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างรัฐตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว ซึ่งกำหนดสิ้นสุดวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

การปฏิบัติงาน

เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จึงต้องร่วมกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด เพื่อปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑

๖. ปัญหาอุปสรรค

๖.๑ การจัดทำบัตรประจำตัวฉบับใหม่ให้กับแรงงานต่างด้าวสัญชาติ เมียนมา ลาว และกัมพูชา พร้อมผู้ติดตาม ที่จดทะเบียนตามประกาศ คสช. ปี ๒๕๕๗ และการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวกิจการประมงทะเลใน ๒๒ จังหวัดที่มีพื้นที่ติดทะเล

๖.๑.๑ แรงงานต่างด้าว มาไม่ครบจำนวนตามที่ได้จดทะเบียนตาม ประกาศ คสช. ในปีที่ผ่านมา เนื่องจากไม่อยากเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียน ประกอบกับการปล่อยปลະละเลยไม่มีการควบคุมการบังคับใช้กฎหมาย จึงไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องมาจดทะเบียน

๖.๑.๒ ข้อมูลจากการจดทะเบียนอาจไม่ใช่ข้อมูลที่แท้จริง เช่น สัญชาติของแรงงานนายจ้างที่แท้จริง ฯลฯ เนื่องจากเป็นข้อมูลกล่าวอ้างจากแรงงานต่างด้าวและนายจ้าง โดยไม่มีหลักฐานอื่นในการยืนยันตัวบุคคล อาจก่อให้เกิดปัญหาการค้ำมนุษย์ได้

๖.๑.๓ การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว อาจมีชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มไม่มีสถานะทางทะเบียนอื่นแฝงตัวมาดำเนินการจดทะเบียน เนื่องจากสามารถเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ได้ (นโยบายเดิมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ) และสะดวกต่อการประกอบอาชีพมากกว่า

(เนื่องจากนโยบายการอำนวยความสะดวกของศูนย์ OSS จะสะดวกรวดเร็วกว่าการไปดำเนินการผ่านขั้นตอนตามปกติ)

๖.๑.๔ แรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเลอาจจดทะเบียนไม่ครบทุกลำ ทำให้การดูแลคุ้มครองแรงงานไม่ได้และเกิดปัญหาการค้ามนุษย์

๖.๑.๕ การบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำผิดกฎหมายแรงงานยังไม่เข้มงวด และจริงจัง จึงไม่สามารถนำแรงงานเข้าสู่ระบบตามกฎหมายได้ทั้งหมด เช่น การหลบหนีนายจ้างของแรงงานและนายจ้างรับแรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียนเข้าทำงาน เป็นต้น

๖.๒ การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing)

มีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) ซึ่งมี กองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลัก เพื่อบูรณาการความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานจำนวน ๒๘ ศูนย์ ครอบคลุมพื้นที่ที่มีชายฝั่งทะเลทั้ง ๒๒ จังหวัด รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก (ศูนย์ PIPO) ซึ่งทั้ง ๓ ศูนย์ฯ ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน จึงมีปัญหาและอุปสรรคในการประสานงาน ประสานทรัพยากร และอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง ชัดเจนและรวดเร็ว

๖.๓ เจ้าหน้าที่รัฐบางคนบางกลุ่ม เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือเรียกรับผลประโยชน์ ทั้งทางตรง และทางอ้อมเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวและขบวนการค้ามนุษย์

๖.๓.๑ เจ้าหน้าที่ในรัฐบาลไทยบางรายสมรู้ร่วมคิดในอาชญากรรมการค้ามนุษย์ และยังคงทุจริตเพื่อกร่อนเซาะความพยายามในการต่อต้านการค้ามนุษย์ มีบางกรณีซึ่งเจ้าหน้าที่ทุจริตทั้งประเทศต้นทางและปลายทางที่ยอมรับการจ่ายเงินเพื่อนำคนเข้าเมือง ระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านซึ่งรวมทั้งมาเลเซีย ลาว พม่า และกัมพูชา ซึ่งแรงงานต่างชาติเหล่านี้บ่อยครั้งตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

๖.๓.๒ แหล่งข้อมูลจากสื่อในปี ๒๕๕๖ รายงานถึงกรณีที่พักเรือและเจ้าหน้าที่ในกองทัพชาวไทยที่ได้ผลประโยชน์จากการขายผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาจากพม่าและบังกลาเทศ ให้เข้าสู่แรงงานบังคับในเรือประมง มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยบางรายที่เคลื่อนย้ายชาวโรฮิงญาจากสถานที่กักกันและขายพวกเขาให้กับนายหน้าเพื่อนำพาพวกเขาไปยังภาคใต้ของไทย ซึ่งบางรายถูกบังคับให้ทำงานเป็นพ่อครัว และยามในค่าย หรือถูกขายไปเป็นแรงงานบังคับในไร่ นาหรือกิจการขนส่งทางเรือ

๖.๓.๓ มีรายงานที่เชื่อถือได้บ่งชี้ว่ามีเจ้าหน้าที่ทุจริตบางรายช่วยปกป้องสถานค้าประเวณีหรือสถานที่เพื่อธุรกิจทางเพศอื่น ๆ ไม่ให้ถูกบุกจับกุมหรือถูกสอบสวน แม้แต่สมรู้ร่วมคิดกับนักค้ามนุษย์ หรือใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อทำให้คดีมีหลักฐานอ่อนลง หรือแม้แต่ค้าประเวณีเหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากความไม่ไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือขาดความตระหนักในสิทธิที่พวกเขามี ทำให้แรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานข้ามชาติที่ไม่มีเอกสารประจำตัว มักจะกลัวที่จะรายงานต่อเจ้าหน้าที่ถึงคดีการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้น

สรุป

ปัญหาแรงงานต่างด้าว ถือเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ คสช. จัดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข โดยมีจุดประสงค์หลักคือการจัดระเบียบให้ตรวจสอบได้อย่างชัดเจน เพราะนอกจากการเข้ามาใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมายแล้ว การเข้ามาของแรงงานเหล่านี้ยังกระทบต่อความมั่นคงในแง่ที่มีการเชื่อมโยงกับการค้ามนุษย์อีกด้วย ผลการขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ตั้งแต่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ หรือ กนร. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ กรุงเทพมหานคร และการแต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์จังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเอกภาพ และเกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เป็นปัญหาที่แยกกันไม่ออกและเรื้อรังมานานตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ซึ่งทุกรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหามาโดยตลอด ซึ่งการแก้ปัญหาเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุดแต่ละสมัย

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะและรัฐบาล ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว เป็นอย่างมาก โดยแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ถึงนโยบายเร่งด่วนเรื่องการป้องกันการค้ามนุษย์ การทรมานแรงงานข้ามชาติและการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง และเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ได้ประชุมมอบนโยบายแก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ “การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์” เป็นวาระแห่งชาติ

ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน กระทบต่อความมั่นคง สังคม สาธารณสุข และความเป็นอยู่ของคนไทยโดยรวม จึงต้องจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการค้ามนุษย์ ให้เป็นระบบทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่ยั่งยืน เนื่องจากหากดูแลไม่เป็นระบบ จะเกิดการละเมิดสิทธิแรงงานต่างด้าวและปัญหาการค้ามนุษย์ต่อเนื่องไปไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยถูกจัดอันดับให้อยู่ใน Tier ๓ คือประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และไม่มี ความพยายามปรับปรุงแก้ไข อาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าทั้งหมดของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้ง อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสินค้าไทยที่ส่งออกไปยังทั่วโลก

ผลการขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ตั้งแต่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศ (ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน (กรกฎาคม ๒๕๕๘) กระทรวงแรงงานได้ขับเคลื่อนนโยบายฯ ข้างต้น สรุปดังนี้

๑. ด้านกลไกการขับเคลื่อนนโยบายฯ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ หรือ กนร. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ การแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์กรุงเทพมหานคร และการแต่งตั้งชุดติดตามและ

ตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์จังหวัด ซึ่งกระทรวงแรงงานได้ร่วมเป็น คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานฯ และชุดติดตามฯ ทุกคณะ

๒. ด้านการต่างประเทศ ได้แก่ การทบทวนบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding หรือ MoU) กับ ๓ ประเทศ (ลาว เมียนมา และกัมพูชา) การเตรียมลงนาม MoU ด้านแรงงานกับเวียดนาม รวมถึงการเตรียมการประชุมความร่วมมือด้านแรงงานกับกลุ่มประเทศ CLMV (Cambodia-Laos-Myanmar-Vietnam)

๓. ด้านการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากแรงงาน ได้แก่

๓.๑ การจัดระเบียบบริษัทจัดหางาน สาย/นายหน้า กรณีคนหางานไทยไปทำงาน ต่างประเทศ กระทรวงแรงงานได้บังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด โดยลงโทษบริษัทจัดหางานด้วยการ พักใช้/เพิกถอน/ดำเนินคดีอาญาแก่บริษัทจัดทำงาน สำหรับกรณีแรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบธุรกิจ จัดหา/นำเข้าแรงงานต่างด้าว จะต้องจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตจัดทำงานตามพระราชบัญญัติจัดหา งานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘

๓.๒ การจัดระเบียบแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ โดยส่งเสริมการไปทำงาน ต่างประเทศโดยรัฐเป็นผู้จัดส่ง จัดตั้งศูนย์ประสานบริการการไปทำงานต่างประเทศในส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๐ ศูนย์ รวมถึงการให้ความคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยมีสำนักงานแรงงานไทย ในต่างประเทศ จำนวน ๑๓ ประเทศ ๑๔ แห่ง (ประเทศซาอุดีอาระเบีย (กรุงริยาด) สหรัฐอาหรับ เอมิเรตส์ (อาบูดาบี) ญี่ปุ่น ฮองกง ไต้หวัน (ไทเปและเกาสง) สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย อิสราเอล เกาหลี เยอรมนี ลิเบีย และสวิตเซอร์แลนด์) ให้ความคุ้มครองดูแล

๓.๓ การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว และกัมพูชา) ซึ่งภายหลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามาบริหารประเทศในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ ได้มีนโยบายเร่งด่วนสั่งการให้กระทรวงแรงงานประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดตั้ง “ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ” (One Stop Service หรือ OSS) ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อให้นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา มาจดทะเบียนจัดทำประวัติ ออกบัตรประจำตัว ตรวจสอบสุขภาพ ซื่อประกันสุขภาพและออกใบอนุญาตทำงาน ชั่วคราว ซึ่งผลการจดทะเบียนตั้งแต่วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ – วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๒๖,๒๓๕ คน และตรวจสัญชาติได้จำนวน ๑,๐๔๗,๖๓๕ คน

๓.๔ การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนาม ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแนวทางการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนามที่ ลักลอบทำงาน จดทะเบียนเฉพาะแรงงานเวียดนามที่ถือหนังสือเดินทางและเข้าเมืองถูกกฎหมาย ครั้งสุดท้ายก่อนวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แต่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้สิ้นสุดแล้ว กำหนดให้แรงงานเวียดนามมารายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติ ตรวจสอบสุขภาพและซื่อประกัน สุขภาพ และขออนุญาตทำงาน ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ระยอง นครพนม หนองคาย สงขลา และจังหวัดอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร ขณะนี้ยังไม่ได้มีการเปิดให้มีการจดทะเบียนแรงงานสัญชาติเวียดนาม เนื่องจาก จะต้องรอให้มีการลงนาม MoU นำเข้าแรงงานเวียดนามก่อน

๓.๕ การลดค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว โดยรายการที่ได้รับการลดค่าธรรมเนียม ได้แก่ ค่าใบอนุญาตทำงาน (จาก ๑,๘๐๐ บาท เหลือ ๙๐๐ บาท) ค่าตรวจสอบสุขภาพ (จาก ๖๐๐บาท เหลือ ๕๐๐ บาท โดยเด็กต่ำกว่า ๗ ปี ไม่ต้องตรวจสุขภาพ) และค่าประกันสุขภาพ (จาก ๒,๒๐๐ บาท เหลือ ๑,๖๐๐ บาท)

๓.๖ การจัดระเบียบเรือประมงและแรงงานภาคประมง ได้แก่

๑. การจัดระเบียบแรงงานประมง โดยจัดตั้งศูนย์ประสานงานแรงงานประมง จังหวัด ครอบคลุมทั้ง ๒๒ จังหวัดติดชายทะเล (ได้แก่ ๑.ตราด ๒.จันทบุรี ๓.ระยอง ๔.ชลบุรี ๕.ฉะเชิงเทรา ๖.สมุทรปราการ ๗. สมุทรสาคร ๘. สมุทรสงคราม ๙. เพชรบุรี ๑๐.ประจวบคีรีขันธ์ ๑๑. ชุมพร ๑๒. สุราษฎร์ธานี ๑๓. นครศรีธรรมราช ๑๔. สงขลา ๑๕. ปัตตานี ๑๖. นราธิวาส ๑๗. ระนอง ๑๘. พังงา ๑๙. ภูเก็ต ๒๐. กระบี่ ๒๑. ตรัง และ ๒๒. จังหวัดสตูล) และการจดทะเบียนแรงงานประมง

๒. การจัดระเบียบเรือประมง โดยการจดทะเบียนเรือประมง การพัฒนาฐานข้อมูลของเรือประมงและแรงงานประมง การจัดระเบียบเรือประมงนอกน่านน้ำ การควบคุมและเฝ้าระวังการทำประมงและคุ้มครองแรงงานประมงภายใต้แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหการทำประมง IUU ของไทย โดยแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าวกำหนดให้เรือประมงไทยขนาดตั้งแต่ ๓๐ ตันกรอสขึ้นไป ติดตั้งระบบติดตามตำแหน่งเรือ และการจัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า-ออกของเรือประมง จำนวน ๒๖ ศูนย์

๓.๗ การตรวจป้องปรามเพื่อลดความเสี่ยงการค้ามนุษย์ โดยในส่วนของกระทรวงแรงงานเน้นตรวจแรงงาน เน้นไม่ให้มีการใช้แรงงานเด็กหรือการใช้แรงงานบังคับในสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมโรงงานผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่แข็งอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่องเรือประมงหรือสถานที่อื่นๆ ที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ เป็นต้น และการตรวจแรงงานในกิจการประมงทะเลบนฝั่งหรือในเรือประมงทะเล โดยเน้นพื้นที่ ๒๒ จังหวัดติดชายทะเล เป็นต้น

๓.๘ การยกระดับการคุ้มครองแรงงาน เช่น ๑) มาตรการคุ้มครองลูกจ้างเด็กทำงาน โดยดำเนินการจัดทำ MOU ร่วมกับผู้ประกอบการกิจการประมง สิ่งทอ อ้อย/น้ำตาล รวมทั้งเตรียมดำเนินการสำรวจการทำงานของเด็กในกิจการกลุ่มเสี่ยง ๒) การรับรองมาตรฐานแรงงานไทย(Thai Labour Standard : TLS ๘๐๐๑ - ๒๐๑๐) กระทรวงแรงงานประกาศใช้มาตรฐานแรงงานไทย โดยผู้ประกอบการต้องผ่านการตรวจประเมิน จึงถือเป็นหลักประกันสูงสุดว่าผู้ประกอบการจะดำเนินกิจการโดยปราศจากการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ ปัจจุบันมีสถานประกอบการที่อยู่ในระบบ TLS ๘๐๐๑ - ๒๐๑๐ จำนวน ๘๓๑ แห่ง ๓) การจัดทำแนวทางปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practices: GLP) เพื่อให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแปรรูปกุ้ง และอาหารทะเลมีแนวปฏิบัติที่ดีด้านแรงงาน ทั้งนี้ GLP มีข้อกำหนดที่สำคัญ เช่น การไม่ใช้แรงงานเด็ก การไม่ใช้แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ปัจจุบันมีสถานประกอบการลงนามแสดงความจำนงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐาน GLP แล้วจำนวน ๑๗๘ แห่ง 4) การเรียกร้องสิทธิ

ประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ สามารถดำเนินการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้แก่ลูกจ้าง (แรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ ได้แก่ เมียนมา ลาว และกัมพูชา) จำนวน ๑๕,๔๒๐ คน มีมูลค่าเงิน ๓๕๒.๙๔ ล้านบาท

๓.๙ การส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน ได้แก่ ๑) ให้บริการสายด่วนพร้อมล่ามแปลภาษา ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองแรงงานในระบบและแรงงานต่างด้าว และนำร่องพัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในประเทศไทย (CLM: Child labour Monitoring)

๔. ด้านปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัย ได้ดำเนินการ ๑) ออกกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ สาระสำคัญ ได้แก่ ห้ามจ้างลูกจ้างอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ให้ความคุ้มครองลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไปในเรือประมงทุกลำ ให้จัดเวลาพักไม่น้อยกว่า ๑๐ ชั่วโมง ในระหว่างการทำงาน ๒๔ ชั่วโมง และไม่น้อยกว่า ๗๗ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ให้จัดทำทะเบียนลูกจ้าง เอกสารการจ่ายค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุดเป็นภาษาไทย ให้ทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือ ให้ลูกจ้างมีการรายงานตัวต่อพนักงานตรวจแรงงานปีละครั้ง และให้จัดสวัสดิการน้ำดื่ม ห้องส้วม เวชภัณฑ์ เป็นต้น ๒) ออกกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ สาระสำคัญคือ ยกเลิกข้อกำหนดที่ให้ นายจ้างอาจจ้างลูกจ้างอายุตั้งแต่ ๑๓ ปี สามารถทำงานในช่วงปิดภาคเรียนหรือนอกเวลาเรียนได้ เป็นห้ามไม่ให้ นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๗ ปีเป็นลูกจ้าง ๓) จัดทำร่างพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ.สภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบในหลักการร่างฯ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ สาระสำคัญจะช่วยดูแลและคุ้มครองคนประจำเรือในเรื่องของข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการทำงาน บนเรือของคนประจำเรือ สภาพการจ้าง การจัดสภาพที่พักอาศัย นันทนาการ การจัดหาอาหาร และการคุ้มครองเรื่องสุขภาพ การรักษาพยาบาล สวัสดิการ การประกันสังคม เนื่องจากลักษณะการทำงานบนเรือเดินทะเลมีความแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป เพราะต้องทำงานที่มีความเสี่ยงภัยอยู่กลางทะเล และมีระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนาน ประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่คนประจำเรือได้รับความเป็นธรรม มีมาตรฐานด้านสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน ความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงาน ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเลมาคุ้มครองคนประจำเรือเป็นการเฉพาะ

๕. ด้านการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน ได้จัดระบบการจ้างงานคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป - กลับ หรือตามฤดูกาล โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและเขตพื้นที่ชายแดน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานได้แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามคำสั่งกระทรวงแรงงานที่ ๒๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ สามารถ

ออกใบอนุญาตทำงานให้กับแรงงานต่างด้าว มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบได้ และได้จัดทำแนวทางทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (กนร.) ได้เห็นชอบ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

จากผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานข้างต้น กระทรวงแรงงานได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามอำนาจหน้าที่และตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลอย่างเต็มที่ ซึ่งในระยะเวลาเพียง ๑ ปี จึงอาจจะยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากสถานการณ์และประเด็นปัญหาข้างต้น ผู้ศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ระดับนโยบาย

๑.๑ รัฐบาลต้องกำหนดประเด็นเรื่องแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ เป็นวาระแห่งชาติต่อไป จนกว่าประเทศไทยจะผ่านการประเมินสถานการณ์และดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์ เป็นระดับเทียร์ ๒ และเทียร์ ๑ ตามลำดับ

๑.๒ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ทุกภาคส่วนดำเนินการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและค้ามนุษย์ ตามแนวทาง ๘ มาตรการของนายกรัฐมนตรี ตามบทบาทและภารกิจหน้าที่ รวมทั้งการบูรณาการในแต่ละมาตรการ ได้แก่

๑.๒.๑. มาตรการป้องกัน โดยการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว แรงงานประมง การจดทะเบียนเรือประมง การสร้างจิตสำนึกเพื่อเป็นกลไกในการเฝ้าระวัง ทุกกลุ่มและทุกพื้นที่

๑.๒.๒. มาตรการสกัดกั้นเชิงพื้นที่ โดยใช้กลไกการตรวจตราเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงพื้นที่ชายแดน เส้นทางลำเลียง และเส้นทางเข้าออก

๑.๒.๓. มาตรการปราบปราม ที่มีความเข้มข้นเด็ดขาดมีประสิทธิภาพ โดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อกลุ่มขบวนการและผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมกระทำความผิด

๑.๒.๔. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเข้าถึงเครือข่ายค้ามนุษย์ในพื้นที่

๑.๒.๕. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการรับแจ้งข้อมูลข่าวสารการค้ามนุษย์ โดยใช้กลไกศูนย์ดำรงธรรมและการดำเนินการเชิงรุก การมีช่องทางที่เข้าถึงปัญหาและ ข้อมูลอย่างทั่วถึงครอบคลุม

๑.๒.๖. มาตรการช่วยเหลือ เยียวยาผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่รวดเร็ว เป็นธรรมและเป็นไปตามมาตรฐานหลักสากล และหลักมนุษยธรรม

๑.๒.๗. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพบังเกิด ผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒.๘. มาตรการด้านการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็ว ถูกต้อง ทัวถึงและแสดงให้ เห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จ รวมถึงผลงานที่แสดงความพยายามและ ความมุ่งมั่นของประเทศไทยในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง

๑.๓ ประเมินผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและค้ามนุษย์ในภาพรวม ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมาว่าตรงตามมาตรฐานข้อกำหนดที่ตรงกับต่างประเทศหรือไม่ เพื่อแก้ไขให้ตรง ใจหทัยที่กำหนด อาจต้องกำหนดพื้นที่เป้าหมายเร่งด่วน ๕ จังหวัดแรกนาร่อง เพื่อทุ่มเททรัพยากรเข้าไป แก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างเต็มที่ และพร้อมพาคณะผู้ตรวจสอบจากต่างประเทศ NGOs หรือสื่อมวลชนไป ตรวจสอบ เช่น จังหวัดสมุทรสาคร ชลบุรี สมุทรปราการ เป็นต้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหลุดพ้นข้อ กล่าวหาอย่างแท้จริง

๑.๔ เฉพาะประเด็นเรื่องแรงงานต่างด้าว ควรดำเนินการดังนี้

ปัญหาแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยมาจากการหลังไหลเข้ามาทำงาน จำนวนมาก จนไม่รู้ว่ามีแรงงานต่างด้าวจำนวนเท่าใดและทำงานในอาชีพใดบ้าง ก่อให้เกิด เป็นปัญหาที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ซึ่งเกิดจากขบวนการผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายส่วน เช่น นายหน้าเถื่อนที่พาแรงงานผิดกฎหมายเข้ามาแทรกปนกับแรงงานถูกกฎหมาย การคอร์รัปชันของ เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การดำเนินงานตามแนวทางที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กำหนด จึงถือเป็นแนวทางที่ถูกต้องเพื่อปรับโครงสร้างระบบแรงงานต่างด้าวให้มีระบบมากขึ้น และสอดคล้องกับการพัฒนาแรงงานไทยในอนาคต เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่แท้จริง และ สร้างรูปธรรม ล้างภาพติดลบการใช้แรงงานทาสค้ามนุษย์ที่ไทยถูกจับตามาต่อเนื่อง

จากการศึกษาความต้องการใช้แรงงานต่างด้าวในรอบสิบปีที่ผ่านมาพบว่าจำนวน แรงงานต่างด้าวที่เหมาะสม ต่อความต้องการในประเทศไทยอยู่ระหว่าง ๒.๕-๓ ล้านคน หรือ ไม่เกิน ร้อยละ ๕-๖% ของกำลังแรงงานภายในประเทศ และปัจจุบันไม่มีข้อมูลที่แน่ชัดว่าในประเทศมี แรงงานต่างด้าวมากเท่าไร หรือเพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมในประเทศ มากน้อยเท่าไร

ดังนั้น ในช่วงเวลา ๑-๒ ปีนี้จะต้องจัดระเบียบใหม่ในเรื่องของอาชีพ สาขาการผลิต และ พื้นที่ที่จะจ้างแรงงานต่างด้าวใหม่ทั้งหมด โดยมีการศึกษาวิจัยเรื่องเหล่านี้ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบความต้องการของการจ้างแรงงานต่างด้าวทดแทนคนไทยที่ขาดแคลนในแต่ละอาชีพสาขา การผลิตและพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดระเบียบการจ้างแรงงานต่างด้าวตามสาขา อาชีพที่จำเป็นจริงๆ ควบคู่ไปกับการทำการศึกษาหารือเรื่องอาชีพที่ควรสงวนไว้ให้คนไทยครั้งหนึ่ง เพื่อให้แน่ใจว่าอาชีพเดิมที่มีอยู่ประมาณ ๓๙ อาชีพ ยังสมควรที่จะรักษาไว้ให้คนไทยทำอยู่หรือไม่ และอะไรบ้างที่จะมีการสงวนเพิ่มเติมหรือไม่ พิจารณาปรับปรุงอาชีพที่จะให้คนต่างด้าวทำ โดยเน้น

สาขาหรือธุรกิจที่มีความต้องการเป็นจำนวนมาก แนวทางการปรับโครงสร้างและแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวในไทย แบ่งออกเป็น ๖ แนวทาง ดังนี้

๑. ศึกษาและทบทวนข้อกำหนดการประกอบอาชีพของแรงงานต่างด้าวที่ทำให้หรือมีความขาดแคลนจากเดิมที่กำหนดไว้ ๓๙ อาชีพ แต่ในปัจจุบันมีการจ้างงานแรงงานต่างด้าวในหลากหลายสาขาอาชีพมากขึ้น เช่น พนักงานหน้าร้านเสริมสวย สถานีบริการน้ำมัน ซึ่งอาจจะมีการขยายขอบเขตการประกอบอาชีพให้มากขึ้นเพื่อรองรับการขาดแคลนแรงงานในสาขาต่าง ๆ

แม้ในอนาคตแนวโน้มความต้องการแรงงานระดับล่างในประเทศไทยจะน้อยลงทั้งแรงงานต่างด้าวและแรงงานไทยที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือจะน้อยลง เพราะอุตสาหกรรมในไทยเริ่มใช้เทคโนโลยีในการผลิตมากขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มสินค้า แต่ในบางสาขาอาชีพ เช่น เรือประมงทะเลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องใช้แรงงานคน ก็อาจแยกให้อุตสาหกรรมประมงออกจากอุตสาหกรรมเกษตรทั่วไปที่มีการผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างด้าวได้ร้อยละ ๑๐๐ โดยฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดูว่าไปคว่าแรงงานต่างด้าวกว่า ๓ ล้านคนในประเทศไทยทำอาชีพอะไรกันอยู่และจัดระบบอาชีพใหม่ อาชีพใดทำได้หรือไม่ได้ หรืออาชีพใดขาดแคลนแรงงานจริง ๆ ส่วนที่มีการจ้างอยู่แล้วก็กำหนดว่าจะให้สามารถจ้างไปได้ถึงเมื่อใด เพื่อให้นายจ้างปรับตัว แต่หลังจากนี้ต้องประกาศห้ามจ้างงานต่างด้าวในสาขาที่กำหนดเพื่อเป็นการควบคุมปริมาณแรงงานต่างด้าวให้มีความเหมาะสม

๒. การจัดโซนนิ่ง แบ่งเป็นโซนนิ่งจังหวัดสีขาว คือ จังหวัดที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนน้อยก็จัดหาแรงงานไทยทดแทน หรือจัดระเบียบจังหวัดที่ไม่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมเลยให้เป็นกลุ่มจังหวัดที่ปลอดแรงงานต่างด้าว ขณะที่จังหวัดในเขตชายแดน หรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้จัดเป็นโซนนิ่งชายแดนที่จัดสรรอาชีพ หรือพื้นที่ให้กับแรงงานต่างด้าว ซึ่งการจัดโซนนิ่งแรงงานจะเป็นทางออกให้มีการควบคุมปัญหาแรงงานในระยะยาว

สำหรับประเด็นพื้นที่ กรณีการจัดระบบการจ้างงานแรงงานต่างด้าวในเขตเศรษฐกิจพิเศษและพื้นที่ชายแดน ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ กรณีพื้นที่ทั่วไป การอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานในแต่ละพื้นที่ ควรให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. แรงงานต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ คือ ต้องให้มีระเบียบ กฎเกณฑ์ (กฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายลูก) ให้ชัดเจนว่าจะมีระเบียบวิธีการอย่างไรในการจ้างแรงงานต่างด้าวตามชายแดน เช่น แบบมาเข้ากลับเย็น รายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี ทั้งนี้ต้องพิจารณาประกอบกับกฎหมายการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในเรื่องของการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวหรือไม่อย่างไร อีกทั้งจะต้องพิจารณาว่า จะทำอย่างไรให้คนไทยวัยทำงานหรือคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้รับประโยชน์จากนโยบาย

ส่วนพื้นที่ชายทะเล หรือจังหวัดชายทะเล ๒๒ จังหวัด ควรเป็นพื้นที่ที่ต้องจัดระเบียบในเรื่องของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงกุ้ง การเลี้ยงปลา รวมทั้ง การทำประมงทะเล และกิจการต่อเนื่องจากประมงให้ครบวงจร ทั้งนี้ธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องกับประมงเหล่านี้ ทำให้ไทยต้องมีปัญหากับต่างประเทศมาตลอด เช่น เป็นประเทศที่ถูกกำหนดให้ถูกเฝ้าระวังเป็นพิเศษด้านการบังคับใช้

แรงงาน หรือการค้ำมนุษย์ เป็นต้น จึงเสนอให้จัดทำเป็นโครงการพิเศษแยกออกมาจากการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวโดยทั่วไป เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้รวดเร็ว เป็นรูปธรรม ในแบบบูรณาการ เพื่อแก้ปัญหาการถูกกล่าวหาว่า “ค้ำมนุษย์ และการบังคับใช้แรงงานเด็ก”

โดยพิจารณานำ “สมุทรสาคร โมเดล” มาพิจารณาอีกครั้ง หลักการคือ ให้สมาคมธุรกิจต่าง ๆ สมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคมประมง ต้องเข้ามาร่วมรับผิดชอบให้ความร่วมมือกับรัฐอย่างจริงจัง มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับภาวะตลาดแรงงาน

๓. ส่งเสริมให้มีการจัดส่งแรงงานแบบรัฐต่อรัฐ

เพื่อขจัดปัญหาขบวนการนายหน้า

๔. ให้นายจ้างเป็นศูนย์กลางแรงงานต่างด้าว

ที่ผ่านมาฝ่ายราชการจะเป็นศูนย์กลางในการกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ ติดตาม แรงงานต่างด้าว แต่ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายก็มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ลดลง ไม่ว่าจะการเปลี่ยนนายจ้าง เปลี่ยนที่พักพิง การย้ายที่อยู่ ย้ายที่ทำงานของแรงงานต่างด้าว ส่วนราชการไม่สามารถติดตามให้เป็นปัจจุบันได้ ยิ่งนานวันปัญหาขาดแคลนแรงงานระดับล่างมากขึ้น ทำให้ความต้องการแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นด้วย การเคลื่อนย้ายแรงงานไปหาค่าจ้างที่สูงกว่าอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดปัญหากับนายจ้างที่ขึ้นทะเบียนลูกจ้างต่างด้าวถูกกฎหมาย อีกทั้ง ลูกจ้างหลบหนีไปหานายจ้างที่ให้ค่าจ้างสูงกว่าหรือสวัสดิการดีกว่านายจ้างคนเดิมที่จ่ายค่าเดินทาง ค่าธรรมเนียม ค่าตรวจสุขภาพของลูกจ้างต่างด้าวไปแล้ว จึงเพิกเฉยต่อการนำแรงงานต่างด้าวมาขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายอีก ประกอบกับปัจจุบันมิได้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง จึงเห็นควรให้นายจ้างกำกับดูแลกันเองในการกำหนดจำนวนลูกจ้างต่างด้าวและเป็นศูนย์กลางติดตามแรงงานต่างด้าว ในรูปของ “สมาคม” หรือ “รูปแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่”

๒. ระดับปฏิบัติการ

๒.๑ การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมายในรูปของคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงานฯ ต้องร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เช่น พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ฯลฯ รวมทั้งต้องปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด เช่น กรณีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย เมื่อจับกุมได้ ต้องส่งกลับประเทศต้นทาง และดำเนินคดีตามกฎหมายกับนายจ้างที่จ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต ทำงานผิดประเภทงาน (เป็นพนักงานเสิร์ฟ พนักงานขายของ ฯลฯ) รวมถึงดำเนินคดีกับผู้นำพา ผู้ให้ที่พักพิงอย่างเคร่งครัด หากกฎหมายถูกบังคับใช้อย่างจริงจัง ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายก็จะมีโอกาสลดลง

การตรวจสอบแรงงานกลุ่มเสี่ยง (แรงงานเด็ก แรงงานต่างด้าว รวมถึงการบังคับใช้แรงงานในภาคแรงงาน ได้แก่ แรงงานประมงและกิจการต่อเนื่อง แรงงานในสถาน

ประกอบการ แรงงานภาคเกษตร) ว่ามีหลักฐานตรงตามที่ขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่ การจับกุมแรงงานต่างด้าวที่มาสวมสิทธิการทำงาน รวมทั้งดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง การสืบสวนขยายผลจับกุมนายทุน เครือข่ายผู้สนับสนุนและผู้เกี่ยวข้อง และการดำเนินการตามมาตรการฟอกเงิน ยึดทรัพย์สินและมาตรการทางภาษี

ชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ จังหวัด ต้องร่วมกับสถานีตำรวจ ฝ่ายปกครอง ตรวจสอบ จับกุมและเปิดช่องทางการรับแจ้งข้อมูล เบาะแสอย่างกว้างขวาง

๒.๒ การจัดฝึกอบรม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ทราบสถานการณ์ด้านแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ การระดมความเห็น การหาแนวทางการดำเนินงาน การให้ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองทัพเรือ กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และกรมการจัดหางาน) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทีมสหวิชาชีพ กรมเจ้าท่าและแกนนำเครือข่ายภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ณัฐกานต์ สาจำปา. “ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามนโยบายการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว ปี ๒๕๕๗”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๗.
- ดำรง ไคร์ครวญ. “การใช้แรงงานต่างชาติในประเทศไทย: ผลกระทบและแนวทางการจัดการ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๗.
- เดชา พฤษทรัพย์พัฒนรักษ์. “การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๗.
- ดร.สวัต เลอวงค์รัตน์, พ.ต.ท. “การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย”, ๒๕๕๗.
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. “รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี ๒๕๕๗”.
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. “รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี ๒๕๕๗”.
- ศิริพร สโครบานค. “การค้ามนุษย์ แนวคิด กลไก และ ประเด็นท้าทาย”, กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๘.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน “ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ”, ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕.
- สาโรจน์ คมคาย. “วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ๒๕๕๕.
- สุภางค์ จันทวานิช. “งานวิจัยที่เกี่ยวกับการล่อลวงหญิงและเด็กต่างชาติในประเทศไทย”, ๒๕๕๐.
- องค์กรสากลต่อต้านความเป็นทาส. “การค้ามนุษย์สิทธิมนุษยชนกับนิยามใหม่ของการคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อ”, ๒๕๕๖.
- เอกสารแผ่นพับ : การป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

บรรณานุกรม (ต่อ)

“กรม.เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล” เข้าถึงได้จาก:

<http://www.banmuang.co.th/news/politic/๙๓๐๐>, วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘.

รัฐบาลไทย. “การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว กัมพูชา”. เข้าถึงได้จาก:

<http://thaigov.go.th>, ๒๕๕๘.

“ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ...”. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.ryt๙.com/s/cabt/๒๐๒๒๑๒๖>, วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

รายงาน ทีดีอาร์ไอ ฉบับที่ ๘๖ เดือนกันยายน ๒๕๕๓ “ผลกระทบจากการจ้างแรงงานข้ามชาติของ
ไทยภายใต้ยุคพินิจสัญชาติ” เข้าถึงได้จาก <http://www.ftijob.com/datafiles>, ๒๕๕๘.

แรงงาน,กระทรวง. “รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี รอบที่ ๙ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ (๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ – ๓๐ มิถุนายน
๒๕๕๘)” เข้าถึงได้จาก: <http://www.mol.go.th/academician/content/>, ๒๕๕๘.

ศูนย์ข้อมูลคนหาย เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์.เข้าถึงได้จาก: [http://www.backtohome.org/
autopage-new/show_page.php?h=๗&s_id=๑๓&d_id=๑๓](http://www.backtohome.org/autopage-new/show_page.php?h=๗&s_id=๑๓&d_id=๑๓), ๒๕๕๘.

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. เข้าถึงได้จาก <http://www.thai-aec.com/๖๕>, วันที่ ๑๘
กรกฎาคม ๒๕๕๘.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ

นางฉวีล เพิ่มเพียรสิน

วัน เดือน ปีเกิด

๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๑

การศึกษา

ปริญญาตรี สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปริญญาโทสาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการทำงานโดยย่อ

๒๕๔๗ นักวิชาการเงินและการบัญชี
๒๕๕๕ วิชาการผู้ตรวจสอบภายในกระทรวงแรงงาน
๒๕๕๖ ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารกลาง
๒๕๕๗ แร่งงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่งปัจจุบัน

แร่งงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง การขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ด้านแรงงานของ
คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ผู้วิจัย นางถวิล เพิ่มเพียรสิน

หลักสูตร วปอ. รุ่น 57

ตำแหน่ง แรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่สามารถกลับประเทศและตกค้างอยู่ในประเทศไทย นำมาซึ่งปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานภาพตามกฎหมายและสิทธิของบุคคล ส่งผลกระทบต่อการค้าแรงงาน การถูกล่วงละเมิดสิทธิ และปัญหาความมั่นคงต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านสังคมในระยะยาว นอกจากนี้ ยังมีส่วนหนึ่งที่เดินทางเข้ามาอย่างถูกต้องแต่อาศัยอยู่เกินกำหนดหรือไม่ยอมเดินทางกลับไป รวมทั้งอีกส่วนหนึ่งที่พยายามลักลอบเข้าประเทศไทยเพื่อขายแรงงาน โดยอาศัยช่องว่างของการอนุญาตเข้าเมือง จุดอ่อนในการสกัดกั้น ผลักดัน และการติดตามตัวบุคคลของเจ้าหน้าที่ ทำให้บางส่วนตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์และเชื่อมโยงไปถึงขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ นำมาซึ่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย ชื่อเสียง เกียรติภูมิและความมั่นคงของประเทศ

สภาพภูมิประเทศตามแนวชายแดนของไทย โดยเฉพาะพื้นที่ส่วนที่เป็นแผ่นดิน ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย เป็นระยะทางยาวมากกว่า 6,300 กิโลเมตร ทำให้สะดวกต่อการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะการเข้าออกตามแนวชายแดนกระทำได้ง่าย เพราะช่องทางเข้าออกตามแนวชายแดนไทยพม่า มีประมาณ 128 ช่องทาง ซึ่งยังไม่รวมช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดน ทำให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง การผ่อนปรนของรัฐบาลไทยที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่เคยมีการใช้นโยบายใช้กำลัง เข้าสกัดกั้นหรือผลักดันผู้อพยพอย่างรุนแรง มีการผ่อนปรนมาทุกยุคทุกสมัย จนถึงมีนโยบายการผ่อนปรนการใช้แรงงานต่างด้าว ทำให้มีการหลั่งไหลของแรงงานต่างด้าวเข้ามาสู่ประเทศไทยมาก จากการศึกษารายงานผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติจากประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา พบว่ามีจำนวนผู้มารายงานตัว 1,284,920 คน

ในปี 2557 พบว่า ประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่าน โดยมีผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ รวม 595 คน

คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตระหนักถึงปัญหาของการค้ามนุษย์ เพราะถือว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง และได้ยกระดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์เป็นนโยบายเร่งด่วนลำดับต้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ทุกส่วนราชการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎหมาย เน้นย้ำให้นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้ ให้การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมของมนุษย์ และป้องกันไม่ให้ประชากรกลุ่มเสี่ยงทั้งคนไทยและคนต่างด้าว ตกเข้าสู่การค้ามนุษย์ รวมทั้งได้ประสานความร่วมมือกับประเทศต้นทางและปลายทาง เพื่อให้การป้องกันครอบคลุม กลุ่มประชากรเป้าหมายมากยิ่งขึ้น จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหา แรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ เพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบและการค้ามนุษย์ โดยดำเนินการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงมิให้แรงงานตกเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์

จากนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน โดยรัฐบาล ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ในฐานะกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายฯ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสถานการณ์ สภาพปัญหาอุปสรรค ผลการดำเนินงานในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา ทั้งนี้ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาอุปสรรค ในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) รวมถึงการดำเนินงานระยะต่อไป
2. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในระยะต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตเฉพาะการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในขอบเขต

ภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานที่ได้รับมอบหมายเป็นหลัก เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางานและกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน รวมทั้งภารกิจที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานไปร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น ๆ ในเชิงบูรณาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ออกแบบการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด จากเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ เอกสารวิจัย และตำราต่าง ๆ รวมทั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คำสั่ง/ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2557 เป็นต้นมา ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ข้อมูลผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในภาพรวมของกระทรวงแรงงานเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนนโยบายฯ ในระยะต่อไป เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าปัญหาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน ต้นเหตุของปัญหาเกิดจาก ความต้องการแรงงานข้ามชาติที่มีสูง เพราะเป็นแรงงานที่มีค่าแรงต่ำช่วยประหยัดต้นทุน ประกอบกับการที่เจ้าหน้าที่ทุจริต ทำให้มีแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายทะลักเข้าในประเทศเป็นจำนวนมาก เมื่อแรงงานข้ามชาติที่ไม่ขึ้นทะเบียนมีจำนวนมาก จนไม่รู้ว่าแท้จริงแล้วมีแรงงานต่างด้าวจำนวนเท่าใดและทำงานในอาชีพใดบ้าง รัฐก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น อาชญากรรม โรคระบาด และการใช้แรงงานทาสหรือแรงงานเด็กได้ ปัญหาการใช้แรงงานทาสและการละเมิดสิทธิแรงงานข้ามชาติ ยังมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทยในเวทีโลกด้วย ซึ่งไทยอาจถูกสหรัฐลดระดับความน่าเชื่อถือในการตอบสนองการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ อันจะทำให้ไทยต้องเสียสิทธิประโยชน์ทางการค้าหลายประการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ได้มีความพยายามในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขในกระบวนการต่าง ๆ ตลอดมา ภายหลังจากการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามาบริหารประเทศในช่วงเดือนพฤษภาคม 2557 ได้มีประกาศ คสช. ฉบับที่ 70/2557 เรื่อง มาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้จัดตั้งศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงาน ในสี่จังหวัด 4 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว จันทบุรี ตราด และสุรินทร์ เพื่อดำเนินการออกใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวให้แก่แรงงานสัญชาติกัมพูชา และให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One

Stop Service) ในทุกจังหวัด เพื่อทำหน้าที่พิจารณาออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวและจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว สัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก ส่วนคำสั่ง คสช.ฉบับที่ 73/2557 และ 74/2557 ก็เป็นคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ และอนุกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ (ตามลำดับ) โดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมีหลายประการ เช่น เสนอแนะนโยบายการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและปัญหาการค้ามนุษย์ ประสานงาน ติดตามการดำเนินงาน และให้ข้อคิดเห็นแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ส่วนคณะอนุกรรมการก็มีหน้าที่เช่นการ เสนอแนะนโยบายและแนวทางการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ต่อคณะกรรมการ เพื่อแก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติ เบื้องต้นจะผ่อนผันให้ทั้งแรงงานที่เข้ามาทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายทำงานต่อไปเป็นการชั่วคราว แต่ก็จะต้องเร่งดำเนินการนำแรงงานนอกระบบทั้งหมดเข้าสู่ระบบ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบมากขึ้นและสอดคล้องกับการพัฒนาแรงงานไทยในอนาคตมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอต่อภาครัฐออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ การแก้ไขปัญหาแรงงานของประเทศไทย การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาแรงงานประมง ดังนี้

1. สำหรับแนวทางการปรับโครงสร้างและแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวในไทย แบ่งออกได้เป็น 6 แนวทาง ได้แก่

1.1 สถานประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวต้องเป็นผู้รับผิดชอบทั้งการดูแลจ่ายค่าใช้จ่าย การให้สวัสดิการต่าง ๆ

1.2 การออกกฎหมายนิรโทษกรรมกับนายจ้างที่มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายทุกประเภทที่สามารถทำได้รวดเร็วในขณะนี้โดยภายใต้การบริหารของ คสช.

1.3 ศึกษาและทบทวนข้อกำหนดการประกอบอาชีพของแรงงานต่างด้าวที่ทำได้ หรือมีความขาดแคลนจากเดิมที่กำหนดไว้ 39 อาชีพ แต่ในปัจจุบันมีการจ้างงานแรงงานต่างด้าวในหลากหลายสาขาอาชีพมากขึ้น เช่น พนักงานหน้าร้านเสริมสวย สถานีบริการน้ำมัน ซึ่งอาจจะมีการขยายขอบเขตการประกอบอาชีพให้มากขึ้นเพื่อรองรับการขาดแคลนแรงงานในสาขาต่างๆ

1.4 การจัดโซนนิ่ง แบ่งเป็น โซนนิ่งจังหวัดสีขาว คือ จังหวัดที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนน้อยก็จัดหาแรงงานไทยทดแทน หรือจัดระเบียบจังหวัดที่ไม่มีมีการจ้างแรงงานต่างด้าว

ในอุตสาหกรรมเลยให้เป็นกลุ่มจังหวัดที่ปลดแรงงานต่างด้าว ส่วนพื้นที่ชายทะเล หรือจังหวัดชายทะเล 22 จังหวัด ควรเป็นพื้นที่ที่ต้องจัดระเบียบ ต่อเนื่องจากประมงให้ครบวงจร

1.5 จัดตั้งศูนย์การจ้างงานเพื่อแลกเปลี่ยนแรงงาน เนื่องจากบริเวณชายแดนมีการเข้าออกของแรงงานต่างด้าวอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเพื่อตัดปัญหาเรื่องนายหน้าเถื่อน การเรียกเก็บค่าหัวคิว

1.6 ควรมีการปรับค่าแรงขั้นต่ำของแรงงานต่างด้าวให้อยู่ในระดับเดียวกับแรงงานไทย

2. การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง การไม่ปฏิบัติตามระเบียบทางกฎหมายเป็นเรื่องที่ย่อหย่อนไม่เสมอต้นเสมอปลาย

3. ความชัดเจนด้านนโยบาย การอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าว นโยบายระยะยาวจะมีความชัดเจนต่อนายจ้างและสถานประกอบการที่ใช้แรงงานจำนวนมาก

4. กำหนดองค์กรกลาง เพื่อกำหนดความสมดุลจำนวนแรงงานต่างด้าว ระหว่างด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง

5. นายจ้างเป็นศูนย์กลางแรงงานต่างด้าว ที่ผ่านมาฝ่ายราชการจะเป็นศูนย์กลางในการกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ ติดตาม แรงงานต่างด้าว

6. การประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาด้านสาธารณสุข และอื่นๆ